T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

AİNOS ÇAKILLIK VE SU TERAZİSİ NEKROPOLLERİ'NDE ELE GEÇEN BEYAZ ZEMİNLİ LEKYTHOSLAR

YALÇIN BATUR

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. FUAT YILMAZ

EDİRNE 2017

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YALÇIN BATUR tarafından hazırlanan **AİNOS ÇAKILLIK VE SU TERAZİSİ NEKROPOLLERİ'NDE ELE GEÇEN BEYAZ ZEMİNLİ LEKYTHOSLAR** konulu **Yüksek Lisans** tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 9.-10. maddeleri uyarınca **18/07/2017** günü saat 14:00 'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin kabul edilmesine/~~reddedilmesine~~ **OYBİRLİĞİ/~~OYÇOKLUĞU~~** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Yrd. Doç. Dr. Fuat YILMAZ	Olumlu	
Yrd. Doç. Dr. Ümit Emrah KURT	Olumlu	
Yrd. Doç. Dr. İlkan HASDAĞLI	Olumlu	

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10160261
Yazar Adı / Soyadı	YALÇIN BATUR
T.C.Kimlik No	20593809972
Telefon	5066424332
E-Posta	yalcin.batur@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Ainos Çakıllık Ve Su Terazisi Nekropolleri'nde Ele Geçen Beyaz Zeminli Lekythoslar
Tezin Tercümesi	White Ground Lekythos From Ainos Çakıllık And Su Terazisi Necropolis
Konu	Arkeoloji = Archeology
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Arkeoloji Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Arkeoloji Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2017
Sayfa	204
Tez Danışmanları	YRD. DOÇ. DR. FUAT YILMAZ 12620533608
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	Enez=Enez Ainos=Ainos Lekythos=Lekythoi Beyaz Zemin Tekniği=White Ground Technique
Kısıtlama	Yok

Yukarıda bilgileri kayıtlı olan tezimin, bilimsel araştırma hizmetine sunulması amacı ile Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında arşivlenmesine ve internet üzerinden tam metin erişime açılmasına izin veriyorum.

08.08.2017

İmza:.....

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması, antik dönemde önemli bir liman kenti olan Ainos'ta 2001-2016 yılları arasında gerçekleştirilen kazılar neticesinde Çakıllık ve Su Terazisi Nekropolleri'nde bulunan beyaz zeminli lekythosların incelenmesine yöneliktir. Şimdiye kadar ülkemizde kapsamlı bir şekilde incelenmemiş olan beyaz zeminli lekythoslar konusu, bu tez çalışması ile Ainos antik kenti ölçeğinde ele alınarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle söz konusu bu özel grubu incelemem için bana fırsat veren değerli hocam Ainos antik kenti kazı başkanı Prof. Dr. Sait Başaran'a ne kadar teşekkür etsem azdır.

Bu süreçte her zaman bana vakit ayırarak görüşleri ve bilgileri ile tezimi şekillendirmemde sürekli yardımlarını gördüğüm danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Fuat Yılmaz'a teşekkürü bir borç bilirim.

Öğrencilik dönemlerimden bu yana sürekli desteğini benden esirgemeyen, tez sürecim boyunca da Ainos antik kenti kazı arşivlerini ve değerli bilgilerini benimle paylaşan hocam Ar. Gör. Gülnur Kurap'a ve yabancı kaynaklar konusunda çevirileri ile yardımcı olan Tayfun Çeşmeliler'e desteklerinden dolayı teşekkür ederim. Ayrıca gerek Edirne Müzesi'ndeki çalışma hayatımda gerekse tez çalışmalarım kapsamında Edirne Müzesi'nde gerçekleştirdiğim çalışmalarda yardımlarını fazlasıyla gördüğüm Arkeolog Şahan Kırçın ile Arkeolog Elif Çokaman'a ve eserlerin çizimlerinde yardımcı olan Arkeolog Özgür Topaçoğlu'na sonsuz teşekkürler.

Son olarak eğitim hayatım sürecince maddi manevi yardımlarını benden esirgemeyen anne babama ve tez sürecim boyunca en büyük desteği gördüğüm sevgili eşim Arkeolog Gizem Batur'a teşekkürlerimi sunarım.

Yalçın BATUR

Edirne-2017

Başlık: Ainos Çakıllık ve Su Terazisi Nekropolleri'nde Ele Geçen Beyaz Zeminli Lekythoslar

Yazar: Yalçın BATUR

ÖZET

Ainos; Edirne'nin en güneyinde, Ege Denizi'nin kuzeyinde, bugünkü Türkiye Trakya'sı ile Yunanistan sınırları arasında yer alan Hebros (Meriç) Nehri'nin denize döküldüğü verimli ovada yer almaktadır. Bu çalışma kapsamında Ainos antik kentinde yer alan Çakıllık ve Su Terazisi Nekropolleri'nde 2001-2016 yılları arasında gerçekleştirilen kazı çalışmaları neticesinde bulunan beyaz zeminli lekythoslar incelenmiştir.

Kırk iki adet lekythos üzerinde yapılan çalışmalar sırasında, söz konusu buluntu grubunun ressamları, tipolojik analizleri, bezemeleri, kökeni, yapım teknikleri, üretim merkezleri, dönemleri ve ikonografileri saptanmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda elde edilen veriler farklı bölgelerde ele geçen buluntu grupları ile karşılaştırılarak katalog şeklinde düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ainos, Enez, Lekythos, Beyaz Zemin Tekniği, Beyaz Zemin Ressamları

Subject: White Ground Lekythos From Ainos Çakıllık and Su Terasisi Necropolis

Author: Yalçın BATUR

ABSTRACT

Ainos is located in the south of Edirne province, North of Aegean Sea and on the fertile plain where Hebros (Meriç) River, flowing between the borders of Turkish Thrace and Greece, empties into sea. Within the scope of this study, white ground lekythos, unearthed at excavations between 2001-2016 in Çakıllık and Su Terazisi Necropolis in Ainos, are examined.

During the studies on forty two lekythos; painters, typological analyses, decorations, origins, production techniques, production centers, iconography and periods within this find group, have been examined to be identified. Accordingly, obtained data have been put in order inform of a catalogue, by comparing with find groups that were unearthed at different regions.

Key Words: Ainos, Enez, Lekythos, White Ground Technique, White Ground Painters

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ……i

ÖZET……ii

ABSTRACT……iii

İÇİNDEKİLER……iv

KISALTMALAR LİSTESİ……vi

GRAFİKLER LİSTESİ……viii

ÇİZİMLER LİSTESİ……...ix

LEVHALAR LİSTESİ……...……xii

1.GİRİŞ……..1

2. AİNOS ANTİK KENTİ……4

2.1.Ainos Antik Kentinin Tarihi ve Coğrafyası…….....4

2.2.Ainos Antik Kentinde Gerçekleştirilen Kazı ve Restorasyon Çalışmaları.8

2.3.Ainos'ta Beyaz Zeminli Lekythos Bulunan Nekropoller…….12

2.3.1. Çakıllık Nekropolü……12

2.3.2. Su Terazisi Nekropolü……...15

3. BEYAZ ZEMİNLİ LEKYTHOSLAR……24

3.1. Lekythos Formunun Kökeni ve Gelişimi…….……24

3.2. Beyaz Zeminli Lekythosların Ortaya Çıkışı, Kullanımı ve Araştırma Tarihi……...27

3.3. Beyaz Zeminli Lekythosların Yapım Teknikleri…….30

3.4. Beyaz Zeminli Lekythos Buluntu Merkezleri……..33

3.4.1. Attika Beyaz Zeminli Lekythosları……...33

3.4.1.1. Erken Dönem (M.Ö.470-450)……34

3.4.1.2. Orta Dönem (M.Ö. 450-425)……..36

3.4.1.3. Geç Dönem (M.Ö. 425-400)……..41

3.4.1.4. Attika Beyaz Zeminli Lekythoslarının Tipolojisi…...44

3.4.2. Korinth Beyaz Zeminli Lekythosları…….48

3.4.2.1. Korinth Beyaz Zeminli Lekythoslarının Tipolojisi…49

3.4.3. Eretria Beyaz Zeminli Lekythosları……..51

3.4.4. Sicilya ve Güney İtalya Beyaz Zeminli Lekythosları……...53

4. AİNOS BEYAZ ZEMİNLİ LEKYTHOSLARININ TİPOLOJİK OLARAK İNCELENMESİ……..…55

4.1. Attika Üretimleri……..…55

4.1.1. Standart Silindir Tipi…….55

4.1.2. ATL Tipi……...62

4.1.3. DL Tipi……..63

4.2. Attika Dışı Üretimler……..….64

4.2.1. Tip 1……..64

4.2.2. Tip 2……..65

4.2.3. Tip 3……..65

5.AİNOS BEYAZ ZEMİNLİ LEKYTHOSLARININ İKONOGRAFİK OLARAK İNCELENMESİ…….…67

5.1. Çakıllık Nekropolü……...…67

5.2. Su Terazisi Nekropolü…….....71

6. SONUÇ……...……75

7.KATALOG……..……78

KAYNAKÇA……121

TABLOLAR…….130

GRAFİKLER……137

ÇİZİMLER……140

LEVHALAR…….165

KISALTMALAR LİSTESİ

ABL	: Attic Black-Figured Lekythoi
AJA	: American Journal of Archaeology
ARV	: Attic Red-Figure Vase Painters (2nd Edition 1963)
ASCSA	: The American School Of Classical Studies At Athens
ATL	: Aischines ve Tymbos Atölyesi Tipi Lekythoslar
AWL	: Athenian White Lekythoi Patterns And Painters
BEL	: Beldam Tipi Lekythoslar
Bkz.	: Bakınız
BL	: Bowdain Tipi Lekythoslar
CL	: Carlsruhe Tipi Lekythoslar
cm.	: Santimetre
CVA	: Corpus Vasorum Antiquorum
Çev.	: Çeviren
Çiz.	: Çizim
DL	: Diosphos Tipi Lekythoslar
Ed.	: Editör
EKVKBK.	: Edirne Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
Env. Nu.	: Envanter Numarası
Kat. Nu.	: Katalog Numarası
km.	: Kilometre

KST.	: Kazı Sonuçları Toplantısı
Lev.	: Levha
M.	: Mezar
m.	: Metre
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
Nek.	: Nekropol
No.	: Numara
PL	: Plate
p.t.	: Pişmiş Toprak
Res.	: Resim
s.	: Sayfa
St.	: Su Terazisi
TTK.	: Türk Tarih Kurumu
Vd.	: Ve Diğerleri
y.y.	: Yüzyıl

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1 **a)**Ainos Beyaz Boyalı Lekyhoslarının Üretim Merkezleri

b)Ainos Beyaz Boyalı Lekythoslarının Tipleri

Grafik 2 **a)**Ainos Beyaz Boyalı Lekythoslarının Bezeme ve Boya Kalıntısı Dağılımı

b)Ainos Beyaz Boyalı Lekythoslarının Mezar Tiplerine Göre Dağılımı

ÇİZİMLER LİSTESİ

Çizim 1 **a)**Kat. Nu. 1

b)Kat. Nu. 2

Çizim 2 **a)**Kat. Nu. 3

b)Kat. Nu. 7

Çizim 3 **a)**Kat. Nu. 4

b)Kat. Nu. 4 Sahne

Çizim 4 **a)**Kat. Nu. 5

b)Kat. Nu. 5 Sahne

Çizim 5 **a)**Kat. Nu. 6

b)Kat. Nu. 6 Sahne

Çizim 6 **a)**Kat. Nu. 8

b)Kat. Nu. 9

Çizim 7 **a)**Kat. Nu. 10

b)Kat. Nu. 11

Çizim 8 **a)**Kat. Nu. 12

b)Kat. Nu. 13

Çizim 9 **a)**Kat. Nu. 15

b)Kat. Nu. 16

Çizim 10 **a)**Kat. Nu. 17

b)Kat. Nu. 18

Çizim 11 **a)**Kat. Nu. 19

b)Kat. Nu. 20

Çizim 12 **a)**Kat. Nu. 21

b)Kat. Nu. 22

Çizim 13 **a)**Kat. Nu. 24

b)Kat. Nu. 25

Çizim 14 **a)**Kat. Nu. 26

b)Kat. Nu. 27

Çizim 15 **a)**Kat. Nu. 28

b)Kat. Nu. 28 Omuz Bezemesi

Çizim 16 **a)**Kat. Nu. 29

b)Kat. Nu. 29 Sahne

Çizim 17 **a)**Kat. Nu. 30

b)Kat. Nu. 30 Sahne

Çizim 18 **a)**Kat. Nu. 31

b)Kat. Nu. 32

Çizim 19 **a)**Kat. Nu. 33

b)Kat. Nu. 36

Çizim 20 **a)**Kat. Nu. 34

b)Kat. Nu. 34 Sahne

Çizim 21 **a)**Kat. Nu. 35

b)Kat. Nu. 35 Sahne

Çizim 22 **a)**Kat. Nu. 37

b)Kat. Nu. 38

Çizim 23 **a)**Kat. Nu. 41

b)Kat. Nu. 42

Çizim 24 **a)**Kat. Nu. 42 Gövde Bezemesi

b)Kat. Nu. 42 Omuz Bezemesi

LEVHALAR LİSTESİ

Levha 1 **a)**Enez'in Konumu (Başaran 2013a: s. 14)

b)Piri Reis'in Enez'i Gösteren Haritası

Levha 2 **a)**Bugünkü Enez'in ve Kalesinin Genel Görünüşü (Edirne Müzesi Arşivi)

b)Ainos'un Topografik Planı (Ainos Kazı Arşivi)

Levha 3 **a)**Enez Kalesi (Edirne Müzesi Arşivi)

b)Via Egnatia Güzergahı ve Ainos (Başaran, 2013a)

Levha 4 **a)**Çakıllık Nekropolü'nün Genel Görünüşü (Ainos Kazı Arşivi)

b)Çakıllık Nekropolü'nün Toprak Yapısı (Ainos Kazı Arşivi)

Levha 5 **a)**Çakıllık Nekropolü'nün Planı (Ainos Kazı Arşivi)

b)Su Terazisi Nekropolü'nün Bulunduğu Alan (Ainos Kazı Arşivi)

Levha 6 **a)**Su Terazisi Nekropolü'nün Planı (Ainos Kazı Arşivi)

b)Su Terazisi Nekropolü'nün Klasik ve Hellenistik Dönem Tabakası (Ainos Kazı Arşivi)

Levha 7 **a)**Su Terazisi Nekropolü'nün Arkaik Dönem Tabakası (Ainos Kazı Arşivi)

b)ST-1 M.1 (Ainos Kazı Arşivi)

Levha 8 **a)**ST-1 M.22 (Ainos Kazı Arşivi)

b)ST-4 M.15 (Ainos Kazı Arşivi)

c)ST-10 M.20 (Ainos Kazı Arşivi)

Levha 9 **a)**ST-11 M.1 (Ainos Kazı Arşivi)

b)ST-11 M.9 (Ainos Kazı Arşivi)

c)ST-11 M.13 (Ainos Kazı Arşivi)

Levha 10 **a)**ST-11 M.44 (Ainos Kazı Arşivi)

b)ST-14 M.1 (Ainos Kazı Arşivi)

c)ST-14 M.10 (Ainos Kazı Arşivi)

Levha 11 **a)**ST-31 M.23 (Ainos Kazı Arşivi)

b)ST-32 M.26 (Ainos Kazı Arşivi)

c)ST-38 M.11 (Ainos Kazı Arşivi)

Levha 12 **a)** Miken Üzengi Kulplu Kap Örneği (www.britishmuseum.org)

b)Lekythos Formunun Gelişimi (Oakley 2004: s.5)

c)Birleştirilerek Yapılmış Bir Lekythos Örneği (Kat. Nu. 20)

Levha 13 **a)**Edinburgh Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Kurtz 1975: PL 7)

b)Timokrates Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Oakley 2004: s.124)

c) Atina 1826 Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Kurtz 1975:PL 25)

d) Yazıt Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Oakley 2004: s.150)

e) Tymbos Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Kurtz 1975: PL 22)

f) Akhilleus Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Oakley 2004: s.126)

g) Sabouroff Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Oakley 2004: s.122)

h) Bosanquet Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Kurtz 1975: PL 30)

Levha 14 **a)** Thanatos Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Oakley 2004: s. 123)

b) Phiale Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Kurtz 1975: PL 38)

c) Münich 2335 Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Kurtz 1975: PL 42)

d) Kuş Grubuna Ait Bir Lekythos Örneği (Kurtz 1975: PL 40)

e) Quadrate Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Oakley 2004: s.120)

f) Kadın Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Kurtz 1975: PL 44)

g) Triglyph Ressamına Ait Bir Lekythos Örneği (Kurtz 1975: PL 51)

Levha 15 **a)** Kopenhag 4986 Sınıfı – Kopenhag Ulusal Müzesi Örneği (Kurtz 1975: PL 52)

b) Kopenhag 4986 Sınıfı – New York Metropolitan Müzesi Örneği (Kurtz 1975: PL 52)

c) Büyük Lekythos Grubu Örneği (Kurtz 1975: PL 54)

d) Taş Lekythos Örneği (Kurtz 1975: PL 53)

Levha 16 **a)** Attika Beyaz Zeminli Lekythos Tipleri

b) Attika Beyaz Zeminli Lekythos Tipleri

Levha 17 **a)** Korinth Beyaz Zeminli Lekythos Tipleri (Palmer 1964: s. 141)

b) Korinth Tip 1 Örneği (Palmer 1964: PL 63)

c) Korinth Tip 2 Örneği (Palmer 1964: PL 67)

d) Korinth Tip 3 Örneği (Palmer 1964: PL 69)

Levha 18 **a)** Kat. Nu. 4 Sahne Detayı

b) Kat. Nu. 4 Sahne

c) Reed Ressamı Atina Ulusal Müzesi Örneği (Beazley 1963: 1382.127)

d) Reed Ressamı Tübingen Örneği (Burow 1986: PL 32)

Levha 19 **a)** Kat. Nu. 5 Sahne Detayı

b) Reed Ressamı Münih Örneği (Beazley 1963: 1379.60)

c) Kat. Nu. 5 Sahne

d) Reed Ressamı Boston Örneği (Beazley 1963: 1379.61)

Levha 20 **a)** Kat. Nu. 6 Sahne Detayı

b) Kat. Nu. 6 Sahne

c) Reed Ressamı Edinburgh Ulusal Müzesi Örneği (Moignard 1989: PL 30)

d) Reed Ressamı Atina Ulusal Müzesi Örneği (Beazley 1963: 1376.1)

Levha 21 **a)** Kat. Nu. 29 Sahne Detayı

b) Kat. Nu. 29 Sahne

Levha 22 **a)** Kat. Nu. 30 Sahne

b) Reed Ressamı Atina Ulusal Müzesi Örneği (Beazley 1963:1378.39)

c) Reed Ressamı Palermo Örneği (Oakley 1992: PL 58)

d) Reed Ressamı Walters Sanat Galerisi Örneği

Levha 23 **a)** Kat. Nu. 34 Sahne

b) Kat. Nu. 35 Sahne

c) Atina Ulusal Müzesi'nden Bir Beyaz Lekythos Örneği (Beazley 1963: 1004.41)

1. GİRİŞ

İnsanoğlu günlük hayattaki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ürettiği seramikten farklı olarak, ölümden sonraki hayata olan inancının neticesinde, günlük kullanımın dışında, sanatsal açıdan yüksek değere sahip eserler de üretmiştir. Bu üretimlerin başında gelen beyaz zeminli lekythoslar, araştırmacılar açısından oldukça ilgi çekici bir konu olmasına karşın ülkemizde henüz tam anlamıyla ele alınmamış özgün bir alandır.

Yapılan kazı çalışmaları neticesinde çokça rastlamadığımız gruplar arasında yer alan beyaz zeminli lekythoslar, Attika kökenli bir üretim olup kırmızı figür tekniğinin alt grubunda incelenmektedir. Genellikle nekropol alanlarında rastladığımız bu tür, antik dönemin ölüm kültü ile ilintilidir. Neden ortaya çıktıklarına yönelik kesin ve net bir bilgi söz konusu olmayıp bu konu hakkında birçok teori söz konusudur. Bir görüşe göre, antik dönem mezarlarında kısmen mezar taşı ya da stel gibi kullanılan beyaz zeminli lekythosların, Atina'da Solon[1] yasakları ile birlikte M. Ö. 6. yüzyılda mermer kullanımına yönelik getirilen kısıtlamaların M.Ö. 5. yüzyıl uzantısı olarak ortaya çıktığı düşünülmektedir. Buna bağlı olarak dini ritüellerini yerine getirmek isteyen insanoğlu, pişmiş topraktan yapılan ve üzeri beyaz boya ile boyanan bu lekythos tipini mezarlarda kullanarak ölüsüne olan bağlılığını bir şekilde devam ettirmiştir. Diğer görüşlere göre ise sanat yönünden yüksek değere sahip ürettikleri bu form, estetik bir mezar hediyesinden ibarettir. M.Ö. 480'li yıllarla birlikte ortaya çıkan beyaz zeminli lekythoslar, M.Ö. 5. yüzyıl boyunca üretilip kullanılırken, yüzyılın sonunda üretimi ve kullanımı sona ermiştir.

[1] M.Ö. 6. yüzyılda Atttika'da ekonominin kötüye gitmesi etkilerini kısa sürede göstermeye başlamıştır. Köylü sınıf ve orta sınıf siyasal ve ekonomik bazı haklar elde etmek amacıyla aristokratlarla karşı karşıya gelmişlerdir. Bu gerginliği bitirmek amacıyla Attika aristokratları ve büyük çiftlik sahipleri ittifak yapıp, Salamis başarısı ile ön plana çıkan Solon'u arhon olarak seçmişlerdir. Ondan üst tabaka ile alt taba arasında bir uzlaştırıcı olmasını ve köklü değişiklikler yapmasını isteyerek büyük yetkiler vermişlerdir. Bu yetkiler çerçevesinde ekonomik kalkınma amacıyla tarımsal ihracatı kısıtlayan Solon, lüks tüketimine de sınırlandırmalar getirmiştir. Daha ayrıntılı bilgi için; Bkz. Arif Müfit Mansel,(1984): *Ege ve Yunan Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara: s.186-191.

Üretilmelerindeki amaç kısmen mezar stellerinin işlevini vermek olan bu özel grubun üzerinde bir mezar stelinde bulunması gereken temel özellikleri de uygulamışlardır. Bununla birlikte üzerlerine birçok farklı konu, figür ve tasvire yer verilmiştir. Bunlar genellikle konusu itibariyle mezar kültü ile ilgili tasvirler, arkaik dönemden bu yana sıkça gördüğümüz yas sahneleri, ev ile ilgili domestik sahneler ve mitolojik figürlerdir. Bu resmedilen farklı konular ve tasvirler sayesinde bu formu kullanan toplumların M.Ö. 5. yüzyıl ölüm gelenekleri ve dini ritüelleri hakkında önemli bilgiler edinmekteyiz.

Köklü bir mezar geleneğine sahip olan klasik dönem Atina'sı ve komşuları M.Ö. 5. yüzyıl sürecini yeni, pratik ve daha az masraflı olan beyaz zeminli lekythoslarla geçirmiştir. Buna bağlı olarak dönem içerisinde söz konusu kaplardan çok sayıda üretmişler ve beyaz zeminli lekythosları dini ritüellerinin bir parçası haline getirmişlerdir. Bu nedenle kısa bir süre kullanım görseler de söz konusu coğrafyada çok sevilmiş ve günümüz araştırmacıları açısından da oldukça dikkat çekici olabilmeyi başarmışlardır. Buna rağmen beyaz zeminli lekythosların çokça çalışılmamasının nedeni oldukça sınırlı sayıda ele geçiyor olmalarından kaynaklanmaktadır.

Attika kökenli olan söz konusu forma, yapılan kazılar neticesinde komşusu olan Eretria ile birlikte Korinth, Güney İtalya, Sicilya ve Ainos gibi merkezlerde rastlanmıştır. Beyaz zeminli lekythosların bu denli farklı coğrafyalarda görülüyor olması ne denli önemli bir ticaret malzemesi olduğunu bizlere açıkça kanıtlamaktadır. Ainos'un da iki limanı ile antik dönemin önemli ve zengin liman kentlerinden biri olması ve değişik görüşlerdeki insanlara ev sahipliği yapıyor olması nedeniyle bu kap türünü Attika'dan ithal eden merkezlerden biri olması tesadüf değildir.

Tez çalışması kapsamında, Ainos Antik Kenti'nde Çakıllık ve Su Terazisi Nekropolleri'nde 2001-2016 yılları arasında yapılan kazılar neticesinde ortaya çıkarılan söz konusu grup detaylı olarak incelenerek tip, ressam, üretim merkezleri ve teknikleri saptanmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak detaylı bir kütüphane çalışması yapılarak gerekli kaynaklar araştırılmış ve temin edilmiştir.

Daha sonra Edirne Arkeoloji Müzesi envanter defterleri ve kazı arşivleri taranarak çalışılacak olan envanterlik ve etüdlük malzemeler belirlenmiştir. Akabinde envanteri çıkarılan kırk iki adet esere katalog numarası verilerek her eserin detaylı analizleri ve tanımlaması yapılmıştır. Tanımlama yapılırken Munsell kataloğundan yararlanılmıştır. Ayrıca tespit edilen eserlerin tip ya da sahnelerinin benzerleri aranarak analojileri yapılmıştır. Bununla birlikte eserlerin fotoğrafları çekilerek çizimleri yapılmıştır. Söz konusu çalışma; giriş, Ainos antik kenti, beyaz zeminli lekythoslar, Ainos beyaz zeminli lekythoslarının tipolojik olarak incelenmesi, Ainos beyaz zeminli lekythoslarının ikonografik olarak incelenmesi, sonuç ve katalog olmak üzere toplam yedi bölümden oluşmaktadır.

2. AİNOS ANTİK KENTİ

Kuruluşundan bu yana birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan kent, bulunduğu coğrafya açısından da oldukça stratejik bir öneme sahiptir. Bunun yanında ekonomik açıdan hem tarım, hem denizcilik, hem de ticarette söz sahibi olan Ainos, tarih boyunca bu önemini koruyan bir yerleşim yeri olmayı başarmıştır. Bu kapsamda coğrafyası ile bir doğa harikası durumunda olan kent, yüzyıllar boyunca kesintisiz yerleşim görmüş olması nedeniyle de köklü bir tarihe sahiptir. Kırk yılı aşkın süredir bölgede gerçekleştirilen kazılar da Ainos'un ne denli önemli bir kent olduğunu her geçen gün yeni veriler ile bizlere kanıtlamaktadır.

2.1. Ainos Antik Kentinin Tarihi ve Coğrafyası

Tarihte Ainos olarak bilinen kent, Ege Denizi'nin kuzey kıyısında, bugünkü Türkiye ile Yunanistan arasındaki sınırı belirleyen Meriç Nehri'nin denize döküldüğü havzada, denizden 25 m. yükseklikte kalker bir yarım ada üzerinde kurulmuştur *(Lev. 1 a.)*.[2] Günümüzde doğusunda Keşan, kuzeyinde İpsala, batısında Yunanistan, güneyinde ise Ege Denizi yer almaktadır. Edirne Merkez'e 180 km. uzaklıkta olan Enez'e Keşan ve İpsala üzerinden ulaşılmaktadır. Kuruluşunda deniz kenarında yer alan ve önemli bir liman kenti olan Ainos, yüzyıllar boyunca alüvyon taşıyan Meriç Nehri'nin denize döküldüğü bölgeyi doldurması nedeniyle günümüzde denizden yaklaşık 4.5 km uzaklaşmıştır.

Ainos antik dönemde Balkanları, Anadolu ve Ege'ye bağlayan yollarının birleştiği zorunlu güzergah üzerinde kurulmuş olması nedeniyle önemli bir şehirdir. Geçilmesi kolay ve güvenli bir yol olması nedeniyle de bu önemini 20 yy. başlarına kadar korumuştur.[3] Ayrıca antik çağlarda Ainos, biri kentin batısında diğeri doğusunda olmak üzere önemli iki limana da sahiptir *(Lev. 1 b.)*.[4] Bunun yanında antik dönemde tarıma elverişli bir ovaya sahip olması ve önemli ticaret yollarının

[2] Afif Erzen, (1973):" 1971 Yılı Enez (Ainos) Araştırmaları", *Türk Arkeoloji Dergisi*, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Sayı: XX-2, s. 29-32.
[3] Sait Başaran, (2012a): *Enez (Ainos)*, Paragraf Basım, İstanbul: s.18.
[4] Antik limanlar için Bkz. Piri Reis (1935): *Kitabı Bahriye*, Türk Tarihi Araştırmaları Kurumu Yayınları, İstanbul: s.99.

kesişim noktası üzerinde yer alıyor olması nedeniyle de kuruluşundan kısa bir süre içinde zengin bir kent olabilmeyi başarmıştır.

Yazılı kaynaklarda kentin adını ilk kez Homeros'un İlliada destanında görmekteyiz.[5] Fakat son yıllarda yapılan kazılarda bölge tarihinin Neolitik döneme kadar gittiği tespit edilmiştir. Antik kaynaklarda şehrin yeri tam olarak bilinmesine karşın[6] şehrin kurucusu hakkında kesin bir bilgi söz konusu değildir. Bazı kaynaklarda şehrin kurucusu Aeneas olarak gösterilmiştir. Ainos'un kuruluş efsanesinde önemli bir kahraman olan Troya'lı Aeneas, Akalara karşı yiğitçe savaşır ve Troyalılar'ın yenilmesi üzerine babası Ankhises ve oğlu Askanios ile birlikte kaçarak İda dağına yerleşip burada gerekli donanmayı kurarlar. Daha sonra kendilerine yurt edinmek için denize açılan Aeneas ve beraberindekiler, Thrakia topraklarında yay biçimindeki körfeze ulaşırlar. Burada *Hebros* (Meriç) Nehri'nin ağzında övgü ya da öykü anlamına gelen *Aeneadea* (Ainos) kentini kurarlar.[7] Aynı zamanda kentin adının Grekçe, 'αivoς' umut vermek, övünmek kelime kökeninden türetildiği düşünülmektedir.[8]

Diğer kaynaklarda ise şehrin adı "Poltyobria" olarak yazılmıştır. Strabon da bu öneriyi destekleyerek Thrak dilinde "bria" sözcüğünün polis (kent) anlamı taşıdığını ve buranın Thrak kralı Poltys'in kenti olması nedeniyle "Polityobria" olarak adlandırıldığını söylemektedir.[9] Yine Stabon'a göre Apsynthos biçimindeki bölgenin adından anlaşılacağı üzere kent, Apsinthi boyunun toprakları üzerinde yer alıyordu. Başka bir görüşe göre Ainos, Odyssus'un arkadaşı olan Guneus'un kardeşi tarafından kurulduğu düşünülmektedir.[10] Herodotos ise Ainos'tan bahsederken bir Aiol kenti olduğunu vurgulamaktadır.[11] Antik kaynakların yanı sıra Edirne Arkeoloji Müzesi'nde sergilen Aiol sütun başlıkları da bu vurguyu doğrular niteliktedir.[12] Aiollerden önce ise kentin Alopekonessos, Mytileneliler (Midilli) ve Kymeliler

[5] Homeros: *İlias*, (Çev. A. Erhat-A. Kadir), Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 1958: IV, 520.
[6] Bkz. Herodotos: *Herodot Tarihi*, (Çev. M. Ökmen), Remzi Kitapevi, İstanbul 1983: IV, s.90.
[7] Vergilius: *Aeneas*, (Çev. Z. Eyüpoğlu), Payel Yayınevi, Ankara 1995: III: s. 15.
[8] Murat Özyıldırım, (2002):"Antik Kaynaklarda Ainos" ,*Olba*, M ersin, Sayı: VI: 90.
[9] Strabon: *Geographika*, (Çev. A. Pekman), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1987: VII: s. 319.
[10] Homeros, XX, 210.
[11] Herodotos, VII, 58.
[12] Bkz. Afif Erzen, (1990): " 1988 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *XI. KST*, Cilt: 2, s. 123, Res. 25.

tarafından bir koloni olarak kurulduğundan bahsedilmektedir.[13] Ainos, kuzey Ege kıyısındaki Abdera ve Morenia ile birlikte döneminin en parlak kentleri arasında sayılmaktadır. Attika-Delos Birliği'ne önemli miktarda para ödeyen bu üç kentin zenginliği M.Ö. 5. ve 4. yüzyıllarda bastırmış oldukları sikkelerin ölçülerinden ve tipolojilerinden anlaşılmaktadır.[14]

M.Ö. 513 yılında Pers Kralı Darius'un İskitlere karşı düzenlediği sefer esnasında, Thrakia ve Ainos kısa süreliğine Pers egemenliği altına girmiştir. Bu işgalden kısa bir süre sonra Batı Anadolu ve Thrakia'daki şehirler, Perslere karşı birleşerek M.Ö. 499 yılında egemenliklerini tekrar geri kazanmışlardır. Batı Anadolu ve Thrakia'daki hakimiyeti kaybolan Persler, M.Ö. 480 yılında Kral Kserkes'in önderliğindeki ordusuyla Gelibolu'dan yola çıkarak, Saroz Körfezini dolaşıp Ainos ve Gala (Stentoris) Gölü'nü geçerek Dorikos'a varırlar. [15] Herodotos da eserinde Perslerin Thrakia üzerinden geçtiğini söylemektedir.[16] Bu savaşla birlikte Ainos ve Thrakia'daki kentler bir kez daha Pers egemenliğine girer fakat Kserkes, Atina ve müttefiklere yaptığı savaşı kaybedince kent özgür kimliğini tekrar geri kazanır.[17]

Perslerin Thrakia'dan çekilmesiyle Doğu Thrakia'da bulunan kabileler M.Ö. 480 dolaylarında Kral Teres önderliğinde Odrys kabilesinin çatısı altında birleşmişlerdir.[18] Dönem halkları aşağı Tunca'dan denize kadar, batıda Meriç ovasına, güneyde ise Ergene ovasına kadar geniş bir alanda hakimiyet kurmuşlardır.[19] Odrys Devleti'nin Kralı Kotys'in ölümü ile bölgede bir siyasi boşluk ve yoğun karışıklıklar yaşanmıştır.[20] Batıda yayılmacı bir politika izleyen Makedonya Krallığı, M.Ö. 342-41'de II. Philippos önderliğinde Kersebleptes ve III. Teres'e karşı gerçekleştirdiği zaferle Odrys Krallığı'nı sonlandırmış ve Thrakia kıyı

---

[13] Herodotos, VII, 58; Strabon, VII, 51-52.
[14] Veli Sevin, (2007): *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara: s.25.
[15] Sait Başaran, (2013a): "Enez-Ainos", *Enez Doğal Kültürel ve Turistik Güzellikleri*, Ed. A. Yeşil, A. Uzun, G. A. Aksu, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Babil Basım Evi, İstanbul, s. 25.
[16] Herodotos, V, 2.
[17] Başaran, 2013a: 25.
[18] Arif Müfit Mansel, (1938): " Trakya'nın Kültür ve Tarihi", *Edirne ve Yöresi Eski Eserleri Sevenler Kurumu Yayınlarından Sayı 5,* Resimli Ay Matbaası, İstanbul: s. 27
[19] Başaran, 2013a: 25.
[20] Afif Erzen, (1994): *İlk Çağ Tarihinde Trakya*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul: s. 95.

kentlerini bünyesine katarak bölgedeki sınır güvenliğini tekrar sağlamıştır. Büyük İskender'in ölümüyle birlikte Ainos ve Kuzey Ege'de bulunan Abdera, Maroneia, Lysimakheia ve Chersonessos gibi kentler önce Seleukosların, daha sonra ise Ptolemaiosların idaresi altına girmiştir.[21]

Ainos, M.Ö. 190'lı yıllarda Romalıların Thrakia'yı ele geçirmeleriyle tekrar özgürlüğüne kavuşmuştur.[22] Ancak kısa bir süre sonra Roma egemenliği altına giren Ainos'ta, Roma İmparatorluk dönemiyle birlikte hızlı bir Romalılaşma dönemi başlamıştır. Bu devirde Via Egnatia ticari ve askeri yolun yapılmasıyla, Ainos ticaret alanında büyük bir hamle yaparak ekonomisini daha da ileri boyuta taşımıştır *(Lev. 3 b.)*. Roma merkezi otoritesinin zayıflamasından sonra imparatorluğun ikiye ayrılması sebebiyle Thrakia ve en nihayetinde Ainos Doğu Roma İmparatorluğu'na bağlı olarak ekonomik bakımdan büyümeye ve gelişmeye devam etmiştir.[23]

Geç antik çağ ile birlikte Ainos, 7. yüzyıldan itibaren Semadirek (Samothrake) ve Gökçe Ada (Imbroz) adalarını kapsayan aşağı küçük Rhodope bölgesinin baş şehri olmuştur.[24] Bizans İmparatorluğu'nun son döneminde ise kent, Cenevizli Gattelusio ve Doria ailelerin himayesi altına girmiştir. Bu ailelerin Enez'deki hakimiyetlerini belgeleyen armalar kalenin duvarlarında halen mevcut olup günümüze kadar koruna gelmiştir. [25]

Ainos'u idare eden Palmede'nin 1455 yılında ölümüyle birlikte, Ainos'ta siyasi çekişmeler artmıştır. Ayrıca, bu dönemde Osmanlılara verilmesi gereken haraç verilmeyince Edirne'de bulunan Fatih Sultan Mehmet ordusunu toplayıp İpsala'ya gelmiştir. Gelibolu'da bulunan Türk donanması da, Has Yunus Bey önderliğinde denizden Enez önlerine gelerek şehri kuşatmıştır. Enez halkı daha fazla direnemeyip,

---

[21] Başaran, 2013a: 25.

[22] Plinius: *Naturalis Historia (Natural History)*, (Çev. H.Rackham), Harvard University Press, London, 1961: IV, 43.

[23] Başaran, 2013a: 25.

[24] Başaran, 2013a: 26.

[25] Semavi Eyice, (1969):"Trakya'da Bizans Devrine Ait Eserler", *Belleten,* Cilt 33, Sayı: 131, TTK. Yayınları, Ankara: s. 350-351.

1456 yılı Ocak ayının sonunda İpsala'da bulunan Fatih Sultan Mehmet'e eşraftan seçilen bir barış heyeti gönderilerek savaşmadan kenti teslim etmişlerdir.[26]

2.2. Ainos Antik Kentinde Gerçekleştirilen Kazı ve Restorasyon Çalışmaları

Ainos antik kentindeki ilk kazı, araştırma ve restorasyon çalışmaları 1971-72 yıllarında İstanbul Üniversitesi adına Prof Dr. Afif Erzen başkanlığında yapılmıştır. 1978 yılına kadar ara verilen çalışmalara, bu tarihten sonra yeniden başlanmış ve 1993 yılına kadar tekrar Prof. Dr. Afif Erzen başkanlığında devam edilmiştir. 1994 yılından günümüze dek Prof. Dr. Sait Başaran başkanlığında gerçekleştirilen çalışmalarda birçok eser gün yüzüne çıkarılmış ve birçok önemli veri elde edilmiştir.[27]

Bugünkü modern yerleşim, antik kentin üzerine kurulmuş olduğundan dolayı kentteki çalışma alanları oldukça sınırlı durumdadır. Buna karşın kentte yürütülen çalışmalarda elde edilen veriler başta Thrakia olmak üzere Güney Ege ve adaları ile birlikte Anadolu arkeolojisine de önemli katkılar sağlamaktadır.

Bölgedeki bilinen en eski yerleşim yeri Enez-Keşan karayolu üzerinde Enez'e 3 km. uzaklıktaki Hoca Çeşme Höyüğü 'dür. Neolitik Çağa (M.Ö.6500) tarihlenen yerleşimde yapılan çalışmalarda höyükte IV kültür tabakası saptanmıştır. Hoca Çeşme Höyüğü'ndeki iskan genel olarak oval biçimli, taş temel üstü çamurla sıvanmış saz mimarilidir. Yerleşmenin kuzeyinde çeşitli boyutlardaki blok taşlardan oluşturulmuş 55 m. sur duvarı bulunmaktadır. Hoca Çeşmeliler, tarımsal faaliyetlerin yanı sıra deniz ürünlerinden de yararlanıp depolamışlardır. Yapılan kazılar neticesinde bulunan kaplar genellikle; elle şekillendirilmiş, yüksek boyunlu veya

[26]Erzen, 1973: 29-33; Başaran, 2013a: 27.
[27]Başaran, 2012a: 10.

geniş gövdeli dar ağızlıdır. Genellikle kırmızı ve siyah parlak astarlı veya yüzey kazıma tekniğiyle yapılmış desenlerle bezenmiştir.[28]

Kentin Akropolisi olan Kaledeki çalışmalara ilk olarak 1971 yılında başlanmıştır *(Lev. 3 a.)*.[29] İlk başladığından günümüze değin girişin sağındaki I-IV, IV a-b numaralı sektörlerde, Kale'nin kuzeyinde yer alan Bizans evi ile Kale'nin kuzey ve ortasında yer alan iki şapelde çalışılmıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde -7.5 m. kodundaki ana kayaya kadar çalışmalar sürdürülmüş ve yerleşimdeki iskanın Kalkolitik Döneme (M.Ö. 4-3. bin) kadar gittiği tespit edilmiştir. Bu tabakanın üzerinde de Klasik dönem iskanını gösteren buluntulara rastlanmıştır. Bu döneme tarihlenen siyah ve kırmızı figür tekniğinde yapılan seramik buluntuları Ainos'un Kıta Yunanistan, Ege ve Batı Anadolu ile ticari ve kültürel ilişkilerde bulunduğunu göstermektedir. Yine aynı döneme tarihlenen ana kayaya oyularak şekillendirilmiş dikdörtgen planlı mekanlar ile mahzenler bugünkü soğuk hava depolarının benzeri teknikte inşa edilmiştir. Kale genelinde yapılan çalışmalarda Arkaik, Klasik ve Hellenistik dönemlere tarihlenen çeşitli kantharos[30], kylix ve ticaret amphoraların bulunmuş olması Ainos'un deniz aşırı kentlerle şarap ve zeytinyağı ticareti yaptığını göstermektedir.[31] Ayrıca yine kazılar esnasında ortaya çıkan çok sayıda tekstil ağırlığı, Ainos'ta tekstille ilgili bir iş kolunun varlığını kanıtlamaktadır.[32] Bunun yanında kazı çalışmalarının yanı sıra Kale'de yer alan yapılarda konservasyon ve restorasyon çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Kentin merkezinde, bugünkü kaymakamlık lojmanlarının karşısındaki parselde yer alan mozaikli yapıdaki çalışmalara arsa sahibinin ihbarı doğrultusunda başlanmıştır.[33] Söz konusu alandaki çalışmalar 1982-85, 2000-3 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. Kazı çalışmaları neticesinde -160 cm seviyesinde villaya ait orta avlunun bir bölümü, salon, mutfak ve banyosu gün yüzüne çıkarılmıştır. Orta avluda

---

[28] Afif Erzen, Sait Basaran, (1991): "Enez (Ainos) Kazısı 1989 Yılı Çalışmaları", *XII. KST,* Cilt II, Ankara: s.159-160; Sait Başaran, (2007): "Enez (Ainos) 2006 Yılı Kazısı ve Onarım Çalışmaları", *XXIX. KST,* Cilt:3, Ankara: s. 185.

[29] Erzen, 1974: 29-33.

[30] Bkz. Afif Erzen, (1986): "1985 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *VIII. KST,* Cilt: 2, Ankara: s.283.

[31] Başaran, 2012a: 24-30.

[32] Başaran, 2013a: 41.

[33] Afif Erzen, (1983): "Enez Kazı Çalışmaları", *V. KST,* Ankara: s. 299-300.

gerçekleştirilen çalışmalarda parsel içerisinde yer alan ve belli bir bölümü ortaya çıkarılan 6x1.85 m. boyutlarında üzerinde çeşitli kompozisyon ve süsleme öğelerinin bulunduğu mozaik döşemeye rastlanmış olup villanın şiddetli bir deprem ya da yangın geçirdiği tespit edilmiştir.[34]

Kral Kızı Bazilikası, Enez'in güneydoğusunda, eski dönemlerde "Doğu Limanı" olarak bilinen bugünkü Taşaltı Gölü'nün batısındaki yamaçta, yer almaktadır. Buradaki çalışmalara 1983 yılında alanda bulunan bir mermer bloğun fark edilmesi ile başlanmıştır.[35] Narteks kısmı henüz açılmayan bazilika 27x27 m. ölçülerindedir. Bazilikada toplamda yedi evre tespit edilmiştir. İlk evresinin Roma dönemine kadar gittiği görülürken son evresi ise 12. yüzyıla tarihlendirilmektedir.[36] Ayrıca kilisenin batısında yapılan çalışmalarda Bizans devrine tarihlenen bir adet kaya mezarına rastlanmıştır. Kayda değer bir buluntuya rastlanmayan mezarın daha önceki dönemlerde soyulduğu düşünülmektedir.[37]

Has Yunus Bey Türbesi; Enez'in güneyinde, Osmanlı Dönemi'ne tarihlenen hazire içerisinde bulunmaktadır. Haç planlı olan bu yapı Bizans döneminde şapel olarak inşa edilmiş olup günümüzde türbe olarak kullanılmaktadır.[38] Şapelde ve etrafındaki mezarlık alanda zaman içerisinde yapılmış olan yanlış uygulamalar kazı ekibi tarafından kaldırılarak yapıya kendi özgün biçimi verilmiş, ayrıca haziresindeki kırık olan mezar taşları da restore edilmiştir.[39]

Enez'in yüksek tepelerinden biri konumunda olan Killik tepesindeki çalışmalara 1996 yılında başlanmıştır. Yapılan çalışmalar esnasında seramik ve çamur tabakasıyla karışık havuz biçiminde bir çukura rastlanmıştır. Çıkan figürlü seramiklerin Klasik ve Hellenistik dönemlere ait olduğu görülmüştür. Alanda bulunan yoğun kil ve seramik fırınları nedeniyle Enez çömlekçilerinin bu bölgeden

---

[34] Afif Erzen, (1984): "1983 Yılı Enez Kazısı", *VI. KST*, Ankara: s. 215-216; Başaran, 2012a: 44-46; Başaran, 2013a: 51-53.
[35] Erzen,1984: 216.
[36] Başaran, 2013a:58-60; Başaran, 2012a: 56.
[37] Erzen, 1986: 277.
[38] Semavi Eyice, (1963):'' Enez'de Yunus Kaptan Türbesi ve Has Yunus Bey'in Mezarı Hakkında Bir Araştırma'', *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Cilt 13, Sayı:17-18, İstanbul: s.150-151.
[39] Başaran, 2013a: 56; Başaran, 2012a: 50-56.

malzeme temin ettiği ve bu bölgenin geleneksel seramik üretiminin merkezi olduğu düşünülmektedir.[40]

Su Terazisi Nekropolü, Enez'in girişindeki köprünün doğusunda 2008 yılında başlatılan çalışmalar neticesinde ortaya çıkarılmış olup Ainos'un en eski nekropolü durumundadır. Bu alandaki mezarlar üst üste gelen çoğunlukla üçü seyrek durumda dört tabakadan oluşmaktadır.[41]

Bugün Enez'in girişinde yer alan Taşaltı Nekropolü'ndeki arkeolojik kazı çalışmalarına 1986 yılında başlanmıştır.[42] Alan, yaklaşık 25 m. yüksekliğindeki dik yamaçta katmanlar biçiminde yer almaktadır. Yamacın eğiminden yararlanılarak burada üst üste gelecek biçimde üç, yer yer dört gömü tabakası saptanmıştır. Yamacın en alt bölümünde ve en ön sırada, Ainos'ta Klasik, Hellenistik ve Roma Çağları nekropolisinin kendine özgü üslubu ve sanatsal zenginliğini gösteren gömüler bulunmaktadır. Nekropolisin ön sırasında yüksek podyumlu anıtsal lahitler, duvar ile korunmuş ön tarafı resim ya da kabartmalı mezar taşları yer almaktadır. Anıtların ve lahitlerin yapımında malzeme olarak genellikle andezit ve kalker taşları kullanılmış olup buluntu bakımından çok zengin mezar hediyelerine sahiptir. Nekropolisin güney batısındaki yamaçta Ainos'un Geç Roma ve Erken Bizans döneminin mezar geleneğine ışık tutan değişik mezar tipleri ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca bu alandaki mezarların bazıları kayaya oyularak oluşturulmuştur ve doğuya bakan cephelerinde de iri blok taşlar kullanılarak bir ev cephesi görünümü verilmek istenmiştir. Mezarlardan Geç Roma ve Erken Bizans dönemine ait çok sayıda zengin gömü hediyesi bulunmuştur.[43]

Çakıllık Nekropolü, Enez-Keşan karayolunun 2. kilometresinde Küçük Sancak Tepe Tümülüsü'nün güneyindeki alanda yer almaktadır. Buradaki kazı

[40] Sait Başaran, (1998): "Enez (Ainos) 1996 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *XIX. KST.*, Ankara: s. 607-608.
[41] Başaran, 2013a: 70-79.
[42] Bkz. Afif Erzen, (1987): "1986 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *IX. KST*, Cilt:2, Ankara: s.282.
[43] Başaran, 2013a: 63-69; Başaran, 2012a: 50.

çalışmalarına 2001 yılında başlanmış olup M.Ö. 5. yüzyıla tarihlenen çeşitli tiplerde toplamda 28 adet mezar gün yüzüne çıkarılmıştır.[44]

Enez'in doğusunda yer alan tümülüsteki çalışmalar 2006 kazı yılı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. 10 m. yükseklikte olan bu tümülüs, konumu itibariyle alana hakim bir noktada yer almaktadır. Yapılan kazılarda, dromoslu bir mezar odasına, iki adet mermer lahite ve şölen yerine rastlanmıştır. Tümülüsten ele geçen sikkeler ve keramik kap parçaları, mezar odası ile şölen yerinin M.Ö. 5. yüzyılın sonlarına tarihlenmekte olduğunu göstermektedir.[45]

Enez Merkezde yer alan Antik Roma caddesinde yapılan kazılarda Roma dönemine tarihlenen caddeyle birlikte atık suyu tahliye etmek amacıyla yapılmış su kanallarına rastlanmıştır.[46]

2.3. Ainos'ta Beyaz Zeminli Lekythos Bulunan Nekropoller

Ainos'ta çok zengin nekropolleri ile ön plana çıkan bir antik kenttir. Ainos'un beyaz zeminli lekythos buluntu merkezleri olan Çakıllık Nekropolü ve Su Terazisi Nekropolü'de bu merkezlerin başında gelmektedir.

2.3.1. Çakıllık Nekropolü

Çakıllık Nekropolü, Enez'e 2 km. uzaklıkla Keşan yolu üzerinde yer alan Küçük Sancak Tepe Tümülüsü'nün güneyindeki hafif yükseltili arazide bulunmaktadır ve söz konusu alanındaki çalışmalara 2001 yılında yapılan bir ihbar neticesinde başlanmıştır (*Lev. 4 a.*).[47]

Nekropode yapılan kazılar neticesinde toplam 36 açmada, 4500 metre karelik alanda çeşitli tiplerden oluşan toplam 28 adet mezar gün yüzüne çıkartılmıştır *(Lev. 5 a.)*. Alanın, nekropol olarak belirlendiği dönemden itibaren parsellenerek bölümlere

[44] Sait Başaran, (2016):"Enez - Ainos", Doğu Trakya Kazıları Özel Sayısı, *Arkeoloji ve Sanat*, Sayı 152, İstanbul: s.118.
[45] Başaran, 2013a: 79-80; Başaran, 2007: 192-195.
[46] Başaran, 2013a: 82.
[47] Sait Başaran, (2002a): "Enez (Ainos) 2001 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *XXIV.KST.*, Cilt: II., Ankara: s.289.

ayrıldığı ortaya çıkan veriler sayesinde anlaşılmıştır. Farklı boyutlarda olan bu parsellerin her birinin özel kullanım doğrultusunda oluşturulduğu düşünülmektedir. Bölmeleri ayıran duvarlar, genel olarak tek veya çift sıra taş dizisi kullanılmak suretiyle yapılmıştır. Çakıllıkta bulunan mezarlar arasında; kremasyon amacıyla kullanılan tunç ve pişmiş toprak hydrialar[48], kuyu tipi mezarlar, sandık tipi mezarlar, basit toprak tipi mezarlar, taş ve pişmiş toprak lahitler yer almaktadır. Çakıllık Nekropolü'ndeki bu mezar ve gömü tipleri M.Ö. 5. yüzyılın ilk çeyreğinde başlayan ve bu yüzyılın sonlarına kadar süre gelen farklı tipteki gömü geleneğini temsil etmektedir. Alanda aynı dönemlere ait bu kadar farklı gömü geleneğinin görülmesi, Ainos'ta değişik bölgelerden gelen ve inançları bakımından farklılık gösteren insanların bir arada yaşamış olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu çeşitlilik aynı zamanda Ainos'un ne kadar geniş bir sahayla bağlantılı olduğunu bizlere göstermektedir.[49]

Arazi sarp ve çakıllık olduğundan dolayı mezarların büyük çoğunluğu toprak yüzeyine yakın konumlandırılmıştır (*Lev. 4. b*). Yüzeye daha yakın olan mezarların çoğunun tarımsal faaliyetler neticesinde tahribata uğradığı ve arazi geneline yayıldığı görülmüştür.[50] Çakıllık kazıları neticesinde ortaya çıkarılan mezar parsellerinde düzgün ve adil bir paylaşımın görülmediği ve bu mezar parsellerinin, M.Ö. 5. yüzyıl sonlarına doğru dağıtıldığı kalıntılar doğrultusunda anlaşılmaktadır. Çakıllıkta bulunan pişmiş toprak ve taş lahit mezarlar, toprak yüzeyine yakın bulunan yerli kaya oyulmak suretiyle oluşturulan çukurlara yerleştirildikten sonra yan bölümleri kaya parçaları ile sağlamlaştırılmış olup üst kısımları ise sal taşları ile kapatılarak gizlenmiştir. Kuyu ve basit toprak mezarlarda da aynı yöntemin uygulandığı gözlenmiştir. Pişmiş toprak ve bronz hydrialaların kremasyon gömü geleneğinde sıkça kullanıldığı, üzerlerinin taş veya kurşun levhalarla kaplanarak önceden özel olarak hazırlanmış taş yuvalara yerleştirildiği görülmüştür.[51] Nekropolde kullanılan taş

[48] Bkz. Sait Başaran, (2002b): "Enez (Ainos) 2001 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *Anadolu Araştırmaları*, Cilt 16, İstanbul: s.71-72.; Başaran, 2016: 1118.
[49] Sait Başaran, (2005): "Enez (Ainos) 2004 Yılı Kazı, Onarım ve Koruma Çalışmaları", *XXVII. KST,* Cilt 2, Ankara: s. 411.; Başaran, 2013a: 69.; Başaran, 2016: 118.
[50] Başaran, 2007: 192.
[51] Başaran, 2016: 118.

lahitlerin yerel taşlardan yapıldığı, pişmiş toprak lahitlerin ise Klazomenai tipinde yapıldığı tespit edilmiştir. Ağırlıkları 200 kilonun üzerinde olan bu lahitlerin Klaozomenai'den gelmediği, ağırlıklarına bağlı olarak taşınmaları problem yaratacağından dolayı bu lahitlerin nekropole çok uzak olmayan bir alanda yapılıp fırınlandığı düşünülmektedir. Üzerlerinde kırmızı, siyah ve beyaz boya kalıntıları bulunan bu lahitler ayrıca değişik süsleme motifleri ya da geometrik desenli şekillerle bezenmiştir.[52] Mezar hediyesi olarak genellikle takı eşyaları ile beyaz zeminli, siyah ve kırmızı figür tekniğinde boyanmış lekythoslar ön plana çıkmaktadır.[53] Ayrıca günümüzde Edirne Müzesi'nin girişinde sergilenen mermerden yapılmış ve nekropolün koruyucusu olduğu düşünülen aslan heykeli de nekropolün önemli buluntuları arasında yer almaktadır.[54]

Çakıllık nekropolünde bulunan 7 adet beyaz boyalı lekythosun tamamı 2004 yılı kazı çalışmaları neticesinde ele geçmiştir. Söz konusu beyaz boyalı lekythosların 3 tanesi S1 açmasındaki, 4 tanesi de S4 açmasındaki mezarlarda bulunmuştur.

S1 açmasında -67 cm. derinlikte M.17 olarak belirlenen bir kremasyon mezar ortaya çıkarılmıştır. Kül ve kemik parçalarının doğrudan toprağa yerleştirilmesi suretiyle oluşturulan bu mezardan iki adet uçları yılan başlı gümüş bilezik ve 6 adet pişmiş toprak lekythos ele geçirilmiştir.[55] Bulunan bu lekythoslardan 3 tanesi beyaz boyalı lekythoslar grubuna aittir (*Kat. Nu.1,2,3*). Beyaz boyalı olan lekythosların tamamı kırıklı olarak ele geçirilmiş olup sonradan restorasyonla tümlenmiştir. Birbirine yakın boylarda olan üç lekythos da silindirik gövdeli ve keskin profilli olup uzun birer boyuna sahiptir.

S4 açmasında, ana kaya oyulmak suretiyle oluşturulmuş ve M.18 olarak adlandırılan bir kuyu mezar tespit edilmiştir. Bu mezar, tipi ve zengin buluntuları ile Ainos kazılarında bir ilki temsil etmektedir. Derinliği, 1.90 m., çapı 1.60 m. olan mezarın zemininden, bireyin mezar içerisinde yakıldığını gösteren çok miktarda kül

[52]Sait Başaran, (2009a): "Trakya'da Bir Prenslik Merkezi: Ainos Antik Kenti", *http://www.obarsiv.com/e voyvoda 0708.html* (13.10.2016): s.6-7.
[53] Başaran, 2016: 118
[54] Başaran 2013a: 69.
[55] Başaran, 2005: 412.

ve kömür kalıntılarına ve ayrıca bunların arasında iyice yanmamış insan kemiklerine ait parçalara rastlanmıştır. Bununla birlikte, yükseklikleri 25 ila 53 cm. arasında değişkenlik gösteren 5 adet lekythos bulunmuştur. Bulunan bu lekythoslardan 4 tanesi beyaz boyalı lekythos grubuna aittir (*Kat. Nu. 4,5,6,7*). Parçalar halinde ele geçen lekythoslar laboratuvarda restorasyonla tümlenmiş olup üzerlerinde kırmızı boya ile bir ya da iki figürün yer aldığı sahneler işlendiği görülmüştür.[56] Tez çalışması kapsamında incelenen bu mezara ait tüm lekythosların stilleri ve üzerlerinde işlendiği konuları itibariyle Attika Reed Ressamı ve atölyesine ait olduğu tespit edilmiştir.

2006 yılı itibariyle sonlandırılan çalışmalarda, toplamda 36 açmada çeşitli tiplerde 28 adet mezar incelenmiştir. Bunun yanında alanın güney bölümünde nekropol sınırlarını belirlemeye yönelik yapılan kazılarda, doğal taşlar kullanılarak yapılmış balıksırtı biçiminde döşenmiş bir yol tespit edilmiştir. Doğu- batı yönünde, antik Ainos'a doğru giden bu yolun, bugünkü spor tesislerinin güneyinde yer alan yolla kesiştiği ve bir diğer ucunun ise Yeniceköy'e doğru bir istikamet izlediği belirlenmiştir.[57]

2.3.2. Su Terazisi Nekropolü

Su Terazisi Nekropolü, Enez'in girişindeki köprünün doğusundaki tarlada yer almaktadır *(Lev. 5 b.)*. Alan, içinde bulunan su terazisi nedeniyle bu isimle adlandırılmıştır. Bu nekropoldeki çalışmalar, 2008 yılında E.K.V.K.B.K'nun kararı ile kazı ekibi kontrolünde gerçekleştirilen kanalizasyon çalışmaları esnasında bulunan lahitten dolayı başlatılmıştır. Lahdi kurtarmak adına başlatılan çalışmalar esnasında, lahdin kuzeyinde aynı seviyede çok sayıda pişmiş toprak mezarların görülmesi ile birlikte kazı alanı genişletilmiştir.[58]

Ainos'un en eski nekropolü durumundaki Su Terazisi'ndeki mezarlar üst üste gelen çoğunlukla üçü seyrek durumda dört tabakadan oluşmaktadır (*Lev. 6 a.*).

[56] Başaran, 2005: 412.
[57] Başaran, 2007: 193.
[58] Sait Başaran, (2009b):" Enez (Ainos) 2008 Yılı Kazısı, Onarım-Koruma Çalışmaları", *XXXI. KST.* Cilt 2, Ankara: s.122-123.

Yüzeye yakın olan üst tabakada, oldukça az sayıda geç Roma dönemine tarihlenen mezarlar bulunmuştur. Bunun yanında, duvarları moloz taşlarla örülmüş, iç bölümü kireç ile sıvanmış, basit sandık tipi mezarlarla da karşılaşılmaktadır. Yön tutarlılığı olmayan bu mezarların içerisinden birden çok bireye ait iskelet çıkarılmıştır. Bu dönem mezarları arasında bronz sikkeler dışında herhangi bir buluntu görülmemektedir. Ayrıca bu tabakada, Taşaltı Nekropolü'nden de bilinen çatı kiremitlerden oluşturulmuş mezar örnekleri de görülmektedir.[59]

İkinci tabakadaki mezarların genelinde Hellenistik ve Klasik döneme tarihlenen gömüler mevcuttur (*Lev. 6 b.*). Bu tabakada iyi pişirilmiş toprak lahitler ile kalker taşından yapılmış lahitler, küp mezarlar, basit toprak mezarlar ve urneler bulunmuştur.[60] Bazı pişmiş toprak lahitlerin süslemeli üslupta yapıldığı görülürken, taştan yapılmış olan lahitlerin ise sade bir biçimde şekillendirildiği ve üzerinde herhangi bir süsleme öğesinin yer almadığı görülmüştür.[61] Bu zamana kadar açılan bölümlerde genel olarak toprak yüzeyinin 1 ila 1,5 m. derinlikleri arasında Hellenistik, bu seviyeden sonra 1,5 ila 3 m. arasında ise karışık durumda Klasik ve az sayıda Arkaik mezar ve tabakalanma ile karşılaşılmıştır.[62] Klasik döneme tarihlenen, kremasyon için kullanılan kırmızı ve siyah figür tekniğinde yapılmış olan urne kapları oldukça zengin ve çeşitli bir envanter göstermektedir.[63] Mezarlar içerisinden çıkarılan buluntular arasında en fazla siyah ve kırmızı figür tekniğinde mitolojik sahnelerle ve geometrik motiflerle süslenmiş lekythoslar ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte kandiller, aryballoslar ve çocuk oyuncakları da diğer önemli buluntu grupları arasında yer alırken, takı ve ziynet eşyalarının ise az sayıda olduğu görülmüştür.[64]

Arkaik döneme tarihlenen son tabakadaki mezarlardan ele geçen hediyeler Ainos'un kuruluşundan itibaren Anadolu, Ege Adaları, Korinth ve Atina ile yoğun olarak ticari ilişkilerde bulunduğunu ve zengin mezar buluntuları bakımından

[59] Başaran, 2013a: 70.
[60] Başaran, 2016: 119.
[61] Başaran, 2013a: 71.
[62] Başaran, 2016: 119.
[63] Başaran, 2013a:76.
[64] Başaran, 2016: 125.

komşuları ile rekabet edebilecek düzeyde olduğunu bizlere kanıtlamaktadır. Klasik ve Hellenistik dönemlerde devam eden pişmiş toprak lahit mezar geleneğinin Ainos'ta Arkaik dönemden itibaren kullanıldığı görülmektedir. Bu mezarlardan gömü hediyesi olarak ele geçen metalden yapılmış objelerin yanı sıra, seramik buluntularının çokluğu ve kalitesi dikkat çekici boyuttadır.[65] Buluntular arasında hangi mezara ait olduğu belli olmayan dağınık durumda Korinth ve Oryantalizan üslupta üretilmiş değişik formlarda kaplar, açmanın taban suyunun ve çamurun içinde dağınık durumda yer almaktadır. Yine bu tabakada yazıtlı ya da yazıtsız olarak bulunmuş steller önemli buluntu grupları arasında yer almaktadır. (*Lev. 7 a.*).[66]

Su Terazisi nekropolünde bu güne kadar toplam 41 açmada yaklaşık 2352 metre karelik alan ve 5558 metre küplük bölüm araştırılmıştır. Gerçekleştirilen kazılarda ortaya çıkarılan beyaz zeminli lekythoslar ikinci tabaka içerisinde yer almaktadır. Bu buluntular; ST 1, ST 2, ST 4, ST 5, ST 6, ST 10, ST 11, ST 14, ST 27, ST 31, ST 32 ve ST 38 açmaları olmak üzere toplamda 12 açma içerisinde 35 adet ele geçmiştir.

2008 yılı kazı çalışmaları içerisinde açılan ST 1 açmasında toplamda 4 adet beyaz boyalı lekythos ele geçirilmiştir (*Kat. Nu. 8,9,10,11*).

Bu lekythoslardan ilki olan *Kat. Nu. 8* M.1 olarak adlandırılan ve kurtarma kazısının başlamasına neden olan taş lahitten mezar içi buluntusu olarak çıkarılmıştır (*Lev. 7 b.*). 2 m. kodunda ortaya çıkarılan mezarın uzunluğu 206 cm., genişliği 86,5 cm.'dir. Doğu batı doğrultusunda yerleştirilen lahdin üzeri semerdam formlu biri uzun diğeri daha kısa iki bölümlü kapak ile örtülmüştür. Söz konusu lahitten beyaz boyalı lekythosun yanı sıra, bir adet sade halka biçimli, bir adet te kaşlı altın yüzük ve iki adet üst üste kapatılmış p.t. tabak bulunmuştur. İskelet kısmen korunmuş durumdadır ve tespit edilen kemikleri üzerinde yanık izleri mevcuttur. Ayrıca lahdin başucunda ve başucunun hemen sağında taban hizasına yerleştirilmiş işlenmiş durumda platform şeklinde blok taşlara rastlanmıştır. Çalışmaları tamamlanan lahdin yola yakın konumda olması nedeniyle herhangi bir tehlikeli duruma yol açmaması

[65] Başaran, 2013a: 70-79.
[66] Başaran, 2016: 119.

istenmiş ve yeri değiştirilerek yakınında yer alan çeşme yanına taşınıp korunma altına alınmıştır.[67]

Aynı açma içerisinde 1 m. derinlikte M. 22 olarak adlandırılan inhimasyon tipli mezarda (*Lev. 8 a.*) 2 adet beyaz boyalı lekythos ele geçirilmiştir (*Kat. Nu. 9,10*). Doğu batı doğrultusunda konumlandırılan bu mezarın iskeleti oldukça tahrip olmuş durumdadır.[68] Ayrıca ST 1 açması içerisinde mezar buluntuları dışında 11 adet sikke, bir adet p.t. figürin başı ve -100 cm kodunda bir adet beyaz boyalı lekythos daha yer almaktadır (*Kat. Nu. 11*).[69]

2008 yılı kazı çalışmalarında açılan ST 2 açması içerisinde, açma içi buluntusu olup herhangi bir mezar ile ilişkilendirilemeyen bir adet beyaz boyalı lekythos ele geçirilmiştir (*Kat. Nu. 12*). Mezar buluntuları ışığında erken Hellenistik döneme tarihlenen ve M.22 olarak adlandırılan taş lahit mezarın hemen altındaki seviyede tespit edilmiştir. Oldukça kötü durumda ve 4 parça halinde bulunan lekythos, restore edilerek tümlenmiştir.[70]

2009 yılı kazı çalışmalarında açılan ST 4 açması içerisinde -80 cm. seviyesinde yer alan ve M. 15 olarak adlandırılan doğu-batı doğrultusunda uzanan dağınık durumda bir açık inhumasyon gömü ile karşılaşılmıştır (*Lev. 8 b.*). Mezarın bulunduğu bölümde çok sayıda beyaz boyalı lekythos parçasına rastlanmıştır. Çok parçalı olarak bulunan bu beyaz lekythos parçalarının restorasyon sonucunda farklı iki lekythosa ait olduğu anlaşılmıştır (*Kat. Nu. 13,14*). Bu lekythoslardan *Kat Nu. 13*'ün boyun kısmı, *Kat. Nu. 14*'ün ise dibi bulunamamıştır Ayrıca aynı mezarda palmet ve meander bezemeli iki adet amphoriskos da bulunmuştur.[71]

Aynı yıl açılan bir diğer açma olan ST 5'te -135 cm seviyesinde kırık durumda bir beyaz zeminli lekythos ile karşılaşılmıştır (*Kat. Nu. 15*). Herhangi bir

---

[67] Başaran, 2009b: 123.
[68] Başaran, 2009b: 129.
[69] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2008.
[70] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2008.
[71] Sait Başaran, (2010): " Enez (Ainos) 2009 Yılı Kazı ve Onarım Koruma Çalışmaları", *XXXII. KST.* Cilt IV, Ankara: s.153-154.

mezar ile ilişkilendirilemeyen buluntu, restorasyon ile birleştirilmiş olup bazı parçalarının eksik olduğu anlaşılmıştır.

2009 yılı kazı çalışmalarında açılan ST 6 açması içerisindeki batı profilde bulunan ve mezar buluntusu olmayan bir adet beyaz boyalı lekythos ele geçirilmiştir (*Kat. Nu 17*). -170 cm seviyesinde bulunan bu beyaz boyalı lekythos genel itibariyle sağlam durumdadır. Ayrıca aynı bölümde ve aynı seviyede bir adet te p.t. tabağa rastlanmıştır. Yine aynı açma içerisinden her hangi bir mezar ile ilişkilendirilemeyen kulpu kırık durumda bir beyaz zeminli lekythos daha bulunmuştur (*Kat. Nu. 16*).[72]

2010 yılı kazı çalışmalarında açılan ST 10 açmasında toplamda altı adet beyaz boyalı lekythos bulunmuştur (*Kat. Nu. 18,19,20,21,22,23*). Bu beyaz boyalı lekythoslardan beş tanesi açma genelinde mezar dışı buluntusu olarak ele geçirilirken (*Kat. Nu. 18,19,20,22,23*), sadece bir tanesi (*Kat. Nu. 21*) mezar içerisinde bulunmuştur. M. 20 olarak adlandırılan ve doğu batı doğrultusunda uzanan bu mezar inhumasyon tipindedir (*Lev. 8 c.*). Mezar uzunluğu 89 cm. olup genişliği 19 cm. olarak ölçülmüştür. Göğüs kafesi ve boynu günümüze ulaşamayan iskeletin sağa doğru yan yatırıldığı ve dizlerinin karnına doğru çekildiği görülmüştür. Mezar hediyesi olarak bireyin yanına sadece bir adet beyaz boyalı lekythos koyulmuştur (*Kat. Nu. 21*). Söz konusu beyaz boyalı lekythos parçalı olarak ele geçmiştir ve eksik olan parçaları restore edilerek tamamlanmıştır. [73]

2010 yılı kazı çalışmalarında açılan bir diğer açma da ST 11 açmasıdır. Açma genelinde toplamda yedi adet beyaz boyalı lekythos bulunmuştur. Bulunan bu lekythosların iki tanesi (*Kat. Nu. 25,27*) açma genelinde mezar dışı buluntusu olarak ele geçirilirken, beş tanesi (*Kat. Nu. 24,26,28,29,30*) ise çeşitli tiplerdeki mezarların içerisinde bulunmuştur.

M.1 olarak adlandırılan ve -76 cm seviyesinde doğu batı doğrultusunda uzanan mezar kiremit tipli mezar grubundandır (*Lev. 9 a.*). Düz tipli kiremitlerin bir araya getirmesi suretiyle oluşturulan bu mezarın uzunluğu 193 cm., genişliği 81 cm.

[72] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2009.
[73] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2010.

ve yüksekliği 59 cm. olarak ölçülmüştür. Mezarın doğu ucu açmanın doğusunda bulunan duvara bitişik nizamda konumlandırılmıştır. Parçalı olarak kaldırılan mezardan buluntu olarak formu sağlam fakat üzerindeki boyalı kısmı oldukça tahrip olmuş bir adet beyaz boyalı lekythos (*Kat. Nu. 24*), iki adet bodur lekythos ve bir adet p.t. lebes gamikos ele geçirilmiştir.

M.9 olarak adlandırılan ve -161 cm seviyesinde doğu batı doğrultusunda uzanan mezar basit inhumasyon tipindedir (*Lev. 9 b.*). Mezarın uzunluğu 173 cm., genişliği ise 36 cm. olarak ölçülmüştür. Kafatası dağılmış durumda bulunan iskeletin sağ kol hizasına bir adet beyaz boyalı lekythos bırakılmıştır (*Kat. Nu. 26*). Bununla birlikte üç adet daha p.t. lekythos bulunan mezardan ayrıca bir adet te bronz strigilis çıkarılmıştır.[74]

M.13 olarak adlandırılan amphora tipi urne mezar, Su Terazisi Nekropolü'nün en önemli buluntularından biridir (*Lev. 9 c.*). -154 cm seviyesinde bulunan mezar toprağa dikey olarak yerleştirilmiş ve üzeri yekpare biçimde plaka şeklinde bir taş ile kapatılmıştır. Kapak olarak kullanılan bu plakanın üzerine kazınarak "*anatalos*" yazılmıştır. Kırmızı figür tekniğinde yapılan bu urne mezarın ağız çapı 20 cm., boyun çapı 14 cm ve gövde çapı 30 cm.'dir. Parçalı olarak kaldıran mezarın içerisinden sağlam durumda bir adet beyaz boyalı lekythos (*Kat. Nu. 28*) ve bir adet mermer alabastron ele geçmiştir.[75] Restorasyonla birleştirilen urnenin her iki yüzünde de mitolojik sahneler yer almaktadır. A yüzünde Herakles ve Amazon kraliçesi Penelope'nin buluşması, B yüzünde ise aynı figürlerin ok atma yarışması betimlenmiştir. Söz konusu mitolojik sahne konusu bakımdan üniktir. Boş alanları palmet ve bitkisel motiflerle süslenerek tamamlanan urne mezar, M.Ö. 500 yıllarına aittir.[76]

M.44 olarak adlandırılan p.t. pithos mezar, -135 kodunda ortaya çıkarılmıştır. Doğu-batı doğrultusunda yerleştirilen mezarın ağız kısmı doğuya doğru bakmaktadır (*Lev. 10 a.*). Karın kısmının içe doğru çöktüğü mezarın ağız çapı 95 cm., boyun çapı

[74] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2010.
[75] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2010.
[76] Başaran, 2016: 126.

67 cm., gövde çapı 165 cm., dip çapı 28 cm., yüksekliği 223 cm., ve et kalınlığı 3 cm.'dir. Parçalı olarak kaldırılan bu pithos mezarın içerisinden altı adet p.t. lekythos bulunmuştur. Bu lekythoslardan iki tanesi (*Kat. No. 29,30*) beyaz boyalı grubuna ait olup geri kalan dört tanesi siyah figür tekniğinde bitkisel süslemelidir. Ayrıca yine aynı mezardan bir adet bronz halka yüzük, bir adet p.t. unguentarium ve bir adet p.t. askos bulunmuştur.[77]

2011 yılı çalışmaları kapsamında 5x10 m. ölçülerinde açılan ST 14 açması, bir önceki yıl açılan ST 10 açmasının batısında yer almaktadır.[78] Açma içerisinde toplamda beş adet beyaz boyalı lekythos tespit edilmiştir (*Kat. Nu. 31,32,33,34,35*) ve tamamı mezar içi buluntusudur.

M 1. olarak adlandırılan lahit mezar taş malzemeden tek parça halinde işlenmiştir ve üzeri 217x72 cm. semerdam biçimli taş kapak ile kapatılmıştır (*Lev. 10 b.*). Doğu batı doğrultusunda yerleştirilen mezarın uzunluğu 191 cm., genişliği 52 cm., yüksekliği 51 cm., iç derinliği 40 cm., ve et kalınlığı 8-9 cm'dir. Açmanın kuzeydoğu bölümünde yer alan lahit mezardan kafaları doğuya doğru bakar durumda yerleştirilmiş iki iskelet çıkarılmıştır. Güneydeki iskeletin kafatası kırık olmasına karşın gövde ve bacakları bütünlüğünü korumuştur. Kuzeyde yer alan bireyin kafatasının büyük bir bölümü bütün halde ortaya çıkmasına karşın gövdesinin üst bölümü diğer iskeletin üzerine doğru kaydığından dolayı kemikleri karışık durumda ele geçmiştir. İskeletlerin başucuna bir adet p.t. beyaz zeminli alabastron yerleştirilmiştir. Ayrıca, lahdin kuzey yönündeki uzun kenar boyunca altı adet ve yine başucuna iki adet olmak üzere toplam sekiz adet p.t. lekythos dizilmiştir. Bu buluntulardan bir tanesi (*Kat. Nu. 31*) beyaz boyalı lekythos grubunda incelenmektedir. Mezar içerisinden ayrıca bir adet demir strigilis ve M.Ö. 5. yüzyılın son çeyreğine tarihlenen ön yüzünde Hermes, arka yüzünde Kerykeion tasvirli altı adet bronz sikke bulunmuştur.[79]

---

[77] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2010.

[78] Sait Başaran, (2012b): "Enez (Ainos) 2011 Yılı Arkeoloji Kazısı", *XXXIV. KST.*, Cilt 2., Ankara: s.375.

[79] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2011.

M.10 olarak adlandırılan kiremit sandık tipi mezar -115 cm kodunda ortaya çıkarılmıştır (*Lev. 10 c.*). Doğu batı doğrultusunda uzanan mezarın uzunluğu 158 cm., genişliği, 51 cm., yüksekliği 52 cm., ve et kalınlığı 4 cm.'dir. Çok tahrip olmuş bir şekilde bulunan mezar yanlarda ikişer parça, başucu ve ayakucunda birer parça kiremidin yan yana getirilmesi suretiyle oluşturulmuştur. Mezar buluntusu olarak dört adet beyaz boyalı lekythos (*Kat. Nu. 32,33,34,35*) ve bir adet tahtta oturur vaziyette tasvir edilmiş p.t. figürin ele geçirilmiştir.[80]

2012 yılı çalışmaları kapsamında açılan ST 27 açmasında herhangi bir mezar ile ilişkilendirilemeyen bir adet beyaz boyalı lekythos (*Kat. Nu. 36*) bulunmuştur. Oldukça kırıklı ve çatlaklı olan bu lekythos restorasyon ile tamamlanmıştır.[81] Arazinin doğu kesimindeki yamaç açmalarında bulunan mezarlar ile batı kesiminde bulunan mezarların in situ durumları farklılık göstermektedir. Doğu kesimde yoğun bir tabakalanma görülmezken batıda yoğun tabakalanma görülmektedir.[82] ST 27 açması arazinin doğu kısmında yer almasından dolayı bu beyaz boyalı lekythos ta yüzeye yakın bir buluntu olarak kayda geçmiştir.

ST 31 açmasında doğu batı doğrultusunda uzanan M.23 olarak adlandırılan basit toprak inhumasyon mezar ortaya çıkarılmıştır (*Lev. 11 a.*). 2012 yılı çalışmaları kapsamında ortaya çıkarılan 36 adet basit toprak gömüden biridir.[83] İskeletin göğüs kısmı ve kafatası oldukça kötü durumda olup sadece bacak kemikleri iyi korunmuş durumdadır. Diz kemiklerinin birleşim noktasına bir adet beyaz boyalı lekythos (*Kat. Nu. 37*) yerleştirilen mezarda ayrıca bir adet p.t. ağırlık ve kırmızı figür tekniğinde dekore edilmiş bodur lekythos bulunmuştur.[84]

ST 32 açmasında yer alan ve basit toprak bir gömü olan M.26 oldukça tahrip olmuş durumdadır (*Lev. 11 b.*). Doğu batı doğrultusunda uzanan mezarda iki adet beyaz boyalı lekythosa rastlanmıştır (*Kat. Nu. 38,39*) . Biri (*Kat. Nu. 38*) sağlam

[80] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2011.
[81] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2012.
[82] Sait Başaran, (2013b): "Enez (Ainos) 2012 Yılı Kazı 1Çalışmalarıyla İlgili Rapor, *XXXV. KST.* Cilt 3, Ankara: s.252.
[83] Başaran, 2013b: 250.
[84] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2012.

durumda olan beyaz boyalı lekythoslardan diğeri ise (*Kat. Nu. 39*) çok parçalı durumda bulunmuştur. Ayrıca aynı mezardan kötü durumda iki bronz sikke ve iki kase parçası ele geçirilmiştir.[85]

2014 yılı çalışmaları kapsamında açılan ST 38 açmasında toplamda üç adet beyaz boyalı lekythos bulunmuştur. Bulunan bu beyaz boyalı lekythoslardan ikisi (*Kat. Nu. 40,42*) açma içerisinde herhangi bir mezar ile ilişkilendirilemezken bir tanesi (*Kat. Nu. 41*) mezar buluntusu olarak tespit edilmiştir.

M.11 olarak adlandırılan basit toprak mezar ST 38 açması içerisinde yer alan dokuz basit toprak gömüden biridir (*Lev. 11 c.*). Açma içerisinde yer alan basit toprak gömülerde tutarlı bir yön birliğinden söz edilemez. Genellikle gömüler doğu-batı, kuzeydoğu-güneybatı ya da güneydoğu- kuzey batı yönlüdür.[86] -184 seviyesinde bulunan M.11 doğu batı doğrultusunda uzanmaktadır. Uzunluğu 113 cm. olan bu mezar, oldukça dağınık ve az sayıda kemikten ibarettir. Taban suyu içerisinde yer alan ve tahrip olan bu mezarın bacak kemikleri arasında bir adet beyaz boyalı lekythos (*Kat. Nu. 41*) bulunmuştur. Herhangi başka bir buluntunun görülmediği mezar parçalı bir şekilde kaldırılmıştır.[87]

[85] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2012.
[86] Sait Başaran, (2015): " Enez (Ainos) 2014 Çalışmaları", *XXXVII. KST.* Cilt 2, Ankara: s. 443-444.
[87] Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2014.

3. BEYAZ ZEMİNLİ LEKYTHOSLAR

Lekythoslar, antik dönemde yaygın olarak kullanım gören, yağ veya parfüm gibi kıymetli sıvaları saklamak amacıyla üretilmiş dar boyunlu, dikey tek kulplu ve derin ağızlı bir kap türüdür.[88] Kullanım amacı itibariyle çok işlevli olan lekythos formu, yüzyıllar boyunca gelişim göstererek farklı stillerde ve teknikte üretilmiştir. Beyaz zeminli lekythoslar da teknik ve görsel açıdan farklılıkları ile bu üretimlerin başında gelmektedir. Attika kökenli olan bu türe tek bir merkezde rastlanmamaktadır. Bu nedenle bu tipteki üretimler de sabit bir görünüşe sahip olmayıp hem bölgesel hem de lokal açıdan bazı farklılıklar göstermektedir. Bu bakımdan beyaz zeminli lekythoslar üzerinde görülen bu farklılar bu başlık altında bölgesel ve lokal olarak detaylı bir biçimde ele alınmıştır.

3.1. Lekythos Formunun Kökeni ve Gelişimi

Klasik dönem definlerinin en karakteristik mezar sunusu olan lekythoslar, yağın çok geniş bir sahada, örneğin; banyoda ve kadınların odalarında, palaistralarda, yiyeceklerin hazırlanışı ve tüketimi, cenaze ritüellerinin icra edilmesi gibi değişik alanlarda kullanılması nedeniyle farklı şekillerde bezenerek çok sayıda üretilmişlerdir.[89] Genellikle definden sonra mezarların içerisine hediye olarak konulan bu kap türü, bazen de mezar anıtının merdivenlerine yine aynı amaç doğrultusunda bırakılmaktadır.[90] Bazı lekythosların ise bu amacın dışında günlük hayatta kullanıldıkları bilinmektedir. Bu amaç doğrultusunda kullanılan lekythosların daha belirleyici bir ağız yapısına sahip olduğu, düzgün olan ağızının üst bölümünün içe doğru bir kavis yaptığı görülmektedir. Ağızın bu şekilde yapılmasının nedeni yağ

---

[88] Gisela M. A. Richter – Marjorie J. Milne, (1935): *Shapes And Names Of Athenian Vases*, The Metropolitan Museum Of Art, New York: s. 14. ; Secda Saltuk, (1997): *Arkeoloji Sözlüğü*, İnkılap Yayın Evi, İstanbul: s.112.

[89] Donna C. Kurtz-John Boardman, (1971): *Greek Burial Customs*, Cornell University Press, New York: s.102.

[90] Mary B., Moore, (1997): "Attic Red-Figured and White-Ground Pottery",*The Athenian Agora*, The American School Of Classical Studies At Athens Pringetion , Vol. 30, New Jersey: s. 45.

akışını kontrol etmek ve bu bölümde toplanan yağı kullanım sırasında istenilen miktardan fazla dökmeyerek akıp gitmesini önlemek içindir.[91]

Lekythos kap formunun kökeni M.Ö. 1400'lerde üretilen Miken üzengi kulplu kaplara kadar dayanmaktadır.[92] Girit'te yağ ve şarabın depolanması amacıyla kullanılan bu kap türü üzengi şeklindeki çifte kulpundan dolayı bu isimle anılmakta olup ayrıca kürevi bir gövdeye ve yalancı bir ağıza sahiptir (*Lev. 12 a.)*.[93]

M.Ö. 10. yüzyılda Miken üzengi kulplu kaplar yerini Protogeometrik lekythoslara bırakmıştır. Yuvarlatılmış biçimli olup, ayrıca düz bir dibe ve dar bir boyuna sahip olan bu form, M.Ö. 9. ve 8. yüzyıllarda sıklıkla kullanılan bir formdur.[94] Erken Protokorinth döneminin en karakteristik formlarından biri de genellikle yağ ve parfüm şişesi olarak kullanılan aryballoslardır. Bu form, M.Ö. 6. ve 5. yüzyıl lekythoslarının kökenini oluşturan formların başında gelen bir başka üretim türüdür.[95]

Atina'da ise lekythoslar ilk defa ayaklı alabastronlar formunda M.Ö. 6. yüzyılın ilk yılları ile birlikte görülmeye başlamışlardır.[96] Deianeira lekythosu olarak adlandırılan bu form; kısa, tepede yuvarlatılmış bir ağıza, uzatılmış küresel bir gövdeye ve ekhinus tipli ayağa sahiptir. Bu tipteki lekythoslar M.Ö. 6. yüzyılın son çeyreğine kadar kullanılmış olup daha geç üretimleri ise Sub-Deianeria tipi olarak adlandırılmaktadır. Siyah, ince ve uzun gövdeli olan deianeria lekythosların üretimleri M.Ö. 6. yüzyılın ötesine geçmez. Uzatılmış gövdelilerin dışında üretilen bu tipe ait küresel gövdeli örneklerin ise M.Ö. 6. yüzyılın ortalarından M.Ö. 4 yüzyılın sonuna kadar kullanım gördüğü bilinmektedir. Bu tip içerisinde küçük tip olarak değerlendirilen bir sınıf daha bulunmaktadır ve geniş küresel deianeriaların

---

[91]Brian A., Sparkes, - Lucy Talcott, (1970): "Black And Plain Pottery Of The 6th, 5th and 4th Centuries B.C.", *The Athenian Agora*, The American School Of Classical Studies At Athens Pringetion , Vol. 12, New Jersey: s. 150-151.

[92] Robert Manuel Cook, (1997): *Greek Painted Pottery,* Routledge 3rd ed., London: s.221.

[93] Reynold Higgins, (1997): *Minoan and Mycenaean Art*, Thames and Hudson, London: s.110-111.

[94] Cook, 1997: 216-221.

[95] John H. Oakley , (2004): *Picturing Death in Classical Athens The Evidence Of The White Lekythoi*, Cambridge University Press, Cambridge: s. 4. ; Sparkes vd., 1970: 151.

[96] C. H. Emilie Haspels, (1946): (Çev. A. Akarca), *Eski Yunan Boyalı Seramiği*, İstanbul Üniversitesi Matbaası, İstanbul: s.138.

küçük versiyonları olarak bilinmektedirler. Tarih aralıkları çok dar olan bu tipe ait örnekleri ise sadece M.Ö. 5. yüzyılın 2. ve 3. çeyrekleri arasında görebilmekteyiz.[97] Attik özellikli bir kap olan Deianeria tipi lekythosların, Attikalı seramik ustaları tarafından Korinth aryballoslarından bağımsız olarak M.Ö. 6. yüzyılın üçüncü çeyreği ile birlikte geliştirildiği ve yapıldığı düşünülmektedir.[98]

Lekythosların bir sonraki gelişmiş versiyonu olan omuzlu lekythoslar ise M.Ö. 6. yüzyılın ikinci çeyreği ile birlikte ortaya çıkmıştır.[99] İç bükey ağızlı, dar boyunlu ve ekhinus ayaklı olan bu kabın açılı omuzu şişkindir ve gövde ile bağlantısı yuvarlatılarak sağlanır. Kaideye doğru daralma gösteren form, M.Ö. 570-560 dolaylarında oldukça revaçtadır.[100] M.Ö. 530 dolaylarında dar ve yuvarlak ağızlı, kısa boyunlu, oval gövdeli silindirik ve eğimli omuzlu lekythos, daha narin ve estetik bir görünüşe sahiptir.[101] Bu tipteki lekythosların daha küçük boyuttakileri de bulunmaktadır ve bu türdeki lekythoslar ikincil tip olarak isimlendirilmiştir.[102] Kırmızı figür ve beyaz zemin ressamları tarafından oldukça sevilen bu tip, M.Ö. 5. yüzyıl boyunca kullanılır ve yüzyılın sonlarına doğru kullanımı yok denecek kadar azalır.[103]

Lekythosların dikkat çekici bir diğer tipi de geniş ağızlı, şişkin gövdeli ve halka ayaklı olan bodur lekythoslardır. Bu form, M.Ö. 500'lerde ve bu yüzyılın ikinci yarısında mezar hediyesi olarak sıklıkla kullanılan silindirik gövdeli lekythosların yerini almışlardır (*Lev. 12 b.*). M.Ö. 4. yüzyılın ortalarına kadar çeşitli şekillerde bezenip mezar hediyesi olarak kullanılan bodur lekythoslar da bu özelliğini zaman içerisinde yitirerek yerini unguanteriumlara bırakmıştır.[104]

---

[97] Oakley, 2004: 4-5. ; Sparkes vd., 1970: 151-152.
[98] C. H. Emilie Haspels, (1936): Attic Black- Figured Lekythoi, Paris: s. 1-2.
[99] Haspels, 1936: s.7. ; Sparkes vd., 1970: 152-153.
[100] Oakley, 2004: 6.
[101] Cook, 1997: 221.
[102] Oakley, 2004:6.
[103]Donna Carol Kurtz, (1975): *Athenian White Lekythoi Patterns and Painters*, Clarendon Press, Oxford: 136.
[104] Oakley, 2004: 6.

3.2. Beyaz Zeminli Lekythosların Ortaya Çıkışı, Kullanımı ve Araştırma Tarihi

Attika kırmızı figür tekniğinin alt grubunda incelenen beyaz zeminli lekythoslarla ilgili ilk çalışmalar ve araştırmalar 1837 yılında O. M. Baron Stackelberg tarafından yapılmıştır. *Die Graeber der Hellenen of 1837* adlı çalışmasında beyaz lekythoslar üzerine betimlenen cenaze ritüellerine değinmiştir. Daha sonraki dönemdeki Benndof, *Griechische und sicilische Vasenbilder (1868-83*) adlı çalışmasında lekythosların işlevlerine yönelik bir çalışma yayınlamıştır. Müze katalogları çerçevesinde C. Robert tarafından *Thanatos (1879)* ve O. Waser tarafından *Charon, Charun, Charos (1898)* müzelerde yer alan eserler araştırılarak kaleme alınmıştır. Bu konuyla ilgili en önemli araştırmacılardan birisi olan E. Pottier *Etude sur les lecythes blanes attiques (1883)* adlı çalışmasında vazolar üzerindeki konuları çeşitlerine göre kataloglayarak, ressam özellikleri ve üretim merkezleri üzerine bir çalışma yayınlamıştır.[105]

20. yüzyıl ile birlikte Riezler *Weissgrundige attische Lekythen (1914)* adlı eseri yayınlamıştır. Fairbanks iki ciltlik *Athenian White Lekythoi (1907-1914)* adlı eserinde lekythosları kataloglayarak yayınlamıştır. Buschor *Attische Lekythen der Parthenonzeit (1925)* ve Haspels *Attic Black-figured Lekythoi* adlı eserlerinde beyaz zeminli leythoslara yer vermişlerdir. Beazley *Attic White Lekythoi (1938)* adlı eserlerinde beyaz zeminli leythoslara, ressamlarına mezarlara ve gömü biçimlerine değinmektedir.[106] Oakley ve Kurtz'da önemli çalışmalar yürüten bilim adamlarıdır.

Attika kökenli olan ve beyaz zeminli lekythos olarak adlandırılan bu kap türü, cenaze törenleri ve ritüelleri ile ilintili olarak ortaya çıkmış ve üretilmiştir.[107] Ortaya çıkışlarında çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bunlardan ilki beyaz zeminli lekythoslar, Atina'da, M.Ö. 487-480 yılları arasındaki bir zaman diliminde mezarların yerlerini belirtmek suretiyle kullanılan mezar dikitlerinin (*stele*) dikilmesi Solon tarafından yasaklanmasının M.Ö. 5. yüzyıl yansıması sonucunda ortaya çıkmışlardır. Mermerin

[105] Oakley, 2004: 2.
[106] Kurtz, 1975: 15.
[107] Arthur Fairbanks, (1907): *Athenian White Lekythoi*, The MacMillion Company, New York: s.1.

daha kısıtlı alanlarda kullanılması amacıyla uygulanan bu yasak yaklaşık 60 yıl kadar geçerliliğini korumuştur. Buna bağlı olarak Atina vatandaşları ve sanatkarları mezar stellerine bir alternatif bulma sorunuyla karşılaşmışlar, bu nedenle de mezar yerini belirlemek amacıyla kullanılan ve rengi itibariyle beyaz boyalı olan lekythos türünü ortaya çıkarmışlardır.[108] Üretilmelerindeki amaç dikilmesi yasak olan mermer stellerin işlevini vermek olması nedeniyle Atinalı sanatkarlar bir mezar stelinde bulunması gereken temel özellikleri bu lekythoslarda uygulamışlardır. Bu sebeple kapları beyaza boyayan sanatçılar, onlara mermerden yapılmış stel görünümü vermeyi amaçlamışlardır. Yine aynı nedenle beyaz lekythoslar üzerine resmedilen betimlemelerde, mezar kültü geleneğine uygun olarak yer verilmesi gereken üç olguyu da bu yeni buluşa yansıtmışlardır. Bu olgulardan ilki, mezar geleneğinin temelini oluşturan ölüyü "ölümsüz kahraman" (*athanatos*) bir birey olarak göstermektir. İkincisi, betimlemelerde ölüye yakın olan insanlara yer vermektir. Sonuncu ise yasaklanan mezar stelinin boyalı tasvirini göstermektir.[109]

Üretilmelerindeki bir diğer görüş ise, M.Ö. 430'larda yapımına tekrar başlanana kadar klasik Atina'da taş mezar anıtlarının azalmasından ve arkeolojik buluntular içerisinde yer almıyor olmasından dolayı, bunun yerine ahşap mezar stelleri ile birlikte kullanılan birer mezar hediyesi oldukları fikridir. Bu doğrultuda lekythoslar üzerine resmedilen mezar anıtlarının da çürüyüp giden ahşap formdaki gerçek mezar anıtlarını sembolize ettiği düşünülmektedir. Bu görüş doğrultusunda eğer ressamlar beyaz zeminli lekythoslar üzerinde ahşap mezar anıtlarını kopyaladıysalar, mezar stellerini ahşap görünüşleri yerine taş malzeme ile resmettikleri görülmektedir.[110] Beyaz boyalı lekythoslar üzerinde ahşap formda kopyalandığı düşünülen bu mezar anıtlarından hiç iz kalmaması, ya tamamen yok olduklarını ya da birer hayali tasvir olduklarını göstermektedir.[111] Ancak Ainos'ta tek bireye ait bazı pithos mezarlarda da 2-3 stel betimli lekythosun bir arada çıkıyor

[108] Nuran Şahin, (1996):"Beyaz Lekythos'lar ışığında Klasik Devirde Atina'da Ölüm İkonografisi ve Ölü Kültü", *Arkeoloji Dergisi*, Sayı 4, İzmir: s.143.
[109] Şahin, N., 1996: 144.
[110] Narthan T. Arrington,(2014): "Fallan Vesses and Risen Spirist: Conveying the Presence Of The Death On White-Ground Lekythoi", *Athenian Potters And Painters Vol.3*, Ed. John H. Oakley, Oxbow Books, Philadelphia: s. 3.
[111] Robin Osborne,(1998): *Archaic And Classical Greek Art*, Oxfort History of Art: s. 195.

olması betimlenen stellerin birer hayali tasvir olduğu fikrini daha çok ön plana çıkarmaktadır.

Ortaya çıkışlarındaki bir diğer farklı görüş ise beyaz zeminli lekythosları Attika'da giderek kaybolmaya başlamış olan duvar resimleri ile ilişkilendirmektedir. Bu görüşe göre beyaz lekythoslar üzerinde uygulanan bu teknik, ortaya çıkışı itibariyle duvar resimleri ve panel boyama tekniğinin azalmaya başlamasının bir yansıması olarak kabul edilmektedir. Araştırmalar neticesinde elde edilen veriler ışığında beyaz zeminli lekythoslar üzerinde boyama için kullanılan materyallerin aslında duvar resimlerinde kullanılanlarla aynı olduğu anlaşılmış ve söz konusu tekniğin bu ustalar tarafından ortaya çıkarıldığı ve zaman içerisinde bu iş kolu üzerinde geliştiği düşünülmektedir.[112]

Konusu itibariyle beyaz zeminli lekythoslarda sadece ölen bireye yer verilmediğini; siyah ve kırmızı figürlü kaplarda gördüğümüz ev ile ilgili sahnelere, Kharon, Hypnos, Hermes ve Thanatos gibi mitolojik varlıklara ya da sadece palmet ve defneyaprağı gibi bitkisel bezemelere de yer verildiğini görmekteyiz. Ayrıca bazı beyaz zeminli lekythoslarda herhangi bir figüre ya da bezemeye rastlanmamakla birlikte üzerinin sadece beyaz boyalı olarak sade bırakıldığı da bilinmektedir. [113] Ainos nekropollerinden ele geçen lekythoslar üzerinde de bu ve benzeri konuları içeren figürlü ve bezemeli olarak yapılmış çok sayıda lekythos bulunmaktadır.

Yaklaşık M.Ö. 510'dan 470/460'a kadar beyaz zeminli lekythosların öncülleri siyah figür tekniğini kullanan atölyelerce üretilmiştir. Bu döneme ait hiçbir ustanın ismi net olarak bilinmediğinden dolayı atölye ve ressam tayini yapmak oldukça güçtür. Bir zamanlar Paris'teki Jameson koleksiyonunda bulunan fakat günümüzde kayıp olan ve Psiaks Ressamına ait lekythosların bulunan en erken örnekler oldukları düşünülmektedir. Psiaks Ressamı ile başlayıp lekyhoslar üzerinde uygulanan bu yeni biçim ve teknik zaman içerisinde diğer ressamlar tarafından da

---

[112] John H. Oakley, (2009): "State of The Discipline Greek Vase Painting", *AJA, Vol. 113*: s. 599-627.; Lucilla Burn, (1991): "Red Figure and White Ground of the Later Fifth Century", *Looking At Greek Vases*, Ed. Rasmunsen T., Spivey N.,Cambridge, s. 124.

[113] Kurtz vd., 1971: 102.

tutulmuş ve böylece Keramaikos'taki atölyeler arasında hızlıca gelişim göstererek yayılmıştır.[114]

Köklü bir ölü gömme geleneğine ve ölüm kültüne sahip olan klasik dönem Atina'sı ve komşuları, M.Ö. 5. yüzyıl sürecini geleneklerinden taviz vermeden pratikte daha az masraflı olan bu yeni buluşla geçirmiştir. Beyaz zemin tekniğinde üretilen lekythoslar M.Ö. 5. yüzyılın sonuna kadar kullanım görseler de üretimlerinin neden sonlandırıldığı hakkında net ve kesin bir bilgi bulunmamaktadır.[115] Bir görüşe göre kabartmalı sahnelerin yer aldığı boyalı mezar stelleri Parthenon'un yapımından kısa bir süre sonra Atina'da popülerleşmeye başlamıştır. M.Ö. 5. yüzyılın sonuna kadar oldukça beğenilen ve kullanılan beyaz zeminli lekythoslar M.Ö. 430'larda yerini yavaş yavaş mermerden yapılan büyük boyutlardaki lekythoslara ve loutrophoroslara bırakmaya başlamıştır.[116] Bu dönemden sonra mezar yerini belirlemek suretiyle kullanılan beyaz zeminli lekythos üretimi yavaş yavaş durmaya başlasa da bu amacın dışında mezar hediyesi olarak üretilen p.t. lekythosların yapımına ve kullanımına da bir yandan devam edilmiştir. Bununla beraber mezar yeri belirlemek amacıyla kullanılan mermer lekythosların kullanımı da M.Ö. 317-307 yıllarına kadar devam etmiş fakat bu tarihten sonra Atina valisi olan Demetrios Poliorketes tarafından savurganlığa son vermek amacıyla bu grubun da üretimleri yasaklanmıştır.[117]

3.3. Beyaz Zeminli Lekythosların Yapım Teknikleri

Beyaz zeminli lekythoslar, ortaya çıkışları ve kullanım amaçları itibarı ile pragmatist bir düşüncenin ürünü olduklarından bu faydacı üslubun tekniğe de yansıdığı görmekteyiz. Bu tekniğe ait günümüze ulaşan en eski bulguya, M.Ö. 570'e tarihlenen ve Nearkhos Ressamı'na atfedilen Atina Akropolisi'nde bulunmuş bir

---

[114] Joan R. Mertens, (2006):" Attic White Ground: Potter and Painter ",*The Colors of Clay Special Techniques in Athenian Vases,* Ed. B. Cohen, J. Paul Get Museum at the Getty Villa, Malibu: s. 190.

[115] Erdal Ünal, (2002): "Beyaz Zeminli Kaplar", *II. Uluslar Arası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Yayınları, Eskişehir: s. 356.

[116]Martin Robertson, (1992): *The Art of Vase Painting in Classical Athens,* Cambridge University Press: s.254.; Burn, 1991: 127.

[117] Robin F. Rhodes, (2010): *Eclectic Antiquity the Classical Collection of the Snite Museum of Art,* University of Notre Dame, Indiana: s. 31.

kantharos parçası üzerinde rastlanmıştır.[118] M.Ö. 5. yüzyıl ortalarına kadar olan dönemde beyaz zeminli kaplar, diğer kap formlarında da nadir olarak görülse de yoğun olarak lekythos formunda karşımıza çıkmaktadır.[119]

Bugüne kadar bulunmuş beyaz boyalı kapların büyük bir çoğunluğu mezarlıklarda bulunmasına rağmen bazı formların sadece mezarlıklar için yapıldığını söylenemez. Erken klasik dönemde, Carlsruhe, Bowdain ve Aiskhines, gibi bazı ressamların bu tekniği serbest çalışmalarında da kullandığı bilinmektedir.[120]

Bu tekniğin uygulandığı ilk lekythoslarda, bütünüyle siyah siluet figürler kullanılmıştır. Daha sonraki dönemlerde bu örneklerde kontur çizgilerin çoğalarak siluetlerin belirginleştiği görülmektedir. Bu nedenle görünüşleri itibariyle siyah figürlü kaplara oldukça benzeseler de teknik açıdan kırmızı figürlü kaplara benzemektedirler.[121] Beyaz zemin tekniğinde yapılan kapların kırmızı figür ressamları tarafından boyanması ve onun bir alt grubu sayılmasının nedeni boyanan kaplarda firnis kullanılması ve boyarken fırça kullanılmasıdır. Beyaz zemin tekniğinde kullanılan firnis, kırmızı figürlü kaplarda kullanılan firnise göre daha incedir. Bu nedenle daha yumuşak ve çeşitli renk tonlarına sahip olan beyaz zeminli lekythoslar göze daha estetik gelmektedir.[122]

M.Ö. 5. yüzyıl beyaz zeminli lekytosları, üç ana bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerden ilki; kabın gövdesi ve ayağı, ikincisi; omuzu ve boynu ve sonuncu da ağız kısmıdır.[123] Vazoyu yapmaya ilk olarak gövde ve ayağın oluşturulması ile başlanır. Daha sonraki işlem omuz ve boynun tek parça haline getirilmesi ve ağzının oluşturulmasıdır. Son adımda kulpun eklenmesiyle birlikte form tamamlanmış olmaktadır.

---

[118]Mertens, 2006: 187.
[119]John Boardman, (2001): *Athenian Red Figure Vases the Clasical Period*, Thames and Hudson Wold Of Art, London:129.
[120]Boardman, 2001: 129.; Ünal, 2002: 356.
[121]Burn, 1991: 124.
[122]Ünal, 2002: 356.
[123]Roland Hampe-Erika Simon, (1959): *Griechisches Leben im Spiegel der Kunst*, Philipp von Zabern, Mainz: s. 36.

Sırasıyla; ilk olarak gövdeyi oluşturmak için kil topu, çömlekçi çarkına konulur. Daha henüz bu aşamadayken bir miktar kil vazonun ayağına kullanılmak üzere ayrılır. Çömlekçi tarafından silindir şeklinde bir gövde oluşturulur ve oluşturulan bu gövdenin çark ile bağı kesilerek ayrı bir yere alınır. Gövde tamamlandıktan sonraki ikinci işlem boyun ve ağız kısmının oluşturulmasıdır. Boyun açılarının eşit olması amacıyla tamamlanan parça ölçülür ve gövde ile birleştirilmek suretiyle o parça da ayrı bir yere alınır. Üçüncü adım olarak, disk biçimli ayak dışbükey bir formda oluşturulur ve ayrı ayrı yapılan tüm parçalar birleştirilir (*Lev. 12 c.*). Son olarak ıslak elle kilin şekillendirilmesi ile oluşturulan kulpu eklenerek kap formunu tamamlanır.[124]

Lekythosta beyaz zemin yapılmak istenen kısım beyaz bir astar boya ile kaplanır ve daha sonra pişirme[125] işlemi yapılır.[126] Pişirme sürecinden önceki aşamada yapılan bu astar uygulamanın süslemeye zemin hazırlamanın yanında, parlak olması nedeniyle de ölen bireye ışık tutarak yol gösterdiğine de inanılmaktadır.[127] Buna karşın uygulanan teknik estetik olmasına rağmen sanatçılar açısından bazı sorunlar doğurmaktadır. Örneğin, Yunan vazo ressamlığında genel olarak beyaz boya ile resmedilen kadınların ten renklerini oluşturmak bu teknik sayesinde oldukça güçleşmektedir. Bu yüzden ressam, bu sorunsalı çözmek için iki yol izlemektedir. Bu yollardan ilki, parlak zemin üzerinde mat bir bitiş uygulamaktır. İkinci yol ise parlak astar boyanın beyazlığına karşı belirgin bir krem renk kullanmaktır.[128]

Boyama işlemine lekythos pişirildikten sonra geçilir, zeminin beyaz olması nedeniyle renk seçenekleri de fazladır fakat boyama işlemi kap pişirildikten sonra

---

[124] Toby Schreiber, (1999): *Athenian Vase Construction*, J. Paul Getty Museum Press, Malibu: s.171-176.

[125] Antik Yunan'da çömlek yapan ustalar vazo pişirme için birden fazla fırın tipi kullanmışlardır fakat Yunanistan'da kullanılan en yaygın fırın tipi hava akışını yukarıdan sağlayan küçük dairesel yapılı basit fırınlardır. Daha ayrıntılı bilgi için Bkz. Hasdağlı İlkan, (2007): "Bir Deneme Parçası Işığında Doğu Thrakia'da Attika Taklidi Siyah Firnisli Seramik Üretimi", *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 13, Edirne: s. 42.

[126] Ünal, 2002: 357.

[127] Erika Simon, (1982): *The Kurashiki Ninagawa Museum Grek Etruscan and Roman Antiquities*, Philipp von Zabern, Mainz: s.90.

[128] Boardman, 2001: 130.

yapıldığından ve yüzeyinin kırmızı figürlü kaplara oranla oldukça ince bir tabakadan oluşmasından dolayı ele geçen lekythosların üzerindeki boyaların büyük çoğunluğunun zaman içerisinde deformasyona uğrayıp döküldüğü görülmektedir.[129] Vazo piştikten sonra beyaz zemin üzerine çeşitli renklerin kullanılması ile elde edilen bu teknik, en erken siyah figür taslaklı örneklerinden bu aşamaya gelene kadar çok yol kaydetmiştir ve birçok tekniğin gelişmesine öncülük ederek zaman içerisinde farklı boyama tekniklerinin oluşmasına da katkı sağlamıştır.[130]

3.4. Beyaz Zeminli Lekythos Buluntu Merkezleri

Attika kökenli bir üretim olan bu form, Atina ve komşuları Euboia ve Eretria'da da yerel olarak üretilmekle birlikte Korinth ve Sicilya'da da sıklıkla üretilmiştir.[131] Peloponnesos Savaşı sonrasında Attikalı sanatçıların birçok yere göç etmesiyle birlikte Attikada üretilen kırmızı figür tekniğindeki mallar buraya özgü olmaktan çıkarak bu bölgelere de yayıldığı bilinmektedir.[132] Bununla birlikte M.Ö. 5. yüzyıl boyunca üretilen bu tipteki lekythoslar da döneminin en önemli ticaret malzemelerinden biri olmuş ve Attika'dan birçok yere ihraç edilen bir üretim olmuştur.[133] Bu nedenle Ainos'taki arkeolojik kazılar neticesinde ele geçen beyaz boyalı lekythoslar da, Ainos'un döneminin önemli ticaret merkezlerinden biri olduğunu bizlere kanıtlamaktadır.

3.4.1. Attika Beyaz Zeminli Lekythosları

Attika kökenli olmasına karşın birçok merkezde bulunan beyaz boyalı lekythoslar; ressam stilleri, üretim teknikleri ve atölyeleri bakımından çeşitlilik göstermektedir. Bu nedenle bölgedeki ressam stilleri, kap formlarının tipolojileri ve gelişimleri tez çalışması kapsamında Erken, Orta ve Geç Dönemi kapsayacak şekilde

[129] Ünal, 2002: 357.
[130] Oakley, 2004: 23.
[131] Kurtz, 1975:136.
[132] Brian R., MacDonald, (1981):" The Emigration Of Potters From Athens In The Late Fifth Century B.C. And Its Effect On The Attic Pottery Industry", *AJA, Vol 85*, No 2: s.168.
[133] Oakley, 2004: 5-10.

kronolojik olarak ele alınmış ve Ainos'ta bulunan Attika üretimleri lekythoslar da bu özellikler doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Bilim adamı John Oakley, Attik beyaz zeminli lekythosları dönemsel olarak farklılık gösterdiklerinden dolayı üç ana gruba ayırmıştır. Erken Dönemi M.Ö. 470-450, Orta Dönemi M.Ö. 450-425 ve Geç Dönemi M.Ö. 425-400'e tarihlemiştir.[134]

3.4.1.1. Erken Dönem (M.Ö. 470-450)

Erken dönem M.Ö. 470-450 yılları arasına tarihlenmektedir. Bu dönemde faaliyet gösteren en ünlü ressamlar Edinburgh Ressamı, Timokrates Ressamı, Atina 1826 Ressamı, Yazıt Ressamı ve Tymbos Ressamı'dır.

M.Ö. 5 yüzyılın ilk yılları ile birlikte lekythoslar üzerinde beyaz zemin tekniğini tam anlamıyla uygulamaya başlayan ilk ressam olan Edinburgh Ressamı, bu alanın öncüsüdür. Genellikle mitolojik tasvirleri resmeden sanatçı, tasvirlerini açık ve sade bir üslupla yorumlar. Sanatçının başka tipteki formlar üzerinde de çalıştığı bilinmektedir. Özellikle boyunlu küçük amphoralar üzerine yaptığı çalışmalar meşhurdur.[135] Başlangıç çalışmalarında Leoagros grubunu takip eden sanatçı, lekythosların omuzlarına uyguladığı lotus zincirleri ile bu bağlamdaki benzerliğini kanıtlamaktadır. Standart silindir formda kırmızı ve beyaz zeminli kaplar boyayan sanatçı, yapmış olduğu çalışmaları ile Athena ve Theseus ressamlarına öncülük etmiştir (*Lev. 13 a.*).[136]

Timokrates Ressamı M.Ö. 470-460 yılları arasında boyamış olduğu eserlerinde mitolojik tasvirleri kullanmayıp bunun yerine ölüm olgusu ve ev ile ilgili sahnelere yer vermesi erken bir uygulamadır. Dönem yeniliği olarak betimlediği figürleri bir heykeltıraş edasıyla alımlı bir üslupta resmetmektedir. Timokrates Ressamı, üretmiş olduğu eserlerinde kendi ismiyle birlikte Yunanca iyi ve güzel anlamına gele ''*καλός*'' ismini de kullanmıştır. Yapmış olduğu çizimleri, kırmızı figür ustası olan ve az sayıda da olsa beyaz zeminli eser veren Pistoksenes

[134] Oakley, 2004: 13.
[135] Haspels, 1946: 139.
[136] Kurtz, 1975: 13-17.

Ressamına ilham kaynağı olmuştur.[137] Boyamış olduğu lekythoslarda yenilik olarak kırmızı figürle beyaz zemini harmanlamış, kırmızı figür tekniğinde bezenmiş floral bezemelere de eserlerinin omuz kısımlarında yer vermiş olup ayrıca eserlerinde ikincil beyaz kullanımını da uygulamıştır (*Lev. 13 b.*).[138]

Timokrates Ressamı ile çağdaş olan Atina 1826 Ressamı da yapmış olduğu eserlerinde konu olarak daha çok cenaze sahnelerine ve ev ile ilgili sahnelere yer vermiştir. Sanatçının, sadece iki eserinde mitolojik tasvirler yer almaktadır.[139] Sanatçı, standart silindirik formlu ve genellikle büyük boyutlu olan lekythosları boyamıştır. Çalışmış olduğu lekythosların erken örneklerinin omuz kısımlarında Edinburgh stilinde kırmızı figür palmetleri kullanmış fakat daha sonraki geç örneklerinde beyaz zemin tekniğine geçiş yapıp yenilik olarak kendi palmet stilini kullanarak geliştirmiş, ayrıca yapmış olduğu çalışmaları ile Bowdoin Ressamını etkilemiştir.[140] Çizimleri genellikle özenli değildir ve bazı örneklerinde proporsiyon problemleri görülmektedir. Çok fazla ayrıntıya girmeyen ve kendini tekrarlayan bir üsluba sahiptir (*Lev. 13 c.*).[141]

Yazıt (Inscription) Ressamı, erken dönem sanatçıları arasında oldukça geç bir tarih olan M.Ö. 470-460 yılları arasında şöhret kazanmıştır. Sanatçı, genellikle mezar ile ilgili sahneleri resmetmesi ile bilinmektedir. Beldam atölyesine çalışan ressamın lekythoslar üzerinde betimlemiş olduğu mezar stellerinin üzerine küçük fırça darbeleri ile ölülerin isimlerini yazmış olması bir yeniliktir ve bundan dolayı sanatçı bu unvanla anılmaktadır. Aynı zamanda mezardaki ölüleri betimleyen ilk ressam olarak bilinir ve yapmış olduğu figürler genellikle hareketlidir.[142] Yazıt Ressamı'nın standart silindir tipili lekythosları boyadığı bilinmektedir. Boyadığı beyaz zeminli

[137] Oakley, 2004: 14.
[138] Boardman, 2001: 130.
[139] Oakley, 2004: 14.
[140] Kurtz, 1975: 15-16.
[141] Oakley, 2004: 14.
[142] Oakley, 2004: 14-15.

lekythosların boyunları siyah olup omuz kısmında palmet süslemelerine yer verilmektedir (*Lev. 13 d.*).[143]

M.Ö. 470-440 yılları arasında meşhur olan Tymbos Ressamı da üretmiş olduğu mezar betimlemelerin çokluğundan dolayı bu isimle anılmaktadır. Boyamış olduğu lekythoslar diğer sanatçıların lekythoslarına göre daha kısadır. Teknik açıdan iyi bir taslak çizimcisi olmamasına karşın ikonografik açıdan erken dönemin öncü bir sanatçısıdır.[144] Ayrıca beyaz lekythos çalışmalarının erken örneklerinde Kharon tasvirini betimleyen ilk ressam olarak bilinmektedir. Yine erken örneklerinde mat tasvirler yapan ressam, geç örneklerinde çok renkli lekythoslar üretmeye başlamıştır. Bu özelliği ile de Bowdain ve Carsruhe Ressamlarına ilham kaynağı olmuştur. Genellikle Nike ve Artemis gibi tek figürün yer aldığı mitolojik sahnelere ya da ev ile ilgili sahnelere yer verilmiştir.[145] Ayrıca sarımsı parlak boyayı ve mat kırmızıyı da bazı eserlerinde kullandığını bilmekteyiz.[146] Tymbos ressamının eserlerinin kalitesi çok düşük olsa da yenilikçi olması ve birçok ressamı etkilemesi nedeniyle eserleri ön plana çıkmıştır. Örneğin erken çalışmalarındaki taslaklarında firnisli ana hatlar hakimdir. Daha sonraki çalışmalarında ana hatları hafif matlık ile karıştırmış ve en son çalışmalarında ise ana hatları tamamen matlaştırmış ve bu özelliği ile de yine birçok ressama ilham kaynağı olmuştur (*Lev. 13 e.*).[147] Genellikle ATL tipi lekythoslar boyayan ressam gibi Ainos'ta da ATL tipinde boyanmış lekythoslar tespit edilmiştir (*Kat. Nu.9,10,11,16,17,27*). Üzerlerindeki figürler deformasyon nedeniyle silindiğinden dolayı ressam ile ilişkileri net olarak anlaşılamamıştır.

3.4.1.2. Orta Dönem (M.Ö. 450-425)

Orta dönem, M.Ö. 450-425 yılları arasına tarihlenmektedir. Bu dönemin en ünlü ressamları; Akhilleus Ressamı, Sabouroff Ressamı, Bosanquet Ressamı, Thanatos Ressamı, Phiale Ressamı, Münich 2335 Ressamı, Kuş Grubu ve Quadrate Ressamıdır.

---

[143] Kurtz, 1975: 20.
[144] Kurtz, 1975: 82-83.
[145] Oakley, 2004: 15.
[146] Boardman, 2001: 130.
[147] Kurtz, 1975: 83.

Beyaz zeminli lekythos sanatçılarından en meşhurlarından olan Akhilleus Ressamı M.Ö. 470-430/425 yılları arasında çalışmıştır. Berlin Ressamının öğrencisi olan ressam, neredeyse kariyerinin sonuna kadar Hermonaks ve Providence Ressamı ile birlikte bu atölyede çalışmıştır.[148] M.Ö. 5. yüzyılın ortalarına kadar kırmızı figür tekniğinde çalışmalar yapan sanatçı, bu dönemden sonra şık ve ölçülü tarzını boyamış olduğu beyaz zeminli lekythoslar üzerine yansıtmıştır.[149] Kariyerine kırmızı figür tekniğiyle başlayan ressam, ilerleyen yıllarda daha çok beyaz zemin tekniğinde çalışmalar yapmıştır. Sert bir üsluba sahiptir ve kadınların tenini resmederken kullandığı ikincil beyazda ustadır. Kariyerinin sonlarına doğru ikincil beyaz yerine canlı renkler ile altın rengi firnis kullanması da dönem yeniliğidir. Ayrıca konu olarak az kullansa da mezar ziyaretlerini son derece ustaca çizen ilk ressamdır.[150] Beyaz zemin çalışmalarında domestik konulara önem verdiği görülen ressamın yaklaşık doksan adetinde iç mekan konusu işlenirken sadece otuz beş vazosunda mezar ziyaretlerine yer vermiştir.[151] Eserlerinde mat çizgileri birleştiren ressam, vazo omuzlarında üç desenli olan palmet bezemesi kullanmıştır. Figürlerini sakin ve asla asimetrik olmayan bir üslupta resmeden ressamın tekniğini birçok ressam ondan sonraki dönemlerde kullanmıştır (*Lev. 13 f.*).[152]

M.Ö. 470-430 yılları arasında adından söz ettiren Sabouroff Ressamı, kariyerine kırmızı figür tekniğiyle başlamış ve daha sonra beyaz zemin tekniğine geçiş yapmıştır. Sanatçının, 330'dan fazla vazo resmettiği bilinmektedir ve bunların yarısından çoğu beyaz zemin tekniğinde yapılmıştır. Lekythoslarda yer alan figürlerin ana hatlarını belirlerken mat ya da firnis tekniği kullanmıştır. Onu ünlü yapan mat tekniği kullanmada ve tanıtmakta olan başarısıdır. Ayrıca resmettiği figürlerin yüzlerindeki hisleri yakalaması ile de meşhur olan ressam, çoğunlukla mezar sahnelerini betimlemiştir. Sanatçının geç dönemi ile birlikte eser sayısında

---

[148]Kurtz, 1975: 42.

[149]John D. Beazley- Bernard Ashmole, (1966): *Greek Sculpture And Painting*, Cambridge University Press, Cambridge: s. 52.

[150] Oakley, 2004: 15.

[151]Maria Pipili, (2009):" 24 White Ground Lektythoi in Athenian Private Collections: Some Iconographic Observations'', *Athenian Potters and Painters Vol. 2*, Ed. J. Oakley - O. Palagia, Oxford: s. 240.

[152] Kurtz, 1975: 42-48.

artış görülür. Bununla birlikte hem prothesis hem de Kharon sahnelerini resmeden dönem öncüsü ressamlardan biridir. Akhilleus Ressamı ile bir süre aynı atölyede çalıştığı bilinir fakat işlediği konular itibariyle Tymbos atölyesinin etkisinde kalmıştır.[153] Omuz süslemelerinde kullandığı palmet ve lotus tomurcukları da Thanatos Ressamı'nın bir grup lekythosu ile paralellik göstermektedir. Ayrıca meander süslemesi için de firnis kullanması dikkate değer bir özelliği olup burada alışılmışın dışında dikey yerine yatay fırça darbeleri kullanması da ayırt edici bir özelliğidir (*Lev. 13 g.*).[154]

Bosanquet Ressamı'nın boyadığı leythoslar M.Ö.450-440 yılları arasına tarihlenmektedir. Aynı döneme tarihlenen Akhilleus Ressamından teknik olarak ve Sabouroff Ressamından ikonografik olarak etkilenmiştir. Yapmış olduğu taslaklardaki tekniği ile ön plana çıkmış bir ressamdır. Mezar basamaklarını resmetmekteki üslubuyla bilinen sanatçının lekythosların omuz kısmına yaptığı ve yine kendine özgü olan merkezi palmet dizisi yer almaktadır. Sanatçının bu zamana kadar bilinen on altı adet lekythosu tespit edilmiştir ve bunların on dört tanesi beyaz zemin tekniğindedir. Ressam, beyaz lekythoslarında genellikle değişik kompozisyonlarda mezar sahnelerini betimlemiştir.[155] Mezar ziyaretleri sırasında ölüyü onurlandırmak adına yapılan libasyon sahnelerinin yer aldığı lekythosları da bulunmaktadır.[156] Beyaz lekythosların figürlerinde firnisli ana hatlar kullanırken, omuz süslemeleri mattır. Sanatçının bu güne kadar lekythoslar dışında başka bir kap türü üzerine beyaz zemin tekniğinde yapmış olduğu bir çalışma tespit edilememiştir (*Lev. 13 h.*).[157]

Thanatos Ressamı, sadece beyaz zeminli lekythoslar üzerine çalışmış olup yaklaşık olarak elli adet eseri mevcuttur. Kharon, Thanatos ve Hypnos ile ilgili sahnelerin yanı sıra ev ve mezar ile ilgili sahnelere de yer veren ressam, nadiren de olsa Perslileri de betimlemesi bir ilktir. Teknik olarak genellikle sulandırılmış altın rengi firnisi kullanan sanatçı, geç dönem mezar betimlemeleri mat tekniği

[153] Oakley, 2004: 15-16.
[154] Kurtz, 1975: 36-37.
[155] Oakley, 2004: 16.
[156] Arrington, 2014: 1.
[157] Kurtz, 1975: 37.

kullanmıştır. Betimlemelerinde figürlerini hisli bir üslupla ifade etmiştir.[158] Thanatos Ressamı ayrıca, lekythosların üzerindeki stel tipleri ve işlediği konulardaki matem durumunun benzerliği bakımından Saboruroff Ressamından etkilenmiştir. Sitem konusunun etkili olduğu bu sahnelerde evin hanımı ve hizmetkarı, mezardaki savaşçı ve kadın gibi mezar başı düzenlemeleri görülmektedir. Thanatos Ressamının resmettiği kadın ve erkek figürlerinde kederli ifadenin olmadığı betimler neredeyse yok denecek kadar azdır (*Lev. 14 a.*).[159]

Phiale Ressamı, M.Ö. 450-425 yılları arasında çalışmalar yapmıştır. Çalışmalarının neredeyse tamamında kırmızı figür tekniğini uygulayan sanatçı, kariyerinin sonuna kadar sadece beş tane beyaz zeminli lekythos üretmiştir. Bunların içerisinden ona özgü olan ve en bilinenleri mezar ziyaretleri ile ilgili sahnelerin işlendiği lekythoslardır.[160] Üretmiş olduğu bu beş adet beyaz zeminli lekythostan dört tanesinde mezar sahnelerini işleyen sanatçı, ayrıca ölen kişinin eşine ve hizmetkârlarına da figürlerinde yer vermiştir.[161] Boyadığı lekythoslar, standart silindir formlu ve ince yapılıdır. Vazolarda kullandığı palmetler, ustası Akhilleus Ressamınınkine benzerdir ancak bu palmetlere kendince bazı değişiklikler yaparak tomurcuklar ve noktalar eklemiştir. Firnisi ve mat tekniği bir arada kullanan sanatçı, çalışmalara başlamadan önce figürlerin konturlarını belirlemiştir.[162] Sanatçı beyaz zemin tekniğini sadece lekythoslara uygulamamıştır (*Lev. 14 b.*). Ressama ait lekythos haricinde beyaz zemin tekniğinde üretilmiş kraterleri de bulunmaktadır.[163]

Munich 2335 Ressamı, M.Ö. 440-420/10 yılları arasında çalışmalar yapmış olup hem beyaz zemin hem de kırmızı figür tekniğini uygulayan son büyük sanatçı olarak bilinir[164] fakat sanatçının kırmızı figür tekniğinde boyamış bir lekythosu bulunmamakta, lekythos çalışmalarının tümü beyaz zemin tekniğindedir. Boyamış olduğu yüz seksen vazodan otuz tanesini beyaz zemin tekniğinde boyanmış

[158] Oakley, 2004: 16-17.
[159] Kurtz, 1975: 40.
[160] Oakley, 2004: 16.
[161] Pipili, 2009: 244.
[162] Kurtz, 1975: 48-49.
[163] Boardman, 2001: 132.
[164] Oakley, 2004: 16.

leythoslar oluşturmaktadır. Lekythoslar üzerinde mat konturlar da kullanan sanatçı, omuz palmetlerinde farklı renk varyoslarına yer vermiştir.[165] Üretmiş olduğu eserlerinde bir tutarlılık olmamakla birlikte, kalite bakımından da değişiklik göstermektedir. Mezarlardaki insanların hislerini yansıtmadaki ustalığı ile tanınan sanatçının çalışma tarzı Kuş Grubu ve Thanatos Ressamı ile karşılaştırılmaktadır (*Lev. 14 c.*).[166] Ayrıca Ainos'ta yapılan kazılarda bulunan bazı kırmızı figürlü parçalarda ressama ait özellikler tespit edilmiştir.[167]

Kuş Grubu (M.Ö. 435-425); Kuş Ressamı, Carlsberg Ressamı ve sanatçılardan etkilenen diğer Atinalı birçok orta dönem sanatçılarını kapsamaktadır. Bu gruba dahil edilen yaklaşık doksan tane beyaz zeminli lekythos bulunmaktadır. Genellikle mezar sahnelerinin betimlendiği lekythoslarda, figür taslaklarında sıklıkla firnis kullanılmaktadır. Bu grup sanatçılarının ağırlıklı olarak; Münich 2335 Ressamı, Thanatos Ressamı ve Achilles Ressamın etkisinde kaldığı bilinmektedir. Bu grup içerisindeki sanatçıların çokluğu nedeniyle herhangi bir vazoyu bir sanatçıyla ilişkilendirmek oldukça zordur.[168] Kuş grubunda yer alan figürler Akhilleus Ressamı'nın inceliğinden yoksun olsa da palmet ve figür çalışmaları itibariyle bu alanda benzerlik göstermektedir. Kuş grubu içerisinde yer alan lekythosların omuz süslemelerinde yer alan palmetler ve meander motifleri firnis kullanarak yapılmalarına karşın görünüşleri itibariyle matlığa eğilimlidir. Boyundan omuza birleşen bölümde bir dizi yumurta dizisi ya da çizgi sırası yer almaktadır (*Lev. 14 d.*).[169]

Qadrate Ressamı'nın (M.Ö.435-415) çalışmalarını incelediğimizde, kullandığı kare ve bant bezemelerinde, orta dönemden geç döneme geçişi görmekteyiz. Ressamın erken çalışmalarında genellikle iki figürün bulunduğu mezar ziyaretleri sahnesi yer almaktayken geç örneklerde daha fazla figür görülür.

---

[165] Kurtz, 1975: 56.
[166] Oakley, 2004: 17
[167] Reyhan Şahin, (2013): *Ainos Enez Kazılarında Bulunan Kırmızı Figürlü Keramikler* (İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: s.100.
[168] Oakley, 2004: 17.
[169] Kurtz, 1975: 53.

Ressamın geç dönem çalışmalarına baktığımızda Kadın Ressamı ve Grup R Ressamlarının etkisi altında kaldığı anlaşılmaktadır. Ressamın en çok betimlemeyi sevdiği sahneler; mezar sahneleri, prothesis, Hypnos ve Thanatos sahneleridir. Betimlediği figürler genellikle uzun boylu, ince yapılı olmasına karşın figürlerin başları vücutlarına oranla küçüktür. Nesneleri genellikle sertçe çizen sanatçının boyamış olduğu yaklaşık yetmiş adet beyaz lekythosu bulunmaktadır ve bunların bazıları büyük boyutludur (*Lev. 14 e.*).[170]

3.4.1.3. Geç Dönem (M.Ö. 425-400)

Geç dönem M.Ö. 425-400 yılları arasına tarihlenmektedir. Bu dönemin en ünlü ressamları; Kadın Ressamı, Reed Ressamı, Triglyph Ressamı ile Kopenhag 4986 sınıfıdır. Ayrıca bu dönemde büyük boyutlu beyaz zeminli lekythosların varlığı da dikkat çekici olup dönem içerisinde önemli bir grup olarak ön plana çıkmaktadır. Ainos Çakıllık ve Su Terazisi Nekropolleri'nde tespit edilen Attika tipi beyaz zeminli lekythos ressam özellikleri de bu döneme işaret etmektedir.

Kadın Ressamı eserlerinde resmettiği kadınların güzelliklerinden dolayı bu isimle anılmaktadır ve M.Ö. 430-420 yılları arasında eser üretmiştir.[171] Sanatçı, orta ve geç dönem arasında bir bağlantı kurmaktadır.[172] Sanatçının Münich 2235 Ressamından etkilendiği bilinse de onu direkt olarak taklit etmemiştir. Alışılmışın dışında stili ile vazolarında resmettiği karakterleri daha farklı ve görmeli bir biçimde betimlemiştir.[173] Berlin Ressamında olduğu gibi her iki sanatçı da duygu yüklü sahneleri eserlerine konu edinmiştir fakat Kadın Ressamının betimlediği sahneler daha gösterişli pozlara sahiptir. Figürlerin başlarını sıklıkla aşağı bakar vaziyette resmeden sanatçı, bu üslubu ile sahneye hüzünlü bir hava katmaktadır. Hemen hemen resmettiği tüm mezar sahnelerinde mat teknik kullanmıştır ve mezar stellerini akanthus yaprağı ile süslemiştir.[174] Kadın Ressamının eserleri genellikle mat desenli

[170] Oakley, 2004: 17.
[171] Boardman, 2001: 132.
[172] Oakley, 2004: 17.
[173] Robertson, 1992: 252.
[174] Oakley, 2004: 18.

figürleri, kavisli ve renkli görünümleriyle tanınmakta olup kariyerinin sonuna kadar yalnızca beyaz zeminli lekythos boyamıştır (*Lev. 14 f.*).[175]

Geç dönem sanatçıları arasında M.Ö. 430-400 yıllarında boyamış olduğu yüz yetmişin üzerinde lekythos ile en verimli olan ressam Reed Ressamıdır. İsmini, vazolarına betimlediği figürlerin yanına ilaveten çizdiği sazlardan almaktadır. Genellikle betimlemelerinde küçük ve hızlı dokunuşlarla mat teknik uygulamaktadır. Çoğunlukla resmettiği mezarların iki yanına da birer figür yerleştirmektedir ve bunlardan bir tanesi oturur vaziyettedir. Grup R içerisinde yer alan, daha büyük ve yüksek kalite olan yaklaşık otuz vazo da sanatçıyla ilişkilendirilse de ona ait değildir.[176] Bunun sebebi Reed Ressamının R olarak bilinen bir gruba hitap etmesi ve bu atölyenin de benzer teknikte ve üslupta faaliyetler yürütmesidir. Reed Ressamı boyamış olduğu lekythoslara genellikle iki figür yerleştirirken, Grup R lekythoslarında bazen üç ya da dört figürün yer aldığı sahneleri de görmek mümkündür.[177] Genelde küçük lekythoslar boyayan Reed Ressamının büyük boyutta olan az sayıdaki eseri daha kalitesizdir.[178] Konu olarak genellikle mezar betimlemelerini ve Kharon tasvirini işleyen sanatçı, nadiren de olsa atlı adam ve savaş sahnelerini işlemiştir. Betimlediği sahnelerde derinlik hissi göze çarpmaktadır ve bazı vazolarında perspektif net bir şekilde görülmektedir.[179] Kullandığı meanderler hareketli ya da durağan olmasına karşın, bir vazosundaki istisna dışında kare desenli değildirler. Genellikle kullandığı renkler arasında kırmızı baskın renktir. Lekythoslarda yer alan figürleri boyamadan önce eskizini çıkaran sanatçı bu özelliği ile de bu alanda yeni bir özellik kazandırarak öncü olmuştur. Sanatçının desen çalışmaları çok az değişiklik gösterir ve kolayca tanınır. Genellikle bir ya da ikili çizgi bandı arasında görülen omuz bezemelerindeki palmetler, nadiren yumurta dizileri arasında da görülmektedir. Grup R atölyesine ait olan lekythoslar da sadece Attikaya ait değildir. Bu grupla ilişkili olan lekythoslara Eretria, Korinth ve Güney

[175] Kurtz, 1975: 57.
[176] Oakley, 2004: 18.
[177] Kurtz, 1975: 59-61.
[178] Robertson, 1992: 252.
[179] Oakley, 2004: 18.

İtalya gibi merkezlerde de rastlanmaktadır.[180] Ayrıca Çakıllık ve Su Terazisi Nekropolleri'nde bulunan bazı lekythoslar üzerinde de Reed Ressamı ve atölyesine ait özellikler tespit edilmiştir (*Kat. Nu. 4,5,6,7,13,14,29,30*).

Beyaz zeminli lekythosların son büyük ustası Triglyph Ressamı'dır ve M.Ö. 415-400 yılları arasında çalışmalar yapmıştır. Adını, mezar stelleri üzerine yaptığı düşey pozisyondaki üç çizgiden almaktadır. Ressama atfedilen yaklaşık altmış beş adet büyük lekythos mevcuttur. Genellikle büyük boyutlardaki lekythoslar üzerinde çalışmalar yapan sanatçının boyadığı bazı eserlerin büyüklükleri 60 cm.'nin üzerindedir. Boyamış olduğu lekythosların büyük çoğunluğunu mezar sahneleri oluştursa da konu bakımından çok yönlü bir sanatçıdır. Bu özelliği bakımından mezar sahnelerinin yanı sıra, mitolojik konuları da işlemiştir. Figürlerin çoğunlukla hızlı bir şekilde çizildiği görülmektedir. Stil, konu ve ikonografi olarak ona en yakın olan ve onu en çok etkileyen ressam Reed Ressamı ve atölyesidir. [181] Mezar stellerinde genellikle renklendirilmiş, geniş yapraklı akanthuslarla taçlandırmıştır. Bazı mezarlarını da anthemia palmetiyle süslediği bilinmektedir. Kullandığı detaylara duyduğu büyük ilgi sayesinde eserleri kolayca tanınmaktadır. Mezarlarda kullandığı triglifler, sarmaşık desenli elbiseler, ördekli mezarlar ve büyük boyutlu lekythoslar onu kolayca tanımamızı sağlayan diğer ayrıntılardır (*Lev. 14 g.*).

Geç dönem içerisinde yer alan ve yine Reed Ressamı ve atölyesi ile bağlantılı olan Kopennhag 4986 sınıfı lekythoslarıda bu dönemin önemli üretimleri arasındadır. Boyama ve figür tekniği açısından Reed Atölyesi ile benzerlik göstermese de, form bakımından Reed Atölyesi ile yakındır. Oval gövdesi, silindir kaidesi, eğimli omzu, sivri dibi ile tip ve şekil açısından bu atölye ile bağlantılı bir üretim grubudur. Bu bakımdan şekil ve doku itibariyle Reed Ressamı ve atölyesi ile benzerlik gösterse de konuları bakımından farklılıklar göstermektedirler. Bu grup, üretimleri bakımından geç bir tip olarak da bilinir (*Lev. 15 a-b.*).[182] Ainos'ta şekil, doku ve görünüşleri itibariyle bu sınıfla bağlantılı olduğu anlaşılan 12 adet beyaz zeminli lekythos tespit edilmiştir (*Kat. Nu. 8,12,19,20,21,22,23,32,33,34,35,41*).

---

[180] Kurtz, 1975: 58-61.
[181] Oakley, 2004: 18; Kurtz, 1975: 66-67.
[182] Kurtz, 1975: 66-67.

Büyük (Huge) Lekythos Grubu, M.Ö.410-400 yılları arasında görülen son gruptur (*Lev. 15 c.*). Bu gruba ait az sayıda lekythos bilinmekte olup bunların sadece dört tanesi neredeyse tüm durumda ele geçmiştir. M.Ö. 430 yıllarından itibaren Atina mezarlarında görülmeye başlanan taştan üretilen beyaz zeminli lekythoslar (*Lev. 15 d.*), seramikten üretilen bu büyük gruba modellik etmişlerdir. Genellikle ptotesis ve mezar ziyaretlerinin betimlendiği bu tiplerin boyutları neredeyse bir metreye kadar ulaşmaktadır.[183] Süsleme öğesi olarak genellikle akanthus yaprakları ve palmetler bir arada kullanılmaktadır. Beyaz zemin tekniği, diğer lekythosların aksine bazı örneklerde vazonun ağız, boyun ve ayak kısmı da dahil olmak üzere vazonun tamamına uygulanmaktadır ve bu tipteki lekythoslar M.Ö. 5. yüzyılın son on yılına tarihlendirilmektedir.[184]

3.4.1.4. Attika Beyaz Zeminli Lekythoslarının Tipolojisi

Bilim adamları lekythos tipini üçe ayırmaktadır. Tip 1; boyundan tabana kadar kesintisiz bir şekilde yumuşakça kıvrılan gövde yapısına sahiptir ve siyah figür tekniğinde sıkça görülür. Tip 2; gövdeden keskin bir şekilde ayrılan omuza sahiptir ve kırmızı figür ile beyaz zemin tekniğinde sıkça görülür. Tip 3; genellikle bodur tiplidir ve keskin ve belirgin bir omuza sahip değildir.[185]

Attika kırmızı ve beyaz zeminli lekythos tipleri de Beazley tarafından ARV'de, siyah figürlü lekythoslar ise Haspels tarafından ABL'de tipolojik olarak sınıflandırılmıştır. Kutz da AWL adlı eserinde Attika tipi beyaz zeminli lekythos tipolojisini bu sınıflandırmalar doğrultusunda sekiz ana başlık altında incelemektedir.[186] Bu tipler; Standart silindir tipliler, Tip BL, Tip DL, Tip PL, Tip ATL, Tip CL, Tip BEL, Baca tipliler olmak üzere sekiz gruptan oluşmaktadır (*Lev. 16 a-b.*).

---

[183] Oakley, 2004: 18.
[184] Kurtz, 1975: 68-71.
[185] Bkz. John D. Beazley, (1963): *Attic Red-Figure Vase Painters*, 2nd Edition, (ARV), Oxford: 675. ; Kurtz, 1975: 77.
[186] Kurtz, 1975: 77.

Altıncı yüzyılın ikinci çeyreği ile birlikte ortaya çıkan belirgin omuzlu ve standart silindir tipli lekythoslar rağbet görmeye başlamıştır. Bu dönem Tip 1 lekythoslarının son dönemine, Tip 2 lekythoslarının ise başlangıcına tekabül etmektedir. Omuzlu lekythoslar başlarda Tip 1 formunun ağız yapısına sahipken yüzyılın ortalarına doğru Amasis Ressamının bezediği lekythosların basit ağızlı olduğu görülmektedir. Bu tipteki omuzlu lekythosların altıncı yüzyılın üçüncü çeyreği boyunca gelişim gösterdiği ve kırmızı figür tekniğinin ilk bu tipe uygulandığı düşünülmektedir ancak bu tipin ağırlıklı olarak siyah figür tekniğinde uygulandığı bilinmektedir. Edinburg Ressamı, Theseus Ressamı ve Athena Ressamı gibi siyah figür ustaları da bu tipteki lekythosları boyayan öncü ustalardandır.[187] Ainos'ta Çakıllık ve Su Terazisi Nekropolleri'nden ele geçen lekythosların 32 tanesi bu gruba aittir. Tespit edilen bu tipteki lekythosların 7 tanesi[188] Çakıllık Nekropolü'nden 25 tanesi[189] ise Su Terazisi Nekropolü'nden ele geçmiştir.

Tip BL; ismini omuzlarındaki Bowdain tipi süslenmiş palmetlerden almaktadır ve bu süsleme olmadan bu tipi ayırt etmek oldukça zordur. Boyunları siyahtır ve boyun ile omuzun birleştiği yerde erken kırmızı figür tekniğinde karşımıza çıkan dil motifi yerine çizgi motifleri yer almaktadır.[190] Ainos'taki beyaz zeminli lekythoslar içerisinde BL grubuna ait bir örneğe rastlanmamıştır.

Tip DL; ismini Diosphos Ressamından almaktadır. En güzel örnekleri düzgün kenarlı ve silindirik tipli olanlarıdır. Bu tipte gövde, ayakla tam bir kavis yaparak birleşmekte olup boyun ve omuzlar bu kavisten ayrı tutulmuştur. Ağız derin bir kase biçimindedir ve ayak kısmı siyah boyalıdır. Tip DL genellikle siyah figür tekniğinde kullanılan bir tiptir fakat beyaz zemin üzerine işlenmiş bazı palmetli ve figürlü lekythoslarda da bu tipi görülmek mümkündür.[191] Ainos Su Terazisi Nekropolü'nde bu tipe ait bir örnekle karşılaşılmıştır.[192]

---

[187] Kurtz, 1975: 77-79.
[188] *Kat. Nu. 1,2,3,4,5-6,7.*
[189] *Kat. Nu. 8,12,13,14,15,18,19,20,21,22,23,25,26,29,30,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41.*
[190] Kurtz, 1975: 79.
[191] Kurtz, 1975: 80-81.
[192] *Kat. Nu. 28.*

Tip PL; Petit Palais 336 Ressamının favori tipidir ve ismini buradan almaktadır. Tip DL ile ilişkilidir. Tip PL siyah figür teknikli lekythoslar da görülmez, bu tip genellikle beyaz zeminli ve kırmızı figür tekniğinin uygulandığı lekythoslarda görülmektedir. PL tipli lekythoslar; bol palmet desenli, daha çok kontur ve daha az siluetin kullanıldığı tiplerdir. Tip PL'ler genellikle küçük boyutlu, ağızları sığ ve düz kenarlı kaplardır. Boyunları uzundur ve omuz neredeyse düzdür. Gövde, basit bir disk ayak üzerine keskin bir biçimde incelmektedir.[193] Ainos'ta PL tipine ait herhangi bir örnek tespit edilememiştir.

Tip ATL; Aischines ve Tymbos Ressamlarının sıklıkla kullandıkları tiptir. Bu tip hem PL hem de DL tipi ile bağlantılıdır. Tip PL'nin gövdesinin daha az incelip ağzının ise daha derinleştiği versiyonudur. Daha silindirik olan gövdesi ve ayak biçimi ile de Tip DL ile benzerlik göstermektedir. Biçim ve bezeme tekniği bakımından Tymbos grubu ve Beldam atölyesi ile ilişkilendirilmektedir. Bu tip genellikle kırmızı figür ve beyaz zemin tekniğinde kullanılmıştır. Biçim ve kalite açısından çeşitlilik gösteren bu tipin DL'ye benzeyenleri daha kalitelidir.[194] ATL tipine ait Su Terazisi Nekropolü'nde 6 adet[195] beyaz zeminli lekythos tespit edilmiştir.

Tip CL; Carlsruhe Ressamının gözde tipidir ve ismini buradan almaktadır. Üst gövde silindiriktir ancak alt gövde ağaya doğru keskin şekilde incelmektedir. Boyun ve omuz bu incelmeden ayrı tutulmuştur. Omuz keskin şekilde yükselmektedir ve genellikle acelece çizilmiş ışın motifleri ile süslenmişlerdir. Ağız sığ ve gayet düzgün kenarlıdır. Kap boyutlarında bir tutarlılık yoktur. Bazı CL'lerin geniş tipli oldukları ve düzgün bir biçimde bezendikleri görülürken bazılarının ise daha küçük boyda ve özensizce bezendiği görülmektedir. Çoğunlukla beyaz zeminden daha ziyade kırmızı figür tekniğinde bezenmiş olan kaplarda sıklıkla

[193] Kurtz, 1975: 81.
[194] Kurtz, 1975: 82-83.
[195] *Kat. Nu. 9-10-11-16-17-27.*

görülür. Genellikle tek kadın figürünün yer aldığı bu tipte cenaze konusu işlenmez.[196] Ainos'ta bu tipe ait örnek bulunmamaktadır.

Tip BEL; kolayca tanınan bir tiptir. Örneklerinin sayısı azdır ve tamamı kısa bir zaman dilimi içerisinde Beldam Ressamı ve onunla irtibatlı olan sanatçılarca bezenmiştir. En erken versiyonu M.Ö. 470'e tarihlenmektedir. Başlangıçta siyah figürlü lekythoslarda görülen bu tip daha sonra ana hatları belirlenmiş beyaz zeminli lekythoslar da kullanılmıştır. Gövde biçimi, tek bir çömlek ustanın şahsi standart silindir tipte üretimi gibidir. BEL'ler az sayıda olmasına rağmen iyi üretimlerdir. Sadece geniş olan gövdeleri değil, boyun ve omuz için de beyaz zemin kullanıldığı görülmektedir. Ağız kısmı derin ve yuvarlaktır. Boyun uzundur ve vazonun omzu keskin şekilde yükselmektedir. Omuz ve boyun süslemeleri çeşitlilik gösterse de genellikle omuz palmetlerle, boyun ise sarmaşık motifleri ile süslenmiştir. Bu tipin en önemli özelliği, omuzun gövde ile birleştiği açıdır. Bu noktada şişkinlik yerine içe doğru bir kıvrım görülmektedir. Ayak formları çeşitlilik göstermektedir. Beyaz lekythoslarda görülen hatalı iç yüzeyler ilk defa Beldam lekythoslarında karşımıza çıkmaktır. İç yüzeylerinin hatalı olmasının nedeni onun bir yağ kabı olarak tasarlanmamış olmasından kaynaklanmaktadır.[197] Beldam atölyesine ait beyaz zeminli lekythosların, cenaze ikonografisini işleyen en erken örneklerden olduğu bilinmektedir.[198] Beşinci yüzyılın ikinci yarısında oldukça çok görülen bu beyaz lekythos tipi, sadece Attika'da değil Korinth beyaz lekythos buluntu merkezlerinden olan kuzey mezarlıkta da ele geçmiştir.[199] Bu tipe ait Ainos beyaz boyalı lekythos buluntusu bulunmamaktadır.

Baca tipliler; Attika ve Korint'te görülmesine karşın pek rağbet görmeyen bir üretimdir.[200] Beldam atölyesinde üretilen küçük lekythos grubudur ve ismini ağız şeklinden dolayı almaktadır. Ağız yapısı ATL tipi ile ilişkilidir. Beldam Ressamının

---

[196] Kurtz, 1975: 84.
[197] Kurtz, 1975: 84-87.
[198] Mertens, 2006: 190.
[199] Bkz. Sharon Herbert, (1977): "The Red Figure Pottery", *Corinth*, ASCSA, Vol. 7, No: 4, New Jersey: s.3, s.15, s.61.
[200] Andras Marton - György Nemes, (2007):" Corinthian White-Ground Lekythoi", *Bulletin Du Musee Hongrois Des Beaux Arts*, Sayı: 106-107, s.39.

dışında, Emporion ve Haimon Ressamları tarafından da boyanan bir tiptir. Beldam ve Emporion Ressamlarının baca tiplileri benzerdir. Omuzları dik, vücut konik ve keskin hatlara sahiptir ve boyalı iç bükey ayağı vardır. Haimon tipi baca tipliler ise neredeyse silindirik forma sahip olmakla birlikte düz omuza sahiptir. Genellikle beyaz zemin tekniğinin kullanıldığı bu tipte, süsleme öğesi olarak palmet desenleri kullanılmaktadır.[201] Bu tipe ait beyaz boyalı lekythos örneklerine Ainos nekropollerinde rastlanmamıştır.

3.4.2. Korinth Beyaz Zeminli Lekythosları

Korinth, beyaz zemin tekniğini yerel olarak uygulayan ve bunun yanında komşu üretimi olan Attika beyaz zeminli lekythoslarını da ithal eden bir merkez durumundadır.[202] Korinth'te, beyaz zemin tekniğindeki lekythoslar ortaya çıkışlarından itibaren yerel sanatçılar tarafından bilinmesine karşın genellikle ithal edilmiş ve ithal edilen bu mallar yerel pazarda daha çok rağbet görmüştür. M.Ö. 430 yılından sonra da devam eden Attika tipi beyaz zeminli lekythos ithalatlarının Pelopennes Savaşı'nın neticesinde gelişen siyasi konjonktürden pek etkilenmeyerek devam ettiğini görmekteyiz.[203] M.Ö. 421 yılından sonra ise Kuzey Nekropol buluntuları ışığında Attika ithalatının yerine yerel üretimlerin ön plana çıktığı görülmektedir. Üretimdeki bu yerelleşmeye paralel olarak Korinthli çömlekçiler bu tipteki lekythosları neredeyse birebir teknikte ve benzerlikte üretmişler, bunun neticesinde M.Ö. 5. yüzyılın ikinci yarısı ile birlikte sıklıkla kullanmışlardır.[204]

Korinthliler genellikle figürlü olmayan sadece bezemeli ve desenli olan lekythosları ithal etmelerine karşın, yapılan araştırmalar neticesinde Tymbos ve Reed Ressamlarına ait eserlere de bu bölgede az sayıda da olsa rastlanmıştır.[205] Ayrıca Beldam atölyesi tarzında üretilmiş lekythosları da Korinth nekropollerinde görmek mümkündür.[206] Bunun yanında yerli üretim yapan Korinth ressamları genellikle

[201] Kurtz, 1975: 87.
[202] Oakley, 2004: 10.
[203] MacDonald, 1981: 162-163.
[204] Hazel Palmer, (1964): "The North Cemetery", *Corinth*, ASCSA, Vol. 13, New Jersey: s. 121.
[205] Kurtz, 1975: 138.
[206] Herbert, 1977: 15.

diğer ithal edilen beyaz zeminli lekythoslara nazaran daha donuk ve eğri gövdeli üretim yapması nedeniyle şekil ve doku itibariyle Attika tipi benzerlerinden ayrılmaktadır (*Lev. 17 a-b-c.).*[207]

Korinth'te ne kadar süre beyaz boyalı lekythos üretildiği ve üretimin tam olarak ne zaman bittiği yapılan kazılar ve mezar buluntuları ışığında anlaşılamamıştır ancak üretimin Atina'da olduğu gibi M.Ö. 5. yüzyılın sonunda ya da birkaç yıl sonrasında bittiği tahmin edilmektedir.[208]

Korinth'te yerel olarak üretilen beyaz zeminli lekythos tipleri Palmer tarafından incelenerek üç ana gruba ayrılmıştır (*Lev. 17 a.*).[209] Bu doğrultuda tasniflenen Korinth üretimi beyaz zeminli lekythosların figürlü olanları sadece Grup ii ve Grup iii'e aittir. Grup i örnekleri figürsüz olmasına karşın en değişik süsleme motifleri bu grupta görülmektedir. Grup i lekythoslarında yer alan motiflerde genellikle Attika tipi olan Beldam etkisi görülür. Figürlü sahnelerde genellikle Attika tipi benzerlerinde olduğu gibi mezarla ilgili sahneler, ev ile ilgili domestik sahneler, bir kadın ve bir erkeğin yer aldığı konular betimlenmektedir.[210]

Kuzey nekropolü buluntuları doğrultusunda tasniflenen Korinth lekythoslarından çok sayıda tespit edilerek yayınlanmıştır. Bu tespitlerden 32 tanesi Grup i, 39 tanesi Grup ii ve 92 tanesi grup iii sınıfına aittir.[211]

3.4.1.2. Korinth Beyaz Zeminli Lekythoslarının Tipolojisi

Grup i (*Lev. 17 b.*); küçük boyutlu, sığ ağızlı, oldukça düz omuzlu ve aşağı doğru gittikçe incelen bir gövde yapısına sahiptir. Ayak yapısı alçaktır ve süsleme öğesi olarak siyah bir bant yer alır. Kenarları kavislidir. Ağız kenarına, kulpun arkasına ve alt gövdede siyah firnis uygulanmaktadır. Omuz bezemesi olarak ışın motifi yer alır. Boynunun siyah firnissiz bölümü, omuz ve ayağın belli bir bölümü pembemsi boyalıdır. Grup i içerişinde yer alan lekythoslar görünüşleri itibariyle

[207] Kurtz, 1975: 138-139.
[208] Palmer, 1964: 122.
[209] Palmer, 1964: 141-143.
[210] Marton vd., 2007: 39.
[211] Marton vd., 2007: 37.

Attika beyaz zeminli lekythoslarının kopyalarıdır. Ancak, bazı örneklerde Korinth Grup i beyaz zeminlileri Attikalara göre daha derin ağızlı ve omuz altından itibaren daha eğimli bir şekle sahiptir. Beyaz boya doğrudan kil yüzeye uygulanmakta olup çok renkli boyanmış leykthoslar da görülmektedir. Süsleme öğesi olarak genellikle sarmaşık desenleri ve nokta rozetler kullanılmaktadır.[212] Bunun yanında gövdenin dikey kırmızı palmet motifleriyle süslendiği örnekler de bulunmaktadır.[213]

Grup ii (*Lev. 17 c.*); büyük yapılı olan lekythoslar, derin ağızlıdır ve dudak üstü dışa doğru dönüktür. Uzun boyunlu bir tiptir. Eğimli omuza sahip olan bu tipteki lekythosların omuzdan aşağısı silindirik bir forma sahiptir. Alçak disk ayağı siyah bir bant ile çevrilidir. Ağzı, kulpu ve alt gövdesi siyah firnislidir. Boynunda ve gövdesinde kalın bir beyaz boya yer almaktadır. Grup ii'de Attika beyaz zeminli lekythos tipinden esinlenilerek üretilmiştir ancak formda yer yer sapmalar görülür ve bazı örneklerde görülen boyunda kullanılan beyaz boya yerel bir uygulamadır. Omuz bezemesi olarak genellikle dikey palmet bezemesi görülür. Erken örnekleri Grup i ile, geç örnekleri (sığ ağzı açılmış olanları) ise Grup iii ile çağdaştır.[214] Yine bazı süsleme örneklerinde Beldam atölyesi etkisi görülmektedir.[215]

Grup iii (*Lev. 17 d.*); değişken boyutlarda yapılan bu tipin örnekleri oldukça dikkatsizce yapılmış ve çarpık bir form yapısına sahiptir. Derin konik ağızlı, yüksek ayaklı, oldukça eğimli ve dar omuzlu olup aynı zamanda şişkin gövdeli bir form yapısı gösterirler. Ağız, boyun, kulp ve alt gövdede siyah firnis kullanılmaktadır. Omuz ve gövdenin geri kalını beyaz boyalıdır. Ağız ve ayak kenarlarında pembemsi boya kullanılmakta olup dekore rengi kırmızıdır. Grup iii en fazla beyaz zeminli lekythos buluntusunu içeren gruptur. Konik ağzı ve siyah boyalı boynu, çağdaşı olan Attika tipi beyaz zeminli lekythoslarından taklit edilmiştir.[216] Omuz süslemesi olarak genellikle siyah renkli ışın motifleri, kırmızı renkte lotus tomurcukları ve palmetler görülür. Gövde süslemesi olarak ise yatay ya da dikey düzende palmet dizili örnekleri meşhurdur. Çok renkli olarak boyanmış dört adet bu tipte lekythos

[212] Palmer, 1964: 141-143.
[213] Marton vd., 2007: 40.
[214] Palmer, 1964: 142-143.
[215] Marton vd., 2007: 40.
[216] Palmer, 1964: 142-143.

bulunmaktadır ancak çok fazla aşındığından dolayı desenleri hakkında bir bilgi söz konusu değildir.[217]

3.4.3. Eretria Beyaz Zeminli Lekythosları

Eretriada yapılan kazılar sonucunda bugüne kadar yaklaşık olarak 200 adet beyaz zeminli kap bulunmuştur ve bunların büyük bir çoğunluğu lekythos grubuna aittir.[218] Eretria mezarlarından ele geçen bu buluntular ışığında, Eretrialıların kendi yerel üretimlerinin yanında Attika üretimi kapları da kopyaladıkları ya da satın aldıkları bilinmektedir.[219] Bu nedenle Attika'da üretilen ve Eretria pazarında kendine yer bulan beyaz zeminli lekythoslar, Eretrialıların gömü geleneğinin belli bir dönemini karşılamada pay sahibidir. Bu bölgenin beyaz zeminli lekythos üretiminde ve ticaretinde bu denli söz sahibi olmasının nedeni Atina'ya oldukça yakın olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sebepten ötürü bölge, Attika dışında buluntu veren önemli merkezlerden biri durumundadır. Attikalı Akhilleus Ressamı ve atölyesi ile Eretrialı Berne Ressamı, Eretria kırmızı figür ve beyaz zeminli lekythos pazarının önde gelen sanatçılarındandır.[220]

Yerel olarak üretim yapan ressamların başında Berne Ressamı gelmektedir. Eretria pazarında önemli bir yere sahip olan ressam, kendi üslubunda kırmızı figür çalışmalar yaparak pazardaki diğer pay sahibi olan Akhilleus Ressamından etkilenmemiş ve onu taklit etmeyerek kendi tarzında çalışmalar ortaya koymuştur. Kullandığı süslemeler ve tarzı ona özgüdür. Boyadığı kırmızı figürlü kaplarda da tıpkı beyaz zeminli lekythoslarda görülen cenaze ve mezar sahnelerine yer vermiştir.[221] Bern Ressamı ile birlikte Torch Ressamı da yerel pazarda oldukça etkili bir diğer ressamdır. Her iki ressam da M.Ö. 430 yıllarında eserler üretmiş olup

---

[217] Marton vd., 2007: 38.

[218] Kristine Gex,(2014a): "Red-Figure and White-Ground Pottery From Euboean Workshops" , *The Regional Production of Red-figure Pottery: Greece, Magna Graecia and Etruria,* Ed. S. Schierup – V. Sabetai, Aarhus University Press: s.122.

[219] Kristine Gex, (2003): " Anthesteria in Eretria", *Griechische Keramik im Kulturellen Kontext***,** Ed., B., Schmaltz – M., Söldner, Akten des Internationalen Vasen-Symposions in Kiel 2001: s.121.

[220] Kristine Gex, (1988):" Red-Figure Lekythoi from Eretria", *Proceedings Of The 3rd Symposium on Ancient Grek And Related Potery,* Ed., J. Christiansen, T. Melander , Nationalmuseet Ny Carlsberg Glyptotek Thorvaldsens Museum, Copenhagen: s. 171.

[221] Gex, 1988: 172.

birbirleriyle çağdaştır. Her iki sanatçının boyamış olduğu kaplar Eretriada ya da yakın çevresinde ele geçmiştir. Torch Ressamı da tıpkı Berne Ressamı gibi boyamış olduğu kaplarda genellikle mezar ile ilgili sahneleri betimlemiştir.[222]

Eretrialılar beyaz lekythos üretimlerinde mitolojik sahnelerin yerine genellikle ölümle ilgili konulara yer vermişlerdir. M.Ö. 470'lere tarihlenen Beldam tipinde yapılmış erken örneklerle beraber kendi yerel üsluplarını da üretimlerine katmayı başarmışlardır. Yerel üslupta ürettikleri vazoların görünüşleri daha ince ve daha küçük yapılıdır.[223] Bir başka grup olan ve Eretriada da üretilen büyük lekythos grubuna ait olan örneklerin Atinalı muadilleri ile doğrudan bağlantısı yoktur. Eretia'daki bu gruba ait olan örneklerin, aşamalı bir şekilde Attika örneklerinden bağımsız olarak evrimleştiği düşünülmektedir.[224]

Ayrıca Eretriada yapılan kazılarda yerel üslupta süslenmiş boyları 13-14 cm. arasında değişen ve ikincil tip olarak adlandırılan beyaz zeminli lekythoslar da bulunmuştur. İkincil tipte üretilen bu tipteki beyaz zeminli lekythoslarda süsleme öğesi olarak figür yer almamaktadır. Bunun yanında söz konusu lekythoslardan bazılarının BEL formuna benzer şekilde üretildiği bilinmektedir.[225]

Yerel sanatçıların üretimlerinin yanında Eretrialılar, Gela ve Edinburg Ressamı tarafından süslenmiş lekythosları da satın alarak mezarlarında kullanmışlardır. Bunun yanında Eretria içerisinde üretilmiş Attika BL tipine benzeyen örnekler de mevcuttur. Yine erken dönem çok renkli örneklerden olan Timokrates Ressamı ve Atina Ressamına ait eserler de Eretria mezarlarında karşımıza çıkan bir başka gruptur. Eretria'da bulunan Akhilleus Ressamına ait erken beyaz zeminli lekythoslarda genellikle mezar sahnelerinin yerine iç mekanların

[222] Gex, 2014a: 122-126.
[223] Kurtz, 1975: 137-138.
[224] Gex, 2014a: 128.
[225]Kristine Gex, (1993): "Rotfigurige und Weissgrundige Keramik," *Eretria, Ausgrbungen und Forschungen,* Schweizerisch Archologisch Schule in Griechenland, Vol. IX., Payot Losenne, Berne: s. 56.

betimlendiği sahneler işlendiği görülmektedir.[226] Bunun yanında Spartalılar tarafından Peloponnes deniz savaşında mağlup edilen Atinalıların yurtlarından ayrılarak M.Ö. 411 yılında Eretria'ya sığındığı bilinmektedir. Bu sebepten ötürü Grup R, Kadın Ressamı ve Reed Ressamına ait bölgede bulunan çok sayıdaki eser de bu tarihe ve bu tarih öncesine tarihlendirilmektedir. Bu tarihten sonra genellikle yerel üretimler görülmektedir.[227]

3.4.4. Sicilya ve Güney İtalya Beyaz Zeminli Lekhythosları

Sicilya, oldukça fazla sayıda beyaz zeminli lekythosu ve yerel kopyalarını ithal etmesiyle bilinmektedir. Attika üslubuna sahip birçok ressama ait örnek burada yapılan araştırmalar neticesinde gün yüzüne çıkarılmıştır. Gela Şehri de bu özelliği ile beyaz zeminli lekythosların üretilmesinde ve kopyalanmasında ön plana çıkmaktadır.[228] Deniz kıyısında bulunuyor olması ve iç kesimlere olan iletişiminin oldukça kolay olması nedeniyle beyaz zeminli lekythos ticaretinde önemli bir kent durumundadır. Gela'da bulunmuş olan lekythoslar ışığında en fazla ilginin geniş ve büyük boyutlu olan gruba olduğu bilinmektedir.[229] Gela, Cameina ve Selinus mezarlarında yapılan kazılar neticesinde ele geçen Attika ressamlarına ait kırmızı figürlü ve beyaz zeminli lekythos buluntuları da dikkat çekici boyuttadır. Beyaz zemine ait olan grubun M.Ö. 450'den önce boyandığı düşünülmekte olup bulunan lekythosların Timokrates Ressamı, Atina Ressamı ve Munich 2335 Ressamı gibi önemli Attika ressamlarına ait olduğu anlaşılmaktadır. M.Ö. 450 yılından sonra söz konusu merkezdeki lekythos sayısında ve mat teknikte boyanmış ana hatlara sahip lekythoslarda azalma görülür. Bunun yanında bölgede cenaze ikonografisini inceleyen lekythoslar görülmektedir ancak Gela dışında adanın geri kalanında olduğundan daha nadir bulunmaktadır. Cenaze ikonografisinin işlendiği ve bu

[226]Kristine Gex, (2014b): "Athens and the Funerary Lekythos", *Essays On Greek Pottery And Iconography In Honour Of Professor Michalis Tiverios*, Ed., P. Valanis , E. Manakidou, University Studio Press, Thessaloniki: s.325-326.
[227] Robertson, 1992: 254.
[228] Kurtz, 1975: 139.
[229] Gex, 2014b: 326.

döneme tarihlenen lekythoslar da Tymbos Ressamı, Atina Ressamı, Sabouroff ve Reed Ressamları gibi önemli Attika ressamlarının elinden çıkmıştır.[230]

Geç 5. yüzyıl ile birlikte Güney İtalya'da vazo boyamasındaki teknik Attik benzerlerini aratmayacak şekilde gelişmiştir.[231] Buna paralel olarak Güney İtalya'da yer alan, Locri, Metaponto ve Taranto gibi kentlerde yapılan araştırmalar neticesinde bulunan beyaz zeminli lekythoslarda bu tekniği görmek mümkündür.[232] Locri'de üzerine cenaze tasviri bulunmayan, sarı renge yakın kirli beyaz renkte üretilen, genelde mitolojik tasvirlerle bezenmiş beyaz zeminli lekythoslar oldukça yaygındır ve bu dönem içerisinde oldukça meşhurdur.[233] Bu tipteki lekythoslar 19. yüzyılda yapılan kazılar neticesinde ortaya çıkarılmış olup yerel olarak üretildikleri düşünülerek Locri lektyhosları olarak adlandırılmıştır. Bunun yanında yerel üretimin dışında Tymbos Ressamı, Atina Ressamı, Sabouroff Ressamı Timokrates ressamı gibi birçok ünlü Attika ressamının boyadığı lekythoslara da Güney İtalya'da sıklıkla rastlanmaktadır.[234]

[230] Kurtz, 1975: 140-141.
[231] Beazley vd., 1966: 53.
[232] Kurtz, 1975: 141.
[233] Fairbanks, 1907: 71-72.
[234] Kurtz, 1975: 141-142.

4. AİNOS BEYAZ ZEMİNLİ LEKYTHOSLARININ TİPOLOJİK OLARAK İNCELENMESİ

Ainos Çakıllık ve Su Terazisi Nekropolleri'nde yapılan kazılar neticesinde toplam 42 adet beyaz zeminli lekythos bulunmuştur. Ortaya çıkarılan söz konusu beyaz zeminli lekythoslar bölgesel ve tipolojik bazı farklılıklar göstermektedir. Lekythosların büyük çoğunluğu Attika kökenli olmasına karşın Attika dışı özellikler gösteren beyaz zeminli örnekler de mevcuttur. İncelenen lekythosların 39 tanesinin Attika üretimi olduğu anlaşılırken, 3 tanesinin de hamur rengi, şekli ve dokusu itibariyle Attika dışı birer üretim oldukları anlaşılmıştır. Lekyhoslar üzerinde kil rengi tespit edilirken Munsell[235] renk kataloğundan yararlanılmıştır. Belirgin renk ölçütünün dışında Attik özellikli olan lekythosların temiz hamurlu oldukları ve içerisinde herhangi bir katkı maddesi bulunmadığı görülmüştür. Attika dışı olanlarda ise kil içerisinde mika ve az miktarda kireç taneciklerine rastlanmıştır. Bu çalışmalar esnasında ayrım yapılırken herhangi bir kil analizi uygulanmamış, tüm ayrımlar göz ile yapılmıştır. Bu kapsamda ele alınan lekythoslar, Attika ve Attika dışı üretimler olmak üzere form ve bezeme özellikleri bakımından iki grup altında incelenmiştir.

4.1. Attika Üretimleri

Attika tipi özellikler taşıyan 39 adet lekythos, Kurtz'un sekiz grupta incelediği tiplerden üçüne ait olduğu belirlenmiştir. Attika ATL tipi 6 adet, standart silindir tipi 32 adet ve DL tipi 1 adet tespit edilmiştir. Attika üretimi olduğu anlaşılan lekythoslardan standart silindir tipinde olanlar her iki nekropolde de görülürken, ATL ve DL tipine ait örneklere ise sadece Su Terazisi Nekropolü'nde rastlanmıştır.

4.1.1. Standart Silindir Tipliler

M.Ö. 6. yüzyılın ikinci çeyreği ile görülmeye başlayan bu tip ile birlikte lekythosların boyunları ve omuzları belirginleşmeye başlamış, gövdeleri de daha

[235] Tez çalışması kapsamında hamur renklerinin tanımlanmasında Munsell Washable Soil Color Charts 2009 Edition kullanılmıştır.

silindirik bir görünüşe kavuşmuştur. Bu süreç Haspels'in gruplandırdığı Tip 1 lekythoslarının sonuna ve Tip 2 lekythoslarının başlangıcına tekabül etmektedir. M.Ö. 5. yüzyılın ortalarında tamamen silindirik bir görünüme kavuşan form, bu yüzyıl boyunca oldukça sevilerek kullanılmıştır.

Ainos Çakıllık ve Su Terazisi Nekropolleri'nde bulunan beyaz zeminli lekythosların büyük bir çoğunluğu bu gruba aittir. 42 adet lekythos üzerinde yapılan tespitler sonucunda 32 adet[236] lekythosun bu tipe ait olduğu fakat atölye ve ressam özellikleri bakımından farklılar gösterdiği anlaşılmıştır. Tespit edilen bu lekythosların 7 tanesi[237] Çakıllık Nekropolü'nden, 25 tanesi[238] ise Su Terazisi Nekropolü'nden ele geçmiştir.

Çakıllık Nekropolü'nde ortaya çıkarılan 7 adet lekythosun tamamı görünüşleri ve kil yapıları itibariyle Attik özelliklidir. Bunun yanında bu nekropoldeki tüm lekythoslar Kurtz'un AWL'de ki sınıflandırmasına göre standart silindir formdadır. S.1 açmasında yer alan ve M.17 buluntusu olan *Kat. Nu. 1,2,3* lekythosları form bakımından birbirlerinin benzerleridir. Üç lekythos da ekinhus tipli bir ağıza, uzunca bir boyuna ve boyundan omuza geçişte keskin bir profil yapısına sahiptir. Gövde silindiriktir ve disk kaideye incelenerek bağlanmaktadır. Bu yönleri itibariyle form yapısı olarak üç lekythos ta Kopenhag'da sergilenen beyaz zeminli bir lekythos ile oldukça yakındır.[239] Söz konusu lekythos Reed Ressamı ve atölyesine aittir fakat *Kat. Nu. 1,2,3* buluntularının yüzeyleri oldukça tahrip olduğundan dolayı ressam tayini yapılamamış, bu benzerlik sadece form özelinde saptanmıştır.

Çakıllık Nekropolü'nde S-4 açması M. 18'de bulunan diğer 4 adet lekythos da[240] standart silindir forma sahip olup üzerlerinde uygulanan sahnelerden ve teknikten ötürü dördünün de Reed Ressamı ve atölyesine ait örnekler oldukları tespit edilmiştir. Boyutları standart olmayan lekythosların üzerlerindeki sahneler de farklılık göstermektedir.

---

[236] *Kat.Nu.1,2,3,4,5,6,7,8,12,13,14,15,18,19,20,21,22,23,25,26,29,30,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41.*
[237] *Kat. Nu 1,2,3,4,5,6,7.*
[238] *Kat. Nu. 8,12,13,14,15,18,19,20,21,22,23,25,26,29,30,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41.*
[239] Beazley, 1963: 1377.12.
[240] *Kat. Nu. 4,5,6,7.*

Ekinhus ağızlı, uzun boyunlu ve silindirik gövdeli olan *Kat. Nu. 4* kırık durumda bulunmuş olup sonradan restorasyon ile birleştirilmiştir. Boyun ve omuz geçişi keskin bir profille sağlanan lekythosun gövdesi kaideye hafif bir daralma ile birleşmektedir. Ağız, kulp, boyun, kaide ve gövde altında firnis uygulanırken gövde geleninde de detayları kırmızı renkle belirtilmiş mezar ziyareti sahnesi işlenmiştir. Ayrıca eserin omuz kısmında oldukça kötü durumda yer yer korunmuş meander motifi yer almaktadır. Kap form ve üzerinde işlenilen konu bakımından Paris Louvre Müzesi'nde sergilenen ve Reed Ressamına ait olan bir beyaz zeminli lekythos ile oldukça benzerlik göstermektedir. Bu örneğin de benzer bir görünüşe sahip olduğu ve üzerinde işlenilen konu, figür dağılımı ve kompozisyonu bakımından da *Kat. Nu 4* ile yakınlık gösterdiği görülmektedir. Söz konusu lekythos M.Ö. 430-400 yıllarına tarihlenmekte olup *Kat. Nu. 4* örneğini de bu döneme tarihlemektedir.[241]

Aynı mezara ait bir başka bir örnek olan *Kat. Nu. 5*'te yine kırık durumda ele geçmiş olup sonradan restorasyon ile birleştirilmiştir. Görünüşü ve boyutları itibariyle *Kat. Nu. 4* ile oldukça benzer olan lekythosta da gövde kaideye doğru hafif bir daralma ile bağlanmaktadır. Disk kaidenin, gövde altının, kulp, boyun ve ekhinus tipli ağzının koyu kahve firnisle kaplı olduğu görülmüştür. Üzerinde aynı mezar buluntusu olan *Kat. Nu. 4* örneğinde olduğu gibi detayları kırmızı çizgilerle belirtilmiş iki figürün yer aldığı mezar başı sahnesi yer almaktadır. Ayrıca eserin omuz kısmında çift sıra bant arasında meander motifi bulunmaktadır. Bu özellikleri ve boyutları bakımından *Kat. Nu. 4* örneği ile oldukça benzeyen bu lekythosun da aynı ressam ve atölyenin ürünü olduğu anlaşılmakta olup bu eser de M.Ö. 430-400 yılları arasına tarihlenmektedir.

Aynı mezar buluntusu olan *Kat. Nu. 6* ise görünüşü ve mevcut parçaları itibariyle oldukça kötü ve eksik durumda olmasına rağmen tam bir form vermektedir. Bu lekythos da kırıklı parçalar halinde bulunmuş ve restorasyon ile birleştirilmiştir. Aynı mezar buluntuları olan *Kat. Nu. 4 ve 5*'e göre daha uzun bir yapıya sahip olsa da tip ve görünüş bakımından benzerlik göstermektedir. Ekhinus ağızlı, uzun boyunlu, omuzdan gövdeye keskin profilli olan lekythosun disk kaideye olan geçişi

[241] Kurtz, 1975: PL 46-2.

hafif bir daralma ile sağlanmaktadır. Kabın ağız kısmı, boynun yarısı, kulbu, gövde altı ve disk kaidesi firnisli olup ayrıca omuz bölümünde çift sıra bant arasında meander motifi yer almaktadır. Gövdede ise detayları kırmızı çizgilerle yapılmış giyimli ve ayakta bir kadın figürü resmedilmiştir. Kabın belli bir bölümü korunmuş olduğundan sahnenin geri kalanı tespit edilemese de işlenilen ikonografi ve teknik bakımından Reed Ressamı ve atölyesine ait birçok lekythos[242] ile benzerlik göstermesi nedeniyle bu lekythosun da aynı atölyenin ürünü olduğu anlaşılmaktadır. Çakıllık Nekropolü'nde bulunan bir başka eser olan *Kat. Nu. 7* görünüşü itibariyle aynı mezar buluntusu olan *Kat. Nu. 6*'nın kopyası gibidir. Bu lekythos üzerinde de kırmızı boya kalıntılarına rastlanmıştır fakat eser oldukça tahrip olduğundan figür detayları hakkında kesin bir bilgi söz konusu değildir. Çakıllık Nekropolü S.4 açması M.18 buluntusu olan bu eser de teknik ve üslup açısından aynı mezarda bulunan üç esere benzemesi nedeniyle bu eserin de Reed Ressamı ve atölyesine ait standart silindir tipte bir eser olduğu ve aynı döneme tarihlendiği anlaşılmıştır.

Su Terazisi Nekropolü'nde standart silindir tipe ait toplam 25 adet lekythos tespit edilmiştir.[243] Tespit edilen bu lekythosların boyutları sabit olmayıp atölye farklılıklarından dolayı çeşitlilik göstermektedir.

Söz konusu lekythoslardan *Kat. Nu. 8,12,19,20,21,22,23,32,33,34,35,41* form görünüşü bakımından Reed Ressamı ve atölyesinden etkilenen Kopenhag 4986 sınıfı ile benzerlik göstermektedir. Bu sınıfa ait örneklerin trompet biçiminde geniş ağızı, uzunca boynu, şişkin gövdesi ve yumurta biçiminde incelen dipleri bulunmaktadır. Su Terazisi Nekropolü'nde çeşitli mezarlardan çıkarılan bu lekythosların da görünüşleri itibariyle benzer özellikleri taşıdıklarından bu sınıfa ait olduğu anlaşılmaktadır. Bu bakımdan çeşitli açmalarda ve mezarlarda ele geçen bu gruba ait lekythoslar, Kopenhag Ulusal Müzesi'nde ve New York Metropolitan Müzesi'nde sergilenen iki lekythos ile görünüşleri bakımından benzerlik göstermektedir. Bu iki lekythos da tıpkı bu gruba ait Ainos örneklerinde olduğu gibi trompet biçimli geniş bir ağıza, uzunca bir boyuna, şişkin bir gövdeye ve yumurta biçimli birer kaideye

[242] Kat. Nu. 6 ve 7 lekythoslarının işlenilen konu bakımından benzerleri ikonografik değerlendirme bölümünde verilmiştir.
[243] *Kat. Nu. 8,12,13,14,15,18,19,20,21,22,23,25,26,29,30,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41*.

sahiptirler. M.Ö. 425-400 yılları arasına tarihlenen söz konusu iki lekythos, Ainos'daki benzerlerini de bu tarih aralığına tarihlemektedir.[244] Bu grup içerisinde yer alan *Kat. Nu. 34* ve *35* üzerinde mezar başı sahnesi işlendiği görülürken, Kat. Nu. 19'da yas kurdeleleri olarak bilinen kumaş bezemelerine[245] ve Kat. Nu. 20'de ise dil motifi süslemelerine rastlanmıştır. Yine bu grup içerisinde incelenen *Kat. Nu. 22* üzerinde de detayları kırmızı ile çizilmiş fakat figürün ne olduğu tam olarak anlaşılamayan elbise kıvrımlarına rastlanmıştır.

ST-4 M. 15 buluntusu olan *Kat. Nu. 13* ve *14* oldukça kötü durumda kırık ve eksik parçalı bir şekilde bulunmuşlardır. *Kat. Nu. 13*'ün boyunun bir kısmı, ağzı ve kulbunun bir bölümü kırık durumda olup mevcut değildir. Kırık olan bu bölümlerin kalan küçük parçalarından firnisli oldukları anlaşılmaktadır. Ayrıca eserin gövdesinde de yer yer eksik parçalar mevcuttur. Sonradan birleştirilen bu eser, omuzdan keskin profilli ve silindirik gövdeli bir yapıya sahiptir. *Kat. Nu. 14*'te kırıklı durumda ele geçmiş olup çok sayıda eksik parçası olduğu görülmüştür. Eserin gövdesinin yarısından aşağısı korunamamış olsa da mevcut parçalardan aynı mezar buluntusu olan *Kat. Nu. 13* ile form bakımından benzer oldukları anlaşılmaktadır. Bu özellikleri ile her iki eser de görünüş ve form olarak New York Metropolitan Müzesi'nde sergilenen ve Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırılan bir lekythos ile oldukça benzerlik göstermektedir. Söz konusu örnek tüm durumda ele geçmiş olup boyun uzantısı, gövde tipi ve kaide sonlanışı gibi özellikleri ile bu iki lekythosa görünüş olarak oldukça yakındır.[246] Aynı mezar buluntusu olan lekythoslardan *Kat. Nu. 14* üzerinde Reed Ressamı ve atölyesi örneklerinde sıkça gördüğümüz detayları kırmızı ile çizilmiş saz bitkisi kalıntılarını da görmemiz bu eserin bu atölyeye ait olma durumunu kanıtlamaktadır. Ayrıca bunun haricinde yine her iki lekythos üzerinde de ne olduğu tam olarak anlaşılamayan yer yer kırmızı boya kalıntılarına rastlanmıştır.

---

[244] Kurtz, 1975: PL 52, 1-2

[245] Figen Çevirici, (2006): *Polyksena Lahdi*, (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir: s.124.

[246] Kurtz, 1975: PL 48-3.

ST-5 açması buluntusu olan *Kat. Nu. 15* boyundan ve kulptan kırık durumda ele geçmiştir. Kırık olan bu bölümlerin kalan mevcut parçalarından firnisli olduğu anlaşılmaktadır. Uzunca ve dibe doğru daralarak inen bir gövdeye sahip olan lekythos, form olarak Basel'de sergilenen bir beyaz zeminli lekythos ile oldukça yakındır. [247] *Kat. Nu. 15* üzerinde yer alan figürlerin silinmiş olmasından dolayı ressam tayini net olarak yapılamayıp benzerlik sadece form özelinde saptanmıştır.

ST-10 açması buluntusu olan *Kat. Nu. 18* boyundan ve kulptan kırık durumda olup üzeri oldukça silinmiştir. Keskin profilli geniş bir omuza ve dibe doğru daralan bir gövde yapısına sahip olan lekythos, ince bir dibe ve disk kaideye sahiptir. Lekythos, Glasgow'da sergilenen bir beyaz zeminli lekythos ile form olarak benzerlik göstermektedir. Her iki lekythos ta geniş bir omuza ve bu omuzdan kaideye doğru git gide daralan bir gövde yapısına sahiptir. Üzeri oldukça silinmiş olduğundan dolayı lekythos hakkında ressam tayini yapılamamakta olup benzerlik sadece form özelinde kalmaktadır.[248]

ST-11 buluntusu olan *Kat. Nu. 25* oldukça ince bir görünüşe sahiptir. Omuz açısı ile kaide açısı neredeyse aynı dikliktedir. Üzeri oldukça silinmiş ve dökülmüş olan lekythosta beyaz boya yer yer görülmektedir. Lekythos, form ve görünüş bakımından Londra Northampton'da bulunan bir örnek ile yakınlık göstermektedir.[249] Fakat bu örneğin de *Kat. Nu. 25* örneğinde olduğu gibi üzeri tamamen silinmiş olduğundan dolayı ressam ve atölye bilgileri mevcut değildir. Aynı açma buluntusu olan *Kat. Nu. 26* da standart silindir forma sahip bir diğer örnektir. Uzun bir boyuna sahip olan lekythosun firnisli olan ağız, boyun, kulp ve kaide gibi bölümlerinde kahverengi firnisin kullanıldığını görmekteyiz. Lekythosun üzeri oldukça tahrip olduğundan dolayı yüzeydeki beyaz boyanın dahi yer yer korunabildiği görülmektedir. Bu yüzden söz konusu buluntunun ressam tayini yapılamamıştır.

---

[247] Kurtz, 1975: PL 47-2.

[248] Elizabeth Moignard, (1997): "Glasgow Collection", *CVA Great Briatain*, Fascicule 18, Oxford Uiversty Press: PL 32, 11-14.

[249] John Boardman, Martin Robertson, (1979): "Northampton Castle Ashby", *CVA Great Britain*, Fascicule 15, Oxford Universty Press: PL 52, 8-9.

ST-11 açması M.44 buluntuları olan *Kat. Nu. 29* ve *30* oldukça tahrip olmuş durumda ele geçmişlerdir. *Kat. Nu. 29*'un üzeri yoğun kalkerli durumda olup eksik parçaları mevcuttur. Ekhinus ağızlı, uzunca ince boyunlu, keskin omuzlu ve silindirik gövdeli olan lekythos üzerinde mezar başı sahnesi işlenmiştir. *Kat. Nu. 30*' da form ve görünüş itibariyle aynı mezar buluntusu olan *Kat. Nu. 29* ile yakındır. Kulp kısmının kırık olduğu ve korunmadığı bu lekythos üzerinde ise detayları kırmızı ile çizilmiş tek bir erkek figürü tespit edilebilmiştir. Her iki lekythos da bu bakımından görünüşleri itibariyle Paris Louvre Müzesinde ve Atina Ulusal Müzesinde sergilenen iki lekythos ile benzerlik göstermektedir.[250] Söz konu lekytholar konusu ve ikonografik benzerlikleri ve teknikleri itibariyle Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırılmıştır. *Kat. Nu. 29* ve *30*'da konu ve teknik bakımından da bu gruba ait bezemeler içeriyor olması nedeniyle bu atölyeye gruplandırılmıştır.

ST-27 buluntusu olan *Kat. Nu. 36* üzerindeki beyaz boya neredeyse tamamıyla yok olmuş durumdadır fakat eser form ve görünüş olarak standart silindir tipindedir. Ekinus bir ağıza ve açılı bir omuza sahip olan lekythosun gövdesi disk kaideye doğru daralan hafif bir mehil ile bağlanmaktadır. Eserin ağzı, boynunun yarısı, kulbu, dibi ve kaidesi firnislidir. Bu yönü ile form özelliği bakımından Berlin'de sergilenen bir beyaz zeminli lekythos ile oldukça benzerlik göstermektedir. Söz konusu lekythos Atina 1934 Ressamına gruplandırılmış olsa da *Kat. Nu. 36* üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür yer almıyor olması nedeniyle benzerlik sadece form özelinde kalmaktadır.[251]

ST- 31 M.23 buluntusu olan *Kat. Nu. 37*'de beyaz boyasını neredeyse tümüyle dökmüş ve hamuruna kadar aşınmış durumda olmasına karşın ağız, boyun kulp ve dibindeki firnis iyi korunmuştur. Ekhinus ağızlı ve geniş şişkin gövdeli olan lekythos form olarak Oxford Ashmolean Museum'da sergilenen ve Kuş Grubuna ait olan bir beyaz zeminli lekythos ile benzerlik göstermektedir.[252] Ancak *Kat. Nu. 37*'nin üzeri oldukça tahrip olduğundan dolayı, lekythosa ressam tayini yapılamamıştır.

---

[250] Kurtz, 1975: PL 49-2,3.
[251] Kurtz, 1975: PL 41-1.
[252] Kurtz, 1975: PL 39-4.

ST-32 açması M. 26 buluntuları olan *Kat. Nu. 38* ve *39* oldukça kötü durumda ele geçmişlerdir. Firnisli olan ağzı, boynu kulbu ve dibi belirgin olsa da *Kat. Nu. 38'*in üzeri oldukça kalkerli durumdadır ve *Kat. Nu. 39* ise tamamıyla kırık ve parçaları yoğun kalkerli durumdadır. Bu yüzden iki lekythos hakkında ressam tayini yapmak oldukça güçtür. Kalan parçalardan aynı mezar buluntusu olan her iki lekythosun da benzer bir form yapısına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

ST- 38 buluntusu olan *Kat. Nu. 40* standart silindir formlu ve parlak dokulu bir lekythosun dip parçasıdır. Alt kısmının ve kaidesinin siyah firnisli olduğu görülmektedir. Eserin üzerinde yer alan parlak dokudan ve kil yapısından Attik özellikli bir lekythos olduğu anlaşılmaktadır fakat parçanın çok küçük bir bölüme ait olması ve üzerinde herhangi bir bezemenin yer almıyor olması nedeniyle söz konusu lekythosun atölyesi ve ressamı anlaşılamamaktadır.

4.1.2. ATL Tipi

Aischines ve Tymbos Ressamlarının gözde tipi olan bu formdaki lekytoslar standart silindir tipli lekythoslara göre daha küçük ve daha ince bir görünüşe sahiptir. Biçim ve kalite bakımından çeşitlilik gösteren bu gruba ait Çakıllık Nekropolü'nde beyaz zeminli lekythos bulunmamaktadır. Su Terazisi Nekropolü'nde ise ATL tipine ait 6 örnek ele geçmiştir.[253] Bu gruba ait lekythosların tamamının yüzeyleri aşınmış olsa da form bütünlüklerini korudukları için kolayca tanınmaktadır.

ST- 1 M. 22 buluntusu olan *Kat. Nu. 9-10* ve yine aynı açma buluntusu olan *Kat. Nu. 11* hemen hemen aynı tipte ve bezemede olan üç beyaz zeminli lekythostur. ATL tipi içerisinde yer alan bu üç lekythos ta bu tipin özelliği olan küçük ve ince bir görünüşe sahiptir. Bu bakımdan bu lekythoslar Oxford Ashmolean Museum'da[254] ve J. Paul Getty Museum'da[255] sergilenen bir grup ATL tipi beyaz zeminli lekythos ile form benzerliği göstermektedir. *Kat. Nu. 9,10,11* örneklerinin benzerlerinde olduğu gibi omuz kısmında ışın motiflerinin izleri görülse de gövdelerindeki yoğun

[253] *Kat. Nu. 9,10,11,16,17,27*.
[254] Kurtz, 1975: PL 22-23.
[255] The J. Paul Getty Museum Journal, Vol 12, Los Angeles, 1984, s.243-244 Res.62-63.

kalkerlenmeden ve aşınmadan dolayı bu bölümdeki sahne ve figür detayları görülememektedir. Söz konusu lekythosların üzerlerindeki sahneler ve figürler belli olmadığından dolayı da ressam analizi yapılamamakta ve bu yüzden aralarındaki benzerlik sadece form özelinde kalmaktadır.

ST- 6 buluntuları olan *Kat. Nu. 16-17* ve ST-11 buluntusu olan *Kat. Nu. 27* birbirleriyle benzer görünüşe sahip üç ATL tipi örneğidir. *Kat. Nu. 16*'nın boynu, kulpu ve ağzı kırık olsa da gövde yapısı olarak bu gruba ait bir örnektir. Her üç lekythos'un da yüzeyinde kırmızı boya kalıntıları yer almaktadır fakat üzerleri yoğun bir şekilde aşındığından dolayı sahne ve figür detayları görülememektedir. Buna karşın üç örnek de form görünüşleri ve teknikleri bakımından Münih'te[256] ve Berlin'de[257] bir özel koleksiyonda sergilenen iki ATL tipi beyaz zeminli lekythos ile oldukça benzerlik göstermektedir.

4.1.3. DL Tipi

ATL tipine göre daha düzgün kenarlı ve daha silindirik bir gövdeye sahip olan bu form da standart silindir formlu lekythoslara göre daha kısa boyludur. Omuzların daha düz olduğu bu formda, gövde ayak ile hafif bir kavis yaparak birleşmektedir. Çakıllık Nekropolü'nde bu forma ait örnek bulunmamakla birlikte Su Terazisi Nekropolü'nde de bu tipe ait sadece bir adet beyaz zeminli lekythos ele geçirilmiştir.[258]

ST-11 M.13 buluntusu olan *Kat. Nu. 28* Ainos'un en özel buluntularından biridir. Görünüşü bakımından bu tip içerisinde yer alan *Kat. Nu. 28'in* üzerinde belirli bir bölgede detayları siyah çizgilerle yapılmış elbise kıvrımları görülmektedir. Fakat yüzey oldukça tahrip olduğundan dolayı sahne net olarak görülememektedir. Ayrıca eserin boynunun başlangıcında damla motifi ve omuzunda da palmet motifi ve meander motifi yer almaktadır. Bunun yanında eserin diğer yönünde akma ve tahribat nedeniyle silinmiş, ne olduğu tam olarak anlaşılamayan olasılıkla bitkisel bir

[256] Beazley, 1963: 759.24.
[257] Beazley, 1963: 762. 30.
[258] *Kat. Nu. 28.*

bezemeye ait bir süsleme yer almaktadır. Bu yönleri itibariyle eser, New York Metropolitan Müzesi'nde sergilenen bir lekythos ile benzerlik göstermektedir. Bu eserin de bir yönünde bitkisel bezemeler olan palmetler yer alırken diğer tarafında ise mitolojik bir tasvir olan Kentaur yer almaktadır. Bu bakımdan bu örnek hem form, hem de figür ve süsleme dağılımı bakımından *Kat. Nu. 28* örneği ile oldukça yakınlık göstermektedir.[259]

4.2. Attika Dışı Üretimler

Çakıllık Nekropolü'nde yer alan lekythosların tamamı Attik özellikler gösterirken, Su Terazi Nekropolü'nde yer alan beyaz zeminli lekythoslar ise üretim merkezleri bakımından çeşitlilik göstermektedir. Bu nekropolde ele geçen 35 adet lekythosun büyük bir çoğunluğu Attika menşeili olmasına karşın, 3 adet beyaz zeminli lekythosun ise bu üretim merkezinin dışında özellikler taşıdığı tespit edilmiştir. Bu üç lekythos hem görünüşleri, hem de kil yapıları bakımından diğerlerinden ayrılmaktadır. Su Terazisi Nekropolü'nde bulunan ve Attika dışı özellikler taşıyan bu 3 adet lekythosun her birinin farklı tipte ve özelliklerde olduğu anlaşılmıştır. Bu sebepten dolayı bu üç eser Palmer'in Attika dışı üretimleri sınıflandığı kriterlere benzer özelliklerle sınıflandırılmıştır.

4.2.1. Tip 1

Küçük boyutlarda ve ince bir görünüşe sahip olan bu form, görünüş itibariyle Attika beyaz zeminli lekythoslara kısmen benzese de kil yapısı bakımından Attik özellikli olanlardan ayrılmaktadır.

Tip 1 sınıfında incelenen *Kat. Nu. 24* görünüşü itibariyle ince ve uzun bir yapıya sahiptir. Üzerindeki beyaz boyanın ve firnisin oldukça tahrip olduğu ve yer yer belirli lokal bölgelerde korunduğu görülmektedir. Söz konusu lekythos görünüşü itibariyle Korinth Kuzey Nekropol'de bulunan ve M.Ö. 425-400'e tarihlenen 395 numaralı mezarın 8 numaralı buluntusu ile form olarak yakınlık göstermektedir.[260]

[259] Beazley, 1963: 301.7; Kurtz, 1975: PL 59-3.
[260] Palmer, 1964: PL 63, 395-8.

Her iki lekythosta ince bir görünüşe ve kaideye doğru daralan bir form yapısına sahiptir. Her iki lekythosta da gövde disk bir kaide ile sonlandırılmıştır. Boyutları itibariyle de her iki lekythos benzerlik göstermektedir. Bu gruba ait örneklerde beyaz boyanın doğrudan kil yüzeye uygulandığı bilinmektedir. *Kat. Nu. 22* örneğinde de oldukça tahrip olan bu bölümde kalan boya izlerinden yola çıkarak benzer bir uygulamanın yapıldığı tespit edilmiştir.

4.2.2. Tip 2

Tip 1'e göre daha büyük yapılı ve uzun boyunlu olan bu tipe ait Ainos'ta 1 adet beyaz zeminli lekythos bulunmaktadır. Bu tip te Attika beyaz zeminli lekythoslarına benzer bir form yapısına sahip olsa da dokusu ve kil yapısı ile bu gruptan ayrılmaktadır.

Tip 2 sınıfında incelenen *Kat. Nu. 42* günümüze oldukça tahrip durumda ulaşmıştır. Eserin boynunun bir kısmı, ağzı ve dibi kırık durumdadır. Eser, form ve görünüşü itibariyle Korinth Kuzey Nekropol'de 423 numaralı mezarda bulunan ve 7 buluntu numarasına sahip olan ve M.Ö. 425-400'e tarihlenen beyaz zeminli lekythos ile benzerlik göstermektedir.[261] Bu gruba ait örneklerde de *Kat. Nu. 42* örneğinde olduğu gibi boyunda beyaz boyanın bulunması yerel bir uygulama olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca *Kat. Nu. 42'nin* gövdesinde renkli kumaşlarla süslenen bir mezara ait iki basamak bulunmaktadır.

4.2.3. Tip 3

Tip 3, görünüşü itibariyle oldukça dikkatsizce yapılmış ve çarpık bir form yapısına sahiptir. Derin konik ağızlı ve yüksek ayaklı olan bu tipe ait Ainos'ta 1 adet beyaz boyalı lekythos tespit edilmiştir.

Üzerindeki beyaz boyanın oldukça tahrip olduğu görülen *Kat. Nu. 31*'de görünüşü itibariyle çarpık bir görünüşe sahiptir. Ağız kenarında ve kaide kenarlarında kırmızı boyanın kullanıldığı görülürken gövdedeki boyanın lokal bölgelerde korunduğu ve burada da kırmızı renkte bezemelerin kullanıldığı

[261] Palmer, 1964: PL 67, 426-7.

görülmüştür. ST-14 M.1 buluntusu olan lekythosa benzer üslupta süslenmiş p.t. bir alabastron yine aynı mezar içerisinde korunmuş olarak bulunmuştur. Görülen benzer kalıntılar ışığında lekythosun olasılıkla aynı mezar buluntusu olan bu alabastronda olduğu gibi kırmızı renkli kumaş bezemeleriyle süslendiği düşünülmektedir.

Attik olmayıp Tip 3 sınıfında incelen bu lekythos; gövde, boyun ve ağız yapısı bakımından Çanakkale Müzesi Calvert Koleksiyonu içerisinde M.Ö. 5. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenen bir lekythos ile yakınlık göstermektedir.[262] *Kat. Nu. 42* örneği bu lekythostan farklı olarak Korinth Kuzey Nekropol buluntularında gördüğümüz bantlı lekythoslarda olduğu gibi ekhinus tipte bir kaideye oturmaktadır. Çanakkale Müzesi örneğinde gördüğümüz lekythos ise açılı ve disk bir kaide ile sonlandırılmıştır. Her iki eser de çarpık görünüşleri ile oldukça özensiz birer üretimin ürünüdür.

[262] Hande Yiğit, (2007): *Çanakkale Müzesi Calvert Koleksiyonu'nda Saklanan Boyunlu Lekythoslar*, (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: s. 163.

5. AİNOS BEYAZ ZEMİNLİ LEKYTHOSLARININ İKONOGRAFİK OLARAK İNCELENMESİ

Ainos Çakıllık ve Su terazisi Nekropolleri'nden ele geçen lekythosların büyük bir kısmı tüm durumda bulunsalar da birçoğunun üzerindeki sahneler silinmiş durumdadır. Söz konusu lekythoslardan figürlü olan ya da sahne analizi yapabildiğimiz Çakıllık Nekropolü'nden 3 adet[263], Su Terazisi Nekropol'ünden ise 5 adet[264] beyaz zeminli lekythos ele geçmiştir.

Beyaz zeminli lekythoslar mezar kültü ile ilgili kaplar olduğundan dolayı ele geçen söz konusu lekythoslar da bu kült ile bağlantılı sahneler içermektedir. İki nekropolde de bulunan ve sahneleri korunmuş tüm lekythoslarda mezar başı sahnesi ön plana çıkmaktadır. Tespit edilen lekythosların büyük bir çoğunluğunda Reed Ressamı ve atölyesinin etkisi görülmekle birlikte, buna bağlı olarak lekythoslar üzerinde sıklıkla mezarın her iki yanına yerleştirilmiş iki birey yer almaktadır. Bazı lekythosların ise üzeri kısmen tahrip olduğundan dolayı sahne bütünlüğü sağlanmasa da mevcut figürler üzerinden benzer sahneli beyaz zeminli lekythoslar ile karşılaştırılmalı analizleri yapılarak sahnenin korunmamış olan geri kalanı tespit edilmeye çalışılmıştır.

5.1. Çakıllık Nekropolü

Çakıllık Nekropolü'nde tespit edilen 7 adet beyaz zeminli lekythostan sadece S4 açması M.18 buluntuları olan *Kat. Nu. 4,5* ve *6* kırıklı durumda bulunmalarına karşın üzerlerindeki sahne bulunan üç örnektir.

Ekinhus ağızlı, uzun boyunlu ve silindirik gövdeli olan *Kat. Nu. 4* üzerinde mezar başı sahnesi işlenmiştir (*Lev. 18 a-b*). Bir mezarın başında oturan bir kadının ve ayakta duran bir erkeğin yer aldığı sahnede her iki figür de giyimli olarak profilden resmedilmiştir. Mezarın sol tarafında yer alan oturan kadının saçı dalgalıdır ve yukarda topuz şeklinde toplanmıştır. Sağ eli dirsekten yukarıya doğru kıvrık

[263] *Kat. Nu. 4,5,6.*
[264] *Kat. Nu. 29,30,34,35,42.*

vaziyette olup yine aynı eliyle bir obje tutmaktadır. Sol kolu ise mezara uzanır şekilde resmedilmiştir. Aynı kola ait eli görülmese de olasılıkla uzattığı bu eli ile mezara dokunmakta ve ölüsünü onurlandırmaktadır. Mezarın sağ tarafında yer alan ayakta erkek figürü ise oldukça tahrip olmuş durumdadır. Kısa saçlı, ayakta ve giyimli resmedilen figür, sağ eli ile elbisesini toplamış durumda betimlenmiştir. Figürün sol kolu ve bedeninin altı tahribat nedeniyle silinmiştir. Sahnede her iki figür arasında bulunan mezar, omuzda yer alan meander bandına kadar uzatılmıştır. Tahribat nedeniyle kaidesi görülemeyen dikdörtgen formdaki mezar, meander bandının altında yer alan silmeli bir alınlık ile sonlandırılmıştır. Eser, sahne ve işlenilen konu bakımından Atina Ulusal Müzesi'nde sergilenen bir beyaz zeminli lekythos ile oldukça benzerdir (*Lev. 18 c.*).[265] Bu eserde de mezar başında yer alan figürler teknik bakımdan neredeyse bire bir aynı resmedilmiştir ve Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırılmıştır. İki eser arasındaki tek fark Atina örneğindeki figürlerin ikisi de ayakta resmedilmesidir. Yine bir başka kırık parça üzerinde tespit edilen bir kadın figürü de *Kat. Nu. 4* örneğinde olduğu gibi saçı yukarıda topuz şeklinde toplanmış ve sağ eliyle benzer formda bir nesne tutmaktadır. Bu örnekte kadının elinde tuttuğu nesnenin yazı tableti olduğu söylenmektedir. Küçük bir parça olmasından dolayı sahnenin geri kalanı görünmese de teknik ve stil bakımından bu eser de Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırılmıştır (*Lev. 18 d.*).[266] Yine aynı ressam ve atölyesine ait bir başka örnek olan lekythos ta *Kat. Nu. 4* örneği ile teknik ve figür detayları bakımından benzerlik göstermektedir fakat bu eserde kadın figürü ayakta resmedilirken erkek figürü oturur vaziyette resmedilmiştir. Kadın yine bir eli dirsekten kıvrık vaziyette saçı yukarıda topuz şeklinde toplanmış olarak resmedilmiştir. Bunun yanında aynı şekilde elinde benzer formda bir nesne tutmaktadır. Bu eserde de resmedilen mezar steli dikdörtgen formdadır ve yukarıda kademeli olarak meander bandının altında sonlanmaktadır. [267] Teknik ve stil bakımından *Kat. Nu. 4* örneği ile benzerlik gösteren bu eser de Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırılmıştır. Bu üç eser de işlenen konu ve ressam tekniği

[265] Beazley, 1963: 1382.127.

[266] Johannes Burow, 1986): "Tubingen, Antikensammlung Des Archaologischen Instıtuts Der Universitat", *CVA Deutschland*, Band 5, München: PL 32-2.

[267] Christiane Dunant, Lilly Kahil, (1980): "Geneva, Musee D'Art et D'Histoire", *CVA Suisse*, Fascicule 2, Editions Peter Lang, Berne: PL 82-8.

bakımından *Kat. Nu. 4* örneği ile aynı olduğundan dolayı Çakıllık Nekropolü'ne ait bu eserinde Reed Ressamı ve atölyesinin elinden çıktığı tespit edilmiştir. Sanatçının kırmızı rengi baskın kullanması ve genellikle konu bakımından mezarların yanına birer figür koymayı seven bir üslupta olması da *Kat. Nu. 4* örneğini bu gruba ait olduğunu gösteren bir başka ayrıntıdır.

Aynı mezara ait bir başka bir örnek olan *Kat. Nu. 5*'te yine benzer bir konu olan mezar başında bir kadın ve bir erkek profilden resmedilmiştir (*Lev. 19 a-c*). Her iki figürün de ayakta ve giyimli olarak resmedildiği görülmektedir. Mezarın sağ tarafında yer alan kadının saçı da topuz şeklinde yukarıda toplanmış stildedir ve sahne meander bandına kadar taşmış durumdadır. Sol kolu net olarak belli olmayan kadın, sağ kolunu öne doğru uzatmıştır ve aynı eliyle mezarı işaret etmektedir. Mezarın solunda yer alan erkek figürü ise kadın figürüne oranla daha iyi korunmuştur. Ayakta resmedilen figürün başı meander bandının içerisine kadar taşırılmıştır. Söz konusu figürün sol ayağı hafifçe ileriye adım atmış pozisyonda iken sağ ayağı harekete bağlı olarak geride bırakılmıştır. Sol kol üzerinden geçirdiği himationu ile resmedilen figür, aynı eli ile mezarı işaret etmektedir. Her iki figürün ortasında yer alan mezar, dikdörtgen formludur ve meander bandına kadar uzatılmıştır. Hafif eğik olarak resmedilen mezar, iki basamak üzerine oturtulmuş ve tepede kademeli silmeler ile sonlandırılmıştır. Benzer bir sahneye Münih'te sergilenen başka bir lekythos üzerinde rastlanmıştır (*Lev. 19 b.*). Bu eserde de mezar başında resmedilen bir erkek ve kadın giyimli ve ayakta betimlenmiştir. Kadın tıpkı *Kat. Nu. 5* örneğinde olduğu gibi bir kolunu mezara doğru uzatmış pozdadır. Erkek figürü kadın figüründen faklı olarak elini bel hizasında tutmaktadır. Bu eserde de mezar betimi *Kat. Nu. 5* örneği ile oldukça benzerdir. Meander bandına kadar uzatılan mezar, *Kat. Nu. 5* örneğinde olduğu gibi kademeli bir silme ile sonlandırılmış ve iki basamaklı bir kaide üzerine oturtulmuştur. Teknik ve işlenilen konu bakımından *Kat. Nu. 5* örneği ile benzerlik gösteren bu eser de Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırılmıştır.[268] Benzer başka bir sahneyi Boston'da sergilenen bir eser üzerinde de görmekteyiz (*Lev. 19 d.*). Bu eserde de aynı sahne resmedilmiş olup bu eser de Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırılmıştır. İki lekythos arasındaki tek

[268] Beazley, 1963: 1379.60.

fark mezar stelinin formudur. Bu eserde mezar steli semerdam biçiminde bir alınlık ile sonlandırılmıştır.[269] Kullanılan sahne ve figürleri resmetmedeki detayların bu iki örnek ile benzer olması nedeniyle *Kat. Nu. 5* örneğinin de Reed Ressamı ve atölyesine ait olduğu anlaşılmıştır.

Aynı mezara ait başka bir örnek olan *Kat. Nu. 6* ise oldukça kötü durumda olmasına karşın kabın bir bölgesinde detayları kırmızı çizgilerle yapılmış giyimli ve ayakta bir kadın figürü resmedildiği tespit edilmiştir (*Lev. 20 a-b.*). Sağ elini yüzüne doğru tutar durumda betimlenen kadın, sol elini sağ kol dirsek altından geçirerek bel hizasında bağlamıştır. Adeta bir heykel edasıyla resmedilen kadının üst gövdesi hafif geride, alt gövdesi ise hafif ileride betimlenmiştir. Figür, üst seviyeye mensup ölümlü kadın heykellerinde gördüğümüz pozlara benzer şekilde, resmedilmiştir. Eser oldukça tahrip olduğundan dolayı sahnenin geri kalanı görülmese de benzer teknikte ve özelliklerde resmedilmiş bir figürü Edinburgh Ulusal Müzesi'nde sergilenen bir eser üzerinde görmekteyiz (*Lev. 20 c.*). Mezar başında bir erkek figürü ile birlikte resmedilen ve Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırılan eserle poz ve teknik bakımından *Kat. Nu. 6* örneği oldukça benzerdir.[270] Benzer bir figürü Atina Ulusal Müzesinde sergilenen ve Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırılan eser üzerinde de görmekteyiz (*Lev. 20 d.*). Bu eserde de kadın elini yüzüne götürür vaziyette ve belini hafif ileriye doğru hareketlendirmiş durumda resmedilmiştir.[271] Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırılan başka bir eserde de mezar başında Kharon ile betimlenen kadın figürü de benzer pozda resmedilmiştir.[272] Bu ifadeye *Kat. Nu. 6* örneğinde olduğu gibi Reed Ressamı ve atölyesinde sıkça rastlanılmaktadır. Söz konusu Çakıllık buluntusu oldukça tahrip olduğundan dolayı sahnenin geri kalanı görülmese de benzer örneklerde kullanılan teknik ve figür detayları eseri Reed Ressamı ve atölyesine gruplandırmaktadır.

Çakıllık Nekropolü'nde bulunan bir başka eser olan ve *Kat. Nu. 6* ile teknik ve boyut bakımdan bire bir aynı olan *Kat. Nu. 7* üzerinde de kırmızı boya

[269] Beazley, 1963: 1379.61.
[270] Beazley, 1963: 1379,55 ; Elizabeth Moignard, (1989):" Edinburg National Museum of Scotland", *CVA Scotland*, Fasicule 16, Oxford Universty Press: s. 30, PL 30, 4-6.
[271] Beazley, 1963: 1376.1.
[272] Beazley, 1963: 1376.8.

kalıntılarına rastlanmıştır fakat eser oldukça tahrip olduğundan dolayı figür detayları hakkında net bir bilgi söz konusu değildir. Çakıllık S.4 açması M.18 buluntusu olan bu eser de teknik bakımından aynı mezarda bulunan üç esere çok benzemesi sebebiyle bu eserin de Reed Ressamı ve atölyesinin elinden çıktığı anlaşılmaktadır.

5.2. Su Terazisi Nekropolü

Su Terazisi Nekropolü'nden ele geçen beyaz zeminli lekythoslar tez çalışmasının büyük bir çoğunluğunu oluştursa da üzerlerinin oldukça tahribata uğramalarından dolayı sadece 5 tanesinde sahne tespit edilebilmiştir. Konu bakımından tıpkı Çakıllık Nekropolü'nde olduğu gibi bu nekropolde de mezar başı sahnesi oldukça sevilen bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

ST-11 açması M.44 buluntuları olan *Kat. Nu. 29* ve *30* üzerinde sahne tespit edilebilen lekythoslardandır. *Kat. Nu. 29* üzerinde detayları kırmızı ile çizilmiş bir mezar stelinin iki yanında biri oturur diğeri ayakta iki kadın figürü resmedilmiştir (*Lev. 21 a-b.*). Mezarın solunda oturan kadın dalgalı ve tepede toplanmış saçı ile betimlenmiştir. Sol kolunu ileriye doğru uzatmış ve aynı eliyle mezarı işaret etmektedir. Elbisesini dizleri üzerinde sağ kolunun altında toplamış olup yine aynı kolunu diz hizasında hafif yukarıda tutmaktadır. Ayakları oturduğu duruma göre hafif açık resmedilmiştir. Mezarın sağında ve ayakta resmedilen diğer figür oldukça tahrip olmuş durumda olup sağ kolunu dirsek hizasında kıvırıp bedenine doğru yaslamış pozisyondadır. Bireyin sağ ayağı sol ayağına göre mezar yönüne doğru bir adım ileride betimlenmiştir. Figür oldukça tahrip olduğundan dolayı bireyin yüzü ve sol koluna ait bölümü korunamamıştır. İki figür arasında yer alan dikdörtgen formdaki mezar, iki basamak üzerinde yükselmektedir. Düşey pozisyonda bir alınlık üzerinde ters "V" biçiminde iki çizgi eklenerek çatı izlenimi verilmek istenen bir yükselti ile sonlandırılmıştır. Çakıllık örneklerinde de bolca gördüğümüz[273] aynı teknikte ve üslupta resmedilmiş bu ve benzeri mezar başı sahnelerinde Reed Ressamı'nın figürleri sabit bir şekilde resmetmediğini bilmekteyiz. Ressamın tekdüze anlayıştan uzak bir biçimde figürleri yer değiştiriyor olması, kırmızı rengi

[273] Bkz. (*Kat. Nu. 4,5*)

baskın kullanması ve figürleri resmetmedeki stili ile bu örneğin de bu atölyenin elinden çıktığı anlaşılmaktadır.

Kat. Nu. 30 üzerinde de detayları kırmızı ile çizilmiş benzer teknikte bir sahne yer almaktadır (*Lev. 22 a.*). Lekythosun yüzeyi oldukça tahrip olmasına karşın bir figür siluet şeklinde görülebilmiştir. Hafif eğilmiş pozisyonda bir nesneye, olasılıkla bir asaya, dayamış durumda resmedilen figür bir erkeği betimlemektedir. İki elinin arasından geçirdiği bu asaya dayanan figür, bir ayağını geriye doğru uzatmıştır. Geriye doğru uzattığı sağ ayağında anatomik detayların da işlendiği görülmektedir. Duruş biçimine bağlı olarak hafif eğik olan figür bir elini çenesine dayamış, diğer elini ise ileriye doğru salmış pozisyondadır. Ayrıca aşağı doğru sarkan olasılıkla elbise kıvrımları da yer yer görülmektedir. Sahnenin geri kalanı görülmese de bu tipte ve stilde yapılmış Reed Ressamı ve atölyesine ait birçok örnek bulunmaktadır. Palermo Marmino koleksiyonunda bulunan bir örnekte benzer pozisyonda bir figür Reed Ressamı ve atölyesine tanımlanmıştır (*Lev. 22 c.*). Bu eser de tıpkı *Kat. Nu. 30* örneğinde olduğu gibi bir asaya dayanmış pozisyonda ve bir ayağı hafif geride resmedilmiştir. Bu eserde de elbisesi ve bir eli hafif aşağı doğru sarkmaktadır. *Kat. Nu. 30* örneğinden farklı olarak figürün sırtında bir şapka yer almaktadır. *Kat. Nu. 30*'da yer alması gereken olası şapka ise deformasyon ile silinmiş olmalıdır çünkü benzer başka örneklerde de aynı figür sırtında şapkası ile resmedilmiştir. [274] Benzer sahnede bir başka örneği Atina Ulusal Müzesi'nde sergilenen ve Reed Ressamı ve atölyesine tanımlanan bir beyaz zeminli lekythos üzerinde de görmekteyiz (*Lev. 22 b.*).[275] Walters Sanat Akademisi'nde bulunan ve yine Reed Ressamı ve atölyesi ile ilişkilendirilen bir beyaz zeminli lekythos üzerinde de aynı sahne yer almaktadır. Bu eserdeki figür de asasına dayanmış, ayakların biri geride ve sırtında şapkası ile resmedilmiştir (*Lev. 22 d.*).[276] M.15 örnekleri tip, teknik ve konu bakımından Reed Ressamı ve atölyesine benzeyen birçok örnekle benzerlik göstermesi bakımından bu atölyenin elinden çıkmış birer örnek oldukları aşikardır.

---

[274] Juliette De La Geniere, (1971): "Palermo Collezione Mormino Banco Di Sicilia", *CVA Italia*, Fascicolo 1, L'erma di Bretschneider, Roma: PL 9, 1-3.

[275] Beazley, 1963: 1378.39.

[276] John H. Oakley, (1992): "Walters Art Gallery Batimore Attic Red-Figure and White ground Vases", *CVA U.S.A.*, Fasicule 1, Philipp von Zabern, Mainz: PL 58, 1-3.

ST-14 M.10 buluntusu olan *Kat. Nu 34*'ün üzerinde iki basamak üzerinde yükselmiş yay biçiminde bir mezar yer almaktadır (*Lev. 23 a.*). Adeta bir tepeyi andıran bu mezar, "Polyksena Lahdi'nde" gördüğümüz Akhilleus'un tümülüs tipindeki mezarına form olarak oldukça benzemektedir. Fakat bu mezardan farklı olarak Akhilleus'un mezarının üzeri bir phallos ile sonlandırılırken *Kat. Nu. 34* üzerinde tasvir edilen mezarın üzeri sade bırakılmıştır.[277] Mezarın her iki yanında belirsiz iki figür yer almaktadır. Mezarın sağında yer alan figürün sadece eli ve kıvrımlı dizi görülmektedir. Mezara doğru eğildiği anlaşılan bu figür, olasılıkla sunu yapmaktadır. Karşısında yer alan figürün sadece elbisesine ait birkaç kıvrım görülürken, bedenine ait bölümler görülmemektedir ve bundan dolayı sahne detayları tam olarak anlaşılamamaktadır. Ana gövdedeki sahneye ek olarak eserin omuz bölümünde detayları kiremit rengiyle çizilmiş bir bant yer almaktadır. Bandın içerisindeki olası bezemeler aşınmalar ve deformasyon nedeniyle kaybolmuştur. Bandın üzerinde, eserin omuz ve boynunun birleştiği bölümde detayları siyah çizilmiş bitkisel dal motiflerinin çok silik durumda izleri mevcuttur fakat bu bölüm de oldukça tahrip olduğundan dolayı sadece izi korunabilmiştir. Benzer tipte mezar yapısını ve sahneyi birçok lekythos üzerinde ve ressamda görmekteyiz. Örneğin Atina Ulusal Müzesi'nde sergilenen farklı tipte bir lekythos üzerinde de aynı sahne yer almaktadır. Form ve ressam çizim tekniği bakımından *Kat. Nu. 34* ile faklı olsa da işlenilen konu ve mezarın tipi bakımından benzerlik göstermektedir (*Lev. 23 c.*). Bu eserde de benzer tipte bir mezar başında bulunan iki figürden sağdaki mezara doğru sunu yapar biçimde resmedilmiştir.[278]

Benzer tipte bir mezar yapısını ST-14 M. 10 buluntusu olan *Kat. Nu. 35* üzerinde de görmekteyiz (*Lev. 23 b.*). Düz bir zemin üzerinde iki basamak üzerinde yer alan bu mezar yapısı da tıpkı *Kat. Nu. 34* örneğinde olduğu gibi tepede yuvarlatılmış bir form yapısına sahiptir. Sahnenin figürlerine ait olabilecek büyük bir kısmı korunmasa da, olası sahne tahmin edilebilmektedir. Sahnenin merkezi diyebileceğimiz bir bölümde mezarın yer alıyor olması nedeniyle bu mezarın her iki yanında birer figür bulunması ve mezar başı sahnesinin işlenmesi gerekmektedir.

[277] Çevirici, 2006: 145.
[278] Beazley, 1963: 1004.41.

Fakat eser oldukça tahrip olduğundan dolayı sahne üzerinde yer alması muhtemel olan bu figürler silinmiş durumdadır ve bu yüzden söz konusu figürlerin pozisyonları ve detayları hakkında net bir bilgi mevcut değildir.

Ainos'ta bulunan Attika dışı üretimlerin de ikonografik açıdan tasvirler taşıdığını görmekteyiz. Örneğin ST-38 M. 11 buluntusu olan *Kat. Nu. 42* 'nin gövdesinde kırmızı renkli kumaş motifleriyle süslenen bir mezara ait iki basamak yer almaktadır. Genelde kırmızı rengin hakim olduğu süslemelerde basamakların bir tanesinde sarı rengin diğerinde kırmızının kullanıldığı görmekteyiz. Mezarın gövdesi, lekythosun bedenine yakın bir beyaz tonda boyanmış olup üst bölümünün yine kırmızı renk ile sonlandırıldığı görülmüştür. Buna ek olarak eserin boynundan başlayıp omuzuna doğru inen dil motifleri de görülen bir diğer süsleme öğesidir. Bu bezeme yapılırken de kırmızı rengin kullanıldığı görülmüştür. Eser tip ve görünüş bakımından Ainos'ta bulunmuş tek beyaz zeminli lekythos olma özelliğine sahiptir ve sarı rengin kullanımını bir tek bu eser üzerinde görmekteyiz.

6. SONUÇ

Kullanım amaçları bakımından farklı görüşler bulunan beyaz zeminli lekythoslar, belirli bir dönemin köklü ölüm kültü geleneğini karşılamada önemli pay sahibi olmuşlardır. Ainos'ta tespit edilen beyaz zeminli lekythosların da belli bir gömü geleneğine bağlı kalmadığı, farklı mezar tiplerinde ve uygulamalarda ortaya çıktığı görülmüştür. Buna bağlı olarak ele geçen 42 adet beyaz zeminli lekythosun; 3 tanesi kremasyon mezardan, 4 tanesi kuyu mezardan, 2 tanesi taş lahit mezardan, 10 tanesi basit inhumasyon mezardan, 1 tanesi kiremit mezardan, 1 tanesi amphora tipi urne mezardan, 2 tanesi pithos tipi mezardan, 4 tanesi kiremit sandık tipi mezardan ve 15 tanesi mezar dışından ele geçmiştir. Bunun yanında tespit edilen söz konusu eserlerin mezarın sabit belirli bir bölgesine bırakılmadığı anlaşılmıştır. Bu kadar sabit olmayan farklı uygulamanın görülmesi, Ainos'ta kullanılan beyaz zeminli lekythosların farklı görüşlerdeki ve ekonomik bakımdan toplumun her tabakasındaki bireylere hitap ettiği anlaşılmaktadır. Bunun yanında kullanım amaçları doğrultusunda mezar yerini belirlemekten daha çok; şekil ve dokusu itibariyle Ainos halkı tarafından beğenilen ve ithal edilen, yüksek sanatsal değere sahip birer mezar hediyesi oldukları fikri daha çok ön plana çıkmaktadır. Ayrıca iki limanlı bir kent olan Ainos'ta bu denli beyaz zeminli lekythosun ve farklı uygulamanın görülüyor olması da deniz aşırı ticaretten daha öte farklı görüşte ve yaşayış biçimine sahip insanın bir arada yaşamasından kaynaklanmaktadır. Diğer nekropol buluntularından da gördüğümüz kadarıyla klasik dönem Ainosluları farklı bölgelerde doğarak gelişen dönem yeniliklerini yakından takip etmiş ve ölüm kültü geleneği içerisinde bu yeniliklere de sıkça yer vermiştir.

Önemli liman kentlerinden biri olan ve bunun yanında ithalat ile ihracatta belirleyici bir kent durumundaki Ainos'un sadece bir seramik grubu üzerinde değil amphoralarının da Kuzeydoğu Ege'den Karadeniz'e kadar geniş bir coğrafyada dağılım sergilediği bilinmektedir.[279] Bununla beraber 6. yüzyılda üretilen

[279] Chrysa Karadima, (2004): Ainos: An Unkonwn Amphora Production Centre In The Evros Delta, Ed. Eiring- J. Lund J., *Transport Amphorae And Trade In The Eastern Mediterranean, Acts Of The*

oryantalizan gruba ait örneklerin de Ainos'u içerisine alan geniş bir bölgede bolca çıkıyor olmasından dolayı Ainos'un da bir üretim merkezi olduğunu düşündürmektedir.[280] M.Ö. 5. yüzyılda üretilen ve doktora tezi kapsamında detaylı olarak incelenen Ainos'ta bulunan ve Attika üretimi şüpheli olan kırmızı figürlü parçaların genel buluntulara nazaran daha az ele geçmesi nedeniyle burada kırmızı figür tekniğinde seramik üretimi ihtimalinin az olduğundan bahsedilmiştir. Ayrıca bu teknikte üretilen malların Attika dışında bir merkezden de Ainos'a ithal edilebilmiş olabilme ihtimali üzerinde de durulmuştur.[281] Ainos nekropollerinde tespit edilen 42 adet beyaz zeminli lekythosun da 39 tanesi Attik özellikler taşırken sadece 3 tanesi Attika dışı özellikler taşımaktadır. Ele geçen bu Attika dışı üretilen beyaz zeminli lekythosların Attik özelliklilere nazaran daha az sayıda bulunması, buradaki üretim yapılma olasılığını oldukça düşürmektedir. M.Ö. 5. yüzyıl boyunca siyasal ve ekonomik bakımdan "Attika Delos Birliği" ile bağı bulunan Ainos'un bu dönem içerisinde bu tip malzemeleri ithal ediyor olması da tesadüf değildir. Attik özellikler tespit edilenler genellikle M.Ö. 430-400 yılları arasına tarihlenmekte olup çoğunda Reed Ressamı ve atölyesinin ve yine aynı atölye ile bağlantılı olan Kopenhag 4986 grubunun etkisi görülmektedir. Ayrıca Ainos'ta Attik özellikler taşımayan beyaz zeminli lekythosların da ele geçiyor olması Attika dışından yapılan ithalatı da bizlere göstermektedir. Ainos nekropollerinden ele geçen çeşitli formlarda ve çok sayıda rastladığımız Korinth üretimi malzemeler de Ainos'a Attika dışından ithaller yapıldığını bizlere kanıtlamaktadır. Hatta Su Terazisi Nekropolün'nde bazı mezar örneklerinde hem Attika hem de Korinth kökenli malları görmek mümkündür.

Bu çalışma kapsamında incelenen Ainos Çakıllık ve Su Terazisi Nekropolleri'nden ele geçen beyaz zeminli lekythosların tip, üretim merkezi ve tarihsel bakımdan farklılıklar gösterdiği anlaşılmıştır. Bunun yanında bezemeli olarak yapılmış ithal edilen kapların da tekdüze olmadığı, konuları bakımından çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Diğer Doğu Thrakia Müzeleri'nde ve

International Colloquium At The Danish Institu At Athens, September 26-29, 2002, Danish Institute At Athens, Vol. 5, Aarhus: s. 158.

[280]Anna, A., Lemos, (2000): "Aspect of East Greek Pottery and Vase Painting" Akten des Symposions, Die Ägäis und das Westliche Mittelmeer, Beziehungen und Weschselwirkungen 8. bis 5. Jh v. Chr., Wien, 24. bis 27. Marz 1999, (ed. Friedrich Krinzinger), Wien: s.379.

[281] Şahin R, 2013: 204.

kentlerinde Attika üretimi birçok farklı seramik grubuna ait örnekler görülürken bu gruba ait malzemelerin henüz bulunmuyor olması bu malzemenin nekropol özelinde kullanılan bir malzeme olmasından kaynaklanmaktadır. Bu yüzden bölge genelinde ne derece dağılım gösterdiği henüz tam olarak bilinmemektedir. Ayrıca bölge genelinde yapılan yüzey araştırmalarında[282] da bu gruba ait örneklere rastlanmamıştır.

Peloponnessos Savaşı'nın sonrasında Atina ekonomisinde görülen çöküş neticesinde bu bölgede yaşayan ressamların ve ustaların farklı coğrafyalara göç ettikleri ve bu göçle birlikte seramik üretiminde kullandıkları materyalleri de beraberlerinde götürdükleri tahmin edilmektedir.[283] Fakat Ainos'un ele geçen az sayıdaki Attika dışı beyaz zeminli lekythos buluntusu ile bu tipte üretim yapan bir kent olmadığı, bu malzemeleri ithal eden ve beğenerek kullanan bir kent olduğu açıktır.

[282] Ergün Karaca, (2016): *Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia,,* (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir.

[283] İlkan Hasdağlı, (2007): "Bir Deneme Parçası Işığında Doğu Thrakia'da Attika Taklidi Siyah Firnisli Seramik Üretimi", *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 13, s. 42.

7. KATALOG

Tez çalışmasını oluşturan 42 adet beyaz boyalı lekythos buluntu tarihlerine ve açmalarına göre katalog şeklinde düzenlenmiştir.

Eserlerin tipleri incelenirken Attika özellikli olanlar Kurtz'un AWL adlı eserindeki gruplamalara göre sınıflandırılmıştır. Attika dışı üretimler ise Palmer'in Corinth Vol. 13'te yer verdiği sınıflandırılmasına benzer şekilde yapılmıştır. Attika dışı üretimi detaylı olarak incelemesi ve görünüşleri itibariyle Ainos nekropollerinde rastladıklarımıza yakın olmaları nedeniyle bu sınıflandırma yapılmıştır. Corinth Vol. 13'te yayınlanan benzerleri ile üretim merkezleri açısından herhangi bir kesinlik söz konusu olmayıp sadece teknik ve form benzerliğinden söz edilmektedir.

Eserlerin buluntu yeri bulundukları açmalara göre düzenlenmiştir. Çakıllık Nekropolü'ndeki açmalar 5x5 m. Su Terazisi Nekropolü'ndeki açmalar ise 5x10 m. ölçülerindeki plan kareleri göstermektedir.

Eserlerin tanım kısmında ayrıntılı tanımlamaları yapılmış, varsa benzer formdaki ve bezemedeki örneklerine yer verilmiştir.

Kat. Nu. : 1
Müze Env. Nu. : 2911
Buluntu Yeri : Ainos – Çakıllık Nek.
Açma : S-1
Mezar No : M. 17
Üretim Merkesi : Attika
Yükseklik : 19.5 cm.
Ağız Çapı : 4 cm.
Omuz Genişliği : 5.7 cm.
Kaide Çapı : 4.2 cm.

Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 6/6
Firnis Rengi :Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Tüm yüzeyinde kalkerlenmelerin görüldüğü lekythos, kırık durumda bulunmuş ve sonradan restore edilerek birleştirilmiştir. Silindirik olan lekythosun gövdesinde derin çatlaklar mevcuttur. Omuz ve gövde birleşimi keskin profillidir. İnce ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir form yapısına sahiptir. Eserin ana gövdesi kiremit rengi olup kulp üzeri, boyun, ağız ve kaide siyahımsı koyu kahverengi firnislidir. Eserin kaide kenarlarında firnis uygulanmamış ve hamur renginde bırakılmıştır. Gövdede ve boyunda yer yer eksik parçaların restorasyonla tümlendiği görülmektedir. Yüzeyindeki beyaz boya sadece noktalar şeklinde belli bölümlerde yer almaktadır. Her hangi bir betimlemenin görülmediği kabın üzerindeki bezemeler olasılıkla geçirdiği deformasyonla birlikte kaybolmuştur.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Anoloji : Beazley, 1963: 1377.12.
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 2
Müze Env. Nu. : 2912
Buluntu Yeri : Ainos – Çakıllık Nek.
Açma : S-1
Mezar No : M. 17
Üretim Merkesi : Attika
Yükseklik : 18 cm.
Ağız Çapı : 3.5 cm.
Omuz Genişliği : 5.1 cm.
Kaide Çapı : 3.8 cm.

Hamur Rengi : Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 7/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Eserin tüm yüzeyinde kalkerlenmeler görülmektedir. Kırık durumda ele geçirilen lekythos, sonradan restore edilerek birleştirilmiştir. Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi keskin profillidir. İnce ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir form yapısına sahiptir. Gövde kiremit rengi olup kulp, boyun, ağız ve kaide siyaha yakın koyu kahverengi firnislidir. Çok parçalı bulunan kabın gövdesindeki eksik parçaların restorasyonla tümlendiği görülmektedir. Üzerinde her hangi bir betimlemenin bulunmadığı kabın yüzeyindeki beyaz boyanın oldukça aşındığı görülmektedir. Ayrıca üzerindeki figürlerin ya da bezemelerin geçirdiği deformasyonla birlikte olasılıkla kaybolduğu anlaşılmaktadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Beazley, 1963: 1377.12.
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 3
Müze Env. Nu. : 2913
Buluntu Yeri : Ainos – Çakıllık Nek.
Açma : S-1
Mezar No : M. 17
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 17.5 cm.
Ağız Çapı : 3.5 cm.
Omuz Genişliği : 5.1 cm.
Kaide Çapı : 4.8 cm.

Hamur Rengi : Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Eserin tüm yüzeyinde kalkerlenmeler mevcuttur. Kırık durumda ele geçen lekythos sonradan restore edilerek birleştirilmiştir. Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi keskin profillidir. İnce ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir forma sahiptir. Gövde kiremit rengi olup üzeri beyaz boyalıdır. Kulp, boyun, ağız ve kaide siyaha yakın koyu kahverengi firnislidir. Bazı bölgelerde ise bu firnisin döküldüğü görülmektedir. Çok parçalı bulunan kabın restorasyonla tümlendiği anlaşılmaktadır. Üzerinde her hangi bir betimlemenin bulunmadığı kabın yüzeyinde beyaz boya izlerinden başka bir şey görülmemektedir. Olası bezemeler ve figürlerin kabın zaman içerisinde geçirdiği deformasyonla kaybolduğu düşünülmektedir. Kulp ve boyundaki firnisin de aynı şekilde deformasyona uğradığı ve zaman içerisinde döküldüğü anlaşılmaktadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Beazley, 1963: 1377.12.
Tarihleme : M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. : 4
Müze Env. Nu. : 2914
Buluntu Yeri : Ainos – Çakıllık Nek.
Açma : S-4
Mezar No : M. 18
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 31 cm.
Ağız Çapı : 5.8 cm.
Omuz Genişliği : 8.6 cm.
Kaide Çapı : 6.8 cm.
Hamur Rengi : Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 7/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Tüm yüzeyinde yer yer kalkerlenmelerin görüldüğü kap kırık durumda ele geçmiştir. Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi keskin profilli, ince ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir form yapısına sahiptir. Gövde kiremit rengi olup üzeri beyaz boyalıdır. Kulp, boyun, ağız ve kaide siyah firnislidir. Çok parçalı bulunan kabın gövdesindeki eksik parçaların restorasyonla tümlendiği görülmektedir. Kabın yüzeyi beyaz boyalı olup üzerinde detayları kırmızı çizgilerle belirtilmiş mezarın başında biri oturan kadın diğeri ayakta erkek figürü yer almaktadır. Oturan kadın figürü oldukça hareketli bir pozda resmedilmiştir. Aynı zamanda giyimli olarak resmedilen kadının saçı topuz şeklinde toplanmış olup profilden bir görünüşe sahiptir. Sağ eli dirsekten kıvrık yukarıya doğru dönükken aynı eliyle ne olduğu tam olarak anlaşılamayan bir obje tutmaktadır. Kadının sol kolu ise mezara doğru uzanır vaziyettedir. Karşısında yer alan giyimli erkek figürü oldukça tahrip olmuştur. Mezar başı sahnesinin resmedildiği eserin üst bölümünde ayrıca meander bezemesinin bulunduğu bir bant yer almaktadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Beazley, 1963: 1382.127.
Tarihleme : M.Ö. 430-400.

Kat. Nu. : 5
Müze Env. Nu. : 2915
Buluntu Yeri : Ainos – Çakıllık Nek.
Açma : S-4
Mezar No : M. 18
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 33 cm.
Ağız Çapı : 6 cm.
Omuz Genişliği : 8.7 cm.
Kaide Çapı : 6.4 cm.
Hamur Rengi : Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 7/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Tüm yüzeyinde yer yer kalkerlenmelerin görüldüğü lekythos sonradan restorasyonla birleştirilmiştir. Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi keskin profilli, ince ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir forma sahiptir. Gövde kiremit rengi olup kulp, boyun, ağız ve kaide siyah firnislidir. Çok parçalı bulunan kabın gövdesinde ve boyunda yer yer eksik parçaların tümlendiği görülmektedir. Kabın yüzeyi beyaz boyalı olup üzerinde detayları kırmızı çizgilerle belirtilmiş ayakta, giyimli iki insan figürü yer almaktadır. Bir mezar anıtının başında bir kadın ve bir erkek figüründen oluşan sahnede iki figür de ellerini mezara doğru uzatır bir pozda resmedilmiştir. Figürlerde yer yer bozulmalar görülmekle birlikte sahnenin hemen üzerinde yer alan meander bandı da oldukça tahrip olmuş durumdadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Beazley, 1963: 1377.27.
Tarihleme : M.Ö. 430-400.

Kat. Nu. **:** 6
Müze Env. Nu : 2917
Buluntu Yeri **:** Ainos – Çakıllık Nek.
Açma **:** S-4
Mezar No **:** M. 18
Üretim Merkezi **:** Attika
Yükseklik **:** 49.3 cm.
Ağız Çapı **:** 8.8 cm.
Omuz Genişliği **:** 12.6 cm.
Kaide Çapı : 8.4 cm.
Hamur Rengi **:** Kırmızımsı Sarı
7.5 YR 7/6
Firnis Rengi **:** Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım **:**Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi keskin profilli, ince ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir forma sahiptir. Gövdenin üst bölümü kiremit rengi olup gövdenin alt bölümü kulp, boyun, ağız ve kaide siyah firnislidir. Omuz kısmında altta iki üstte tek sıra kırmızı çizgi ile sınırlandırılmış bir bant içerisinde meander bezemesi yer almaktadır. Çok parçalı bulunan kabın gövdesinde yer yer eksik parçaların restorasyonla tümlendiği görülmektedir. Kabın yüzeyi beyaz boyalı olup üzerinde detayları kırmızı çizgilerle belirtilmiş ayakta ve profilden bir kadın figürü yer almaktadır. Oldukça kötü durumda korunan figürün bir heykel edasıyla resmedildiği görülmüştür. Giyimli olarak betimlenen figür elini yüzüne doğru götürmüş bir pozdadır. Kabın diğer tarafının boyası aşındığından dolayı sahne bütünüyle görülememektedir.

Tipoloji **:** Standart Silindir Tip
Analoji **:** Beazley, 1963: 1379.55.
Tarihleme **:** M. Ö. 430-400.

Kat. Nu. : 7
Müze Env. Nu. : 2928
Buluntu Yeri : Ainos – Çakıllık Nek.
Açma : S-4
Mezar No : M. 18
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 49 cm.
Ağız Çapı : 8.9 cm.
Omuz Genişliği : 12 cm.
Kaide Çapı : 8.9 cm.
Hamur Rengi : Kırmızımsı Sarı
7.5 YR 7/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Restorasyonla birleştirilen eser, silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi keskin profilli, ince ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir forma sahiptir. Gövde kiremit rengi olup kulp, boyun, ağız ve kaide siyah firnislidir. Çok parçalı bulunan kabın gövdesinde, boynunda ve ağızda yer yer eksik parçaların restorasyonla tümlendiği görülmektedir. Kabın yüzeyi beyaz boyalı olup üzerinde detayları kırmızı çizgilerle belirtilmiş bir adet giyimli ve ayakta insan figürü yer almaktadır. Figür oldukça tahrip olduğundan ve kapta çok sayıda eksik parça olduğundan dolayı sahne net olarak anlaşılamamaktadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Beazley, 1963: 1379.55.
Tarihleme : M.Ö. 430-400.

Kat. Nu. : 8
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST-1
Mezar No : M. 1
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 23.1 cm.
Ağız Çapı : 5.5 cm.
Omuz Genişliği : 6.8 cm.
Kaide Çapı : 5.7 cm.
Hamur Rengi : Pembe 7.5 YR 7/4
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Genel itibariyle form bütünlüğünü koruyan eser sonradan birleştirilmiştir ve üzerinde yer yer kalkerlenmeler mevcuttur. Silindirik gövdeli olan kabın omuz ile gövde birleşimi keskin profillidir. İnce ve kısmen uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir form yapısına sahiptir. Gövde kiremit rengi olup üzerindeki beyaz boyaların korunmadığı ve zaman içerisinde çoğunluğunun döküldüğü görülmektedir. Eserin kulpu, boynu, ağızı ve kaidesinin üst bölümü siyah firnisli olup kaide kenarları hamur rengi bırakılmıştır. Yer yer çatlakların görüldüğü eser genel itibariyle form bütünlüğünü korumuştur.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Kurtz, 1975: PL 52-2.
Tarihleme : M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. : 9
Müze Env. Nu. : 3143
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST-1
Mezar No : M. 22
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 15.6 cm.
Ağız Çapı : 3.4 cm.
Omuz Genişliği : 4.7 cm.
Kaide Çapı : 3.7 cm.
Hamur Rengi : Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım :Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi yarı keskin profillidir. İnce ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir forma sahiptir. Gövde ve boyun kiremit rengi olup ağız, kulp, gövde altı ve kaide siyah firnislidir. Disk kaidenin kenarları hamur renginde bırakılmıştır. Boyun ile omuzun birleştiği noktada boynun yarısını dolanan damla motifi, omuz üzerinde de ışın motifleri yer almaktadır. Gövde üzerinde üç tanesi omuzda bir tanesi de dipte olmak üzere toplam dört adet dairesel bant bulunmaktadır. Bu bantların içerinde yer alması gereken bezemelerin deforme olduğu görülmüştür. Beyaz zemin üzerinde bozulmalar ve dökülmeler mevcut olup bir bölgede tam olarak anlaşılamayan kırmızı renkli boya kalıntıları bulunmaktadır. Gövde de ve ağız kenarlarında yer yer eksik parçalar mevcuttur.

Tipoloji : ATL Tipi
Analoji : Kurtz, 1975: PL 22-23 ; The J. Paul Getty Museum Journal, Vol 12, Los Angeles, 1984, s.243-244 Res.63.; Beazley, 1963: 759.24.
Tarihleme : M.Ö. 475-425.

Kat. Nu. : 10
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST-1
Mezar No : M. 22
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 15.8 cm.
Ağız Çapı : 3.3 cm.
Omuz Genişliği : 5.1 cm.
Kaide Çapı : 3.8 cm.
Hamur Rengi : Kırmızımsı Sarı 5 YR 7/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi yarı keskin profillidir. İnce ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir forma sahiptir. Gövde ve boyun kiremit rengi olup ağız, kulp, gövde altı ve kaide siyah firnislidir. Disk kaidenin kenarları hamur renginde bırakılmıştır. Boyun ile omuzun birleştiği noktada boynun yarısını dolanan damla motifi, omuz üzerinde de ışın motifleri yer almaktadır. Gövdenin omuzla birleştiği noktada dairesel çizgilerle çevirili biri altta biri üstte olmak üzere bir bant yer almaktadır ve söz konusu bantın içerisindeki olası süslemeler deforme olmuş durumdadır. Ayrıca eserin boynunda kırmızı boya izlerine rastlanmıştır. Genel anlamıyla sağlam durumda olan eserde yer yer kalkerlenmeler görülmektedir.

Tipoloji :ATL Tipi
Analoji :Kurtz, 1975: PL 22-23 ; The J. Paul Getty Museum Journal, Vol 12, Los Angeles, 1984, s.243-244 Res.63. ; Beazley, 1963: 759.24.
Tarihleme :M.Ö. 475-425.

Kat. Nu. **:** 11
Müze Env. Nu. **:** 3141
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST-1
Mezar No **:** Mezar Dışı
Üretim Merkezi **:** Attika
Yükseklik **:** 16 cm.
Ağız Çapı **:** 3.3 cm.
Omuz Genişliği **:** 5.2 cm.
Kaide Çapı **:** 3.9 cm.
Hamur Rengi **:**Kırmızımsı Sarı 5 YR 6/6
Firnis Rengi **:**Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım **:** Tüm yüzeyinde kalkerlenmeler görülen kap parçalı olarak ele geçmiştir ve restorasyonla birleştirilmiştir. Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi yarı keskin profillidir. İnce ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir form yapısına sahiptir. Gövde kiremit rengi olup üzeri beyaz boyalıdır. Ağız, kaide ve gövdenin alt bölümü siyah firnislidir. Kaide kenarları hamur renginde bırakılmıştır. Çok parçalı bulunan kabın restorasyonla tümlendiği görülmektedir. Kabın yüzeyindeki beyaz boyalı kısım oldukça tahrip durumda olup omuzun üst bölümü ışın motifleriyle süslüdür. Omuzun alt bölümünde dairesel çizgilerle çevirili biri altta biri üstte olmak üzere bir bant yer almaktadır. Bantın içerisindeki olası süslemeler deforme olmuş durumdadır.

Tipoloji **:** ATL Tipi
Analoji **:** Kurtz, 1975: PL 22-23 ; The J. Paul Getty Museum Journal, Vol 12, Los Angeles, 1984, s.243-244 Res.63.; Beazley, 1963: 759.24.
Tarihleme **:** M.Ö. 475-425.

Kat. Nu. : 12
Müze Env. Nu. : 3274
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST-2
Mezar No : Mezar Dışı
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 16.4 cm.
Ağız Çapı : 4.2 cm.
Omuz Genişliği : 5.6 cm.
Kaide Çapı : 4.3 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı 5 YR 6/6
Firnis Rengi :Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Yukarıya doğru genişleyen ekhinus tipli bir ağızı ve kısa, ince bir boynu vardır. Ağız ve boyunda yer yer dökülmeler mevcuttur. Boyundan itibaren genişleyen omuz yumuşak bir şekille gövde ile birleşmiştir. Şişkin gövde daralarak yuvarlak inmektedir ve bir disk kaide ile son bulmaktadır. Ağzın içi ve dışı, boyun, kulbun dışı, gövdenin alt kısmı ve kaidenin üzeri siyah firnislidir. Kaide kenarları hamur renginde bırakılmıştır. Ağzın üst kısmı ve kaide kiremit renginde olup gövde ise beyaz boyalıdır. Üzeri gri renkte kalker ile kaplı olan gövdede herhangi bir süsleme öğesi görülmemektedir. Gövde üzerinde iki bölüm, boynun yarısı, boyundan omuza uzanan kulbun tamamına yakını ve ağız kenarını eksik olan bölümleri alçı ile tamamlanmış durumdadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Kurtz, 1975: PL 52-2.
Tarihleme : M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. **:** 13
Müze Env. Nu. **:** Etüdlük
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST-4
Mezar No **:** M. 15
Üretim Merkezi **:** Attika
Yükseklik **:**(Korunan) 23.5 cm.
Ağız Çapı **:** Mezar Dışı
Omuz Genişliği **:** 8.3 cm.
Kaide Çapı **:** 5.8 cm.
Hamur Rengi **:**Kırmızımsı Sarı
5 YR 6/6
Firnis Rengi **:**Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım **:** Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi keskin profillidir. İnce silindirik boyunlu ve disk kaideli bir forma sahip olan kabın ağız kısmı ve kulpu kırık durumdadır. Gövdenin üst bölümü beyaz boyalı olup gövdenin alt bölümü kulp, boyun ve kaide siyah firnislidir. Omuz kısmında altta iki üstte tek sıra kırmızı çizgi ile sınırlandırılmış bir bant yer almaktadır. Bantın içerisindeki olası bezemeler günümüze ulaşamamıştır. Bunun yanında gövdede detayları kırmızı çizgilerle yapılmış fakat tam anlamıyla anlaşılamayan elbise kıvrımları yer almaktadır. Ayrıca eserin omzunda da kırmızı boya kalıntısı görülmüştür. Çok parçalı bulunan kabın gövdesinde yer yer eksik parçaların yer aldığı görülmektedir.

Tipoloji **:** Standart Silindir Tip
Analoji **:** Kurtz, 1975: PL 47, 2-3.
Tarihleme **:** M.Ö. 430-400.

Kat. Nu. **:** 14
Müze Env. Nu. **:** Etüdlük
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST-4
Mezar No **:** M. 15
Üretim Merkezi **:** Attika
Yükseklik **:** (Korunan) 22 cm.
Ağız Çapı **:** 5.7 cm.
Omuz Genişliği **:** 8.6 cm.
Kaide Çapı **:** -
Hamur Rengi **:**Kırmızımsı Sarı
5 YR 6/6
Firnis Rengi **:**Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım **:** Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi keskin profilli, ince ve silindirik boyunlu ve ekhinus ağızlı bir forma sahip olan kabın gövdesinin yarısı ve kaidesi eksik durumdadır. Gövdenin üst bölümü beyaz boyalı olup kulp, boyun ve kaide siyah firnislidir. Omuz kısmında altta iki üstte tek sıra kırmızı çizgi ile sınırlandırılmış bir bant yer almaktadır. Bantın içerisindeki olası bezemeler günümüze ulaşamamıştır. Ayrıca eserin gövdesinde yer yer kırmızı boya kalıntıları görülmektedir. Çok küçük bir bölümde Reed Ressamı ve atölyesinde gördüğümüz kırmızı renk saz bitkisi kalıntısı bulunmaktadır. Eserin gövdesindeki eksik parçalar ve deformasyon nedeniyle sahne hakkında net bir bilgi söz konusu değildir.

Tipoloji **:** Standart Silindir Tip
Analoji **:** Kurtz, 1975: PL 47, 2-3.
Tarihleme **:** M.Ö. 430-400

Kat. Nu. **:** 15
Müze Env. Nu. **:** Etüdlük
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST-5
Mezar No **:** Mezar Dışı
Üretim Merkezi **:** Attika
Yükseklik **:**(Korunan) 23.5 cm.
Ağız Çapı **:** -
Omuz Genişliği **:** 8.6 cm.
Kaide Çapı **:** 5.7 cm.
Hamur Rengi **:**Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 6/6
Firnis Rengi **:** Koyu Kahverengi 7.5 YR 3/3

Tanım **:** Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi keskin profilli, ince, silindirik boyunlu ve disk kaideli bir forma sahip olan kabın ağız kısmı ve kulpu kırık durumdadır. Gövdenin üst bölümü beyaz boyalı olup gövdenin alt bölümü kulp, boyun ve kaide siyah firnislidir. Omuz kısmında altta iki üstte tek sıra kırmızı çizgi ile sınırlandırılmış bir bant yer almaktadır. Bantın içerisindeki olası bezemeler günümüze ulaşamamıştır. Bunun yanında gövdede detayları kırmızı çizgilerle yapılmış fakat tam anlamıyla anlaşılamayan kırmızı boya izleri yer almaktadır. Çok parçalı bulunan kabın gövdesinde yer yer eksik parçaların ve derin çatlakların yer aldığı görülmektedir.

Tipoloji **:** Standart Silindir Tip
Analoji **:** Kurtz, 1975: PL 47, 2-3.
Tarihleme **:** M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. **:** 16
Müze Env. Nu. **:** Etüdlük
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST-6
Mezar No **:** Mezar Dışı
Üretim Merkezi **:** Attika
Yükseklik **:** (Karunan) 13 cm.
Ağız Çapı **:** 5.5 cm.
Omuz Genişliği **:** 5.7 cm.
Kaide Çapı **:** 4.3 cm.
Hamur Rengi **:**Kırmızımsı Sarı
5 YR 6/6
Firnis Rengi **:**Kırmızımsı Kahverengi 5 YR 4/4

Tanım **:** Form bütünlüğünü koruyamayan lekythosta genel itibariyle aşınmalar görülmektedir. Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi yarı keskin profilli ve disk kaideli bir forma sahiptir. Eserin boynu, ağzı ve kulbu kırık durumdadır. Gövdenin alt kısmı ile kaidenin üzeri siyah firnislidir ancak bu kısımlardan gövdenin alt bölümü ile kaidenin üzerinde yer yer dökülmeler ve aşınmalar görülmektedir. Boynun kalan kısmı, omuz ve kaide kenarları kiremit rengi olup gövde beyaz boyalıdır. Gövde üzerinde yukarıda iki, aşağıda bir adet olmak üzere sarı ve kahverengi tonlarda yatay bant yer almaktadır. Bu bant içerisinde yer alması olası bezemeler silinmiştir. Gövde üzerinde ayrıca ne olduğu anlaşılamayan kırmızı boya kalıntıları bulunmaktadır.

Tipoloji **:** ATL Tipi
Analoji **:** Kurtz, 1975: PL 22-23 ; The J. Paul Getty Museum Journal, Vol 12, Los Angeles, 1984, s.243-244 Res.63. ; Beazley, 1963: 759.24.
Tarihleme **:** M.Ö. 475-425**.**

Kat. Nu. **:** 17
Müze Env. Nu. **:** 3269
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST-6
Mezar No **:** Mezar Dışı
Üretim Merkezi **:** Attika
Yükseklik **:** 19.6 cm.
Ağız Çapı **:** 4.1 cm.
Omuz Genişliği **:** 5.7 cm.
Kaide Çapı **:** 4.7 cm.
Hamur Rengi **:**Kırmızımsı Sarı
5 YR 6/6
Firnis Rengi **:**Gley 1 Siyah 2.5/N – Kırmızı 2.5 YR 5/8

Tanım **:** Form bütünlüğünü koruyan lekythosta genel itibariyle aşınmalar görülmektedir. Silindirik gövdeli, omuz gövde birleşimi yarı keskin profilli, ince ve uzun silindirik boyunlu, ekhinus ağızlı ve disk kaideli bir forma sahiptir. Ağızın içi ve dışı, kulpunun dışı, gövdenin alt kısmı ile kaidenin üzeri siyah firnislidir ancak bu kısımlardan gövdenin alt bölümü ile kaidenin üzerinde yer yer dökülmeler ve aşınmalar görülmektedir. Ağzın düz olan kısmı, boyun, omuz ve kaide kiremit rengi firniste olup gövde beyaz boyalıdır. Gövde üzerinde yukarıda iki, aşağıda bir adet olmak üzere sarı ve kahverengi tonlarda yatay bant yer almaktadır. Bu bant içerisinde yer alması olası bezemeler silinmiştir. Gövde üzerinde ayrıca ne olduğu anlaşılamayan kırmızı boya kalıntıları bulunmaktadır.

Tipoloji **:** ATL Tipi
Analoji **:** Kurtz, 1975: PL 22-23 ; The J. Paul Getty Museum Journal, Vol 12, Los Angeles, 1984, s.243-244 Res.63. ; Beazley, 1963: 759.24.
Tarihleme **:** M.Ö. 475-425**.**

Kat. Nu. : 18
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST-10
Mezar No : Mezar Dışı
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : (Korunan) 31 cm.
Ağız Çapı : -
Omuz Genişliği : 10.9 cm.
Kaide Çapı : 7.1 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı 5 YR 6/6
Firnis Rengi :Koyu Zeytin Gri 10Y 3/2

Tanım : Silindirik bir gövde yapısına sahip olan eserin, omuz ve gövde birleşimi yarı keskin profillidir. Boynunun yarısına kadar korunabilen lekythosun boynunun yarıdan sonrası ve ağız kısmı eksiktir. Çok küçük bir bölümü görülen üst boyuna ait olan kısmın siyah firnisli olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca gövde altı ve kaidesinin üst kısmında da siyah firnis uygulamasının yapıldığı görülmektedir. Lekythosun gövdesi omuzdan kaideye doğru yumuşak bir geçişle bağlanmaktadır ve siyah firnisli kısmından sonra incelerek disk ayakla birleştiği görülmektedir. Tamamen aşınmış olan gövdede beyaz boyanın sadece izleri mevcut olup herhangi bir bezeme görülmemektedir.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Moignard, 1997: PL 32, 11-14.
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. **:** 19
Müze Env. Nu. **:** Etüdlük
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST-10
Mezar No **:** Mezar Dışı
Üretim Merkezi **:**Attika
Yükseklik **:**(Korunan)24. 7 cm**.**
Ağız Çapı **: -**
Omuz Genişliği **:** 10.7 cm.
Kaide Çapı **:** 7. cm.
Hamur Rengi **:**Pembe 5YR 7/4
Firnis Rengi **:**Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım **:** Silindirik bir gövde yapısına sahip olan eserin, omuz ve gövde birleşimi yarı keskin profillidir. Omuzdan sonrası korunmayan eserin boynu ve ağız kısmı eksiktir. Eserin gövde altı ve kaidesinin üst kısmında siyah firnis uygulamasının yapıldığı görülmektedir. Lekythosun gövdesi omuzdan kaideye doğru yumuşak bir geçişle bağlanmaktadır ve siyah firnisli kısmından sonra incelerek disk ayağa bağlandığı görülmektedir. Tamamen aşınmış olan gövdede beyaz boyanın yanı sıra detayları kırmızı ve mavi renklerle belirtilmiş kumaş bezemeleri görülmektedir. Ayrıca eserin omuz kısmında da çok küçük bir bölümü korunmuş dil motifine rastlanmıştır. Eserde oldukça eksik parçalar bulunmakla birlikte üzerindeki olası sahneler ve figürler hakkında net bir veri bulunmamaktadır.

Tipoloji **:** Standart Silindir Tip
Analoji **:** Kurtz, 1975: PL 52,1-2.
Tarihleme **:** M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. : 20
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST-10
Mezar No : Mezar Dışı
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 29.2 cm.
Ağız Çapı : -
Omuz Genişliği : 10.7 cm.
Kaide Çapı : 6.8 cm.
Hamur Rengi :Açık Kahve
7.5 YR 7/4
Firnis Rengi :Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Silindirik bir gövde yapısına sahip olan eserin, omuz ve gövde birleşimi yarı keskin profillidir. Boynunun yarısına kadar korunabilen lekythosun boynunun yarıdan sonrası ve ağız kısmı eksiktir. Çok küçük bir bölümü görülen üst boyuna ait olan kısmın siyah firnisli olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca gövde altı ve kaidesinin üst kısmında da siyah firnis uygulamasının yapıldığı görülmektedir. Lekythosun gövdesi omuzdan kaideye doğru yumuşak bir geçişle bağlanmaktadır ve siyah firnisli kısmından sonra incelerek disk ayağa bağlandığı görülmektedir. Tamamen aşınmış olan gövdede beyaz boyanın yanı sıra ne olduğu anlaşılamayan yoğun mavi ve kırmızı renk kalıntıları görülmektedir. Bunun yanında eserin omuz kısmında da yine kırmızı ve mavi renk tonları ile yapılmış dil motifi yer almaktadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Kurtz, 1975: PL 52,1-2.
Tarihleme : M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. **:** 21
Müze Env. Nu. **:** 3564
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST-10
Mezar No **:** M. 20
Üretim Merkezi **:** Attika
Yükseklik **:** 21 cm.
Ağız Çapı **:** 4.1 cm.
Omuz Genişliği **:** 5.2 cm.
Kaide Çapı **:** 4.3 cm.
Hamur Rengi **:**Kırmızımsı Sarı 5 YR 6/6
Firnis Rengi **:**Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım **:** Silindirik gövdeli keskin omuz profilli eser üzerinde kırıklar ve çatlaklar mevcuttur. Eksik parçaların restore edilerek tümlendiği görülmektedir. Açık kiremit renkte hamurlu olup parlak bir dokuya sahiptir. Ağız, boyun kulp ve kaideyle birlikte gövdenin dibi siyah firnislidir. Gövde beyaz boyalıdır. Geniş ağızlı, ince uzun boyunlu ve omuzdan kaideye doğru daralan yumurta formlu bir gövdeye sahiptir. Yüksek disk biçimli bir kaide ile sonlandırılmıştır. Yüzeyinde yoğun olarak kalker tabakası görülmekte ve omuzu çevreleyen kırmızı ve sarımsı renk tonlarına sahip bir bant yer almaktadır. Silik bir şekilde belli bir kısmı korunmuş olan bu bantın içerinde yer alması muhtemel meander motifine ait herhangi bir iz kalmamıştır.

Tipoloji **:** Standart Silindir Tip
Analoji **:** Kurtz, 1975: PL 52,1-2.
Tarihleme **:** M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. : 22
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST-10
Mezar No : Mezar Dışı
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 19.1 cm.
Ağız Çapı : -
Omuz Genişliği : 8.2 cm.
Kaide Çapı : 6.8 cm.
Hamur Rengi :Açık Kırmızı
10 R 7/6
Firnis Rengi :Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Silindirik bir gövde yapısına sahip olan eserin, omuz ve gövde birleşimi yarı keskin profillidir. Boynunun yarısına kadar korunabilen lekythosun boynunun yarıdan sonrası ve ağız kısmı eksiktir. Çok küçük bir bölümü görülen üst boyuna ait olan kısmın siyah firnisli olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca gövde altı ve kaidesinin üst kısmında da siyah firnis uygulamasının yapıldığı görülmektedir. Lekythosun gövdesi omuzdan kaideye doğru yumuşak bir geçişle bağlanmaktadır ve siyah firnisli kısmından sonra incelerek disk ayağa bağlandığı görülmektedir. Tamamen aşınmış olan gövdede beyaz boyanın yanı sıra tam olarak anlaşılamayan elbise kıvrımları görülmektedir. Bunun yanında eserin omuz kısmında da çok küçük bir bölümde görülen siyah bitkisel bezeme olduğu düşünülen kalıntılar yer almaktadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Kurtz, 1975: PL 52,1-2.
Tarihleme : M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. **:** 23
Müze Env. Nu. **:** Etüdlük
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST-10
Mezar No **:** M. 20
Üretim Merkezi **:**Attika
Yükseklik **:** (Korunan) 12.2 cm.
Ağız Çapı **:** -
Omuz Genişliği **:** -
Kaide Çapı **:** 6.6 cm.
Hamur Rengi **:**Kırmızımsı Sarı
5 YR 6/6
Firnis Rengi **:**Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım **:** Silindirik bir gövde yapısına sahip oluğu anlaşılan eserin sadece alt gövdesi ve kaidesi mevcuttur. Eserin üst gövdesi ve ağız ile kulpu mevcut değildir. Bulunan bu parçanın beyaz boyalı olan kısmı da oldukça kalkerli durumda olup üzerinde herhangi bir süsleme öğesi görülmemektedir. Gövdeden kaideye ince bir geçiş söz konusudur. Bu ince geçisin olduğu bölüm ile gövdenin üzerine oturduğu disk kaidenin üzeri siyah firnislidir. Kaide kenarları hamur renginde bırakılmıştır ve yer yer kırıklarının olduğu görülmektedir.

Tipoloji **:** Standart Silindir Tip
Analoji **:** Eser mevcut parça üzerinden anladığımız kadarıyla form olarak Kat. Nu. 21 ile benzerlik göstermektedir. Kurtz, 1975: PL 52, 1-2.
Tarihleme **:** M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. : 24
Müze Env. Nu. : 3496
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST-11
Mezar No : M. 1
Üretim Merkezi : Attika Dışı
Yükseklik : 19.4 cm.
Ağız Çapı : 4.1 cm.
Omuz Genişliği : 5.2 cm.
Kaide Çapı : 4.4 cm.
Hamur Rengi :Açık Kahve
7.5 YR 6/4
Firnis Rengi : -

Tanım : Genel itibariyle kalkerlenmenin görüldüğü kabın üzerindeki boyaların da döküldüğü görülmektedir. Kırık olarak bulunan eser restorasyon ile birleştirilmiştir. İnce silindirik gövdeli yukarıya doğru genişleyen ekhinus tipli bir ağızı ve uzun dar bir boynu vardır. Dudak kenarı içe dönük ve geniş olarak yapılmıştır. Boyundan itibaren aşağı doğru genişleyen omuzdan keskin bir kavisle gövdeye geçilmektedir. Aşağı doğru daralan geniş gövde, yuvarlak bir kaide ile son bulmaktadır. Boyundan omza doğru uzanan bir kulpu vardır. Açık kiremit rengi hamurludur. Ağız kenarlarında silik bir biçimde kahverengi firnis görülmekle birlikte gövde üzerinde yer alması muhtemel beyaz boya da yoğun kalkerlenme nedeniyle yer yer görülebilmektedir. Yoğun aşınmaların görüldüğü eserin üzerinde ne olduğu anlaşılamayan bir bezemeye ya da figüre ait olan çok küçük bir kırmızı boya kalıntısı mevcuttur.

Tipoloji : Tip 1
Analoji : Palmer, 1964: PL 63, 395-8.
Tarihleme : M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. : 25
Müze Env. Nu. : 3529
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 11
Mezar No : Mezar Dışı
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 19 cm.
Ağız Çapı : 3.9 cm.
Omuz Genişliği : 5.2 cm.
Kaide Çapı : 4.3 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Çok Koyu Siyah 3/N

Tanım : Eser silindirik gövdeli olup gövdesinde eksik parçalar mevcuttur. Bunun yanında kulpta, gövdede, boyunda ve kaidede kırıklar ve derin çatlaklar bulunmaktadır. Açık kiremit renk hamurlu olup parlak bir dolguya sahiptir. Yuvarlak dar ağızlı, geniş dudaklı, uzun ve dar boyunludur. Omuzdan dibe doğru daralan bir gövdeye sahip olup yükseltilmiş disk kaide ile sonlandırılmıştır. Ağız, boyun, kulp ve kaideyle birlikte gövdenin alt kısmı siyah firnislidir. Gövdesinin beyaz boyalı olduğu görülürken üzerinde yoğun şekilde kalkerle kaplı olduğu görülmektedir. Eserin yüzeyinde herhangi bir süsleme motifi tespit edilememiştir.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Boardman, J., Robertson, M., 1979: PL 52, 8-9.
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 26
Müze Env. Nu. : 3544
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 11
Mezar No : M. 9
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 29.9 cm.
Ağız Çapı : 5.1 cm.
Omuz Genişliği : 8.7 cm.
Kaide Çapı : 7.1 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 7/6
Firnis Rengi :Kırmızı 2.5 YR 5/8

Tanım : Genel itibariyle form bütünlüğünü koruyan eserde yer yer kırık ve derin çatlaklar mevcuttur. Açık kiremit renk hamurlu olup hafif çarpık bir görünüşe sahiptir. Olası beyaz boya kalkerlenme ve deformasyonlar nedeniyle dökülmüştür. Kulp, ağız ve kaideyle birlikte gövdenin alt kısmı kahverengi firnislidir. Geniş dudaklı, ince uzun boyunludur. Omuzdan dibe doğru daralan basık gövdelidir. Gövde, içe doğru girintili, iki kademeli disk kaide üzerine oturtulmuştur. Eserin üzerinde herhangi bir bezeme bulunmamakla birlikte olası bezemeler deformasyon ve dökülmeler neticesinde kaybolmuştur.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : -
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 27
Müze Env. Nu. : 3509
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 11
Mezar No : Mezar Dışı
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 17 cm.
Ağız Çapı : 4 cm.
Omuz Genişliği : 5.5 cm.
Kaide Çapı : 4.4 cm.
Hamur Rengi :Açık Kırmızı
2.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N, Kırmızı 2.5 YR 5/8

Tanım : Eserde yoğun aşınmalar ve çatlaklar bulunmaktadır. Kulbun eksik olan bir parçasının restorasyon ile tümlendiği görülmektedir. Açık kiremit renk hamurlu ve parlak dokuludur. Geniş ekhinus ağızlı, uzun ve dar boyunludur. Sert bir kavis ile omuzdan gövdeye geçilmiştir. Gövde, dibe doğru sivrilerek yükseltilmiş bir kaideyle son bulmaktadır. Eserin ağız kısmı, kulbun dış yüzeyi ve gövdenin alt kısmı ve kaidesi siyah firnislidir. Boyun, omuz, dudak kenarı ve kaide kenarı açık kahvedir. Ağız kenarı ve kulptaki boyalarda yer yer dökülmeler mevcuttur. Eserin gövdesi beyaz boyanmış olup üzerinde tam anlamıyla ne olduğu anlaşılamayan kırmızı boya izlerine rastlanmıştır. Ayrıca omuzda çift sıra alt gövdede tek sıra olmak üzere kırmızı renkli bant yer almaktır. Bantın içerisindeki bezemeler silinmiştir.

Tipoloji : ATL Tipi
Analoji : Kurtz, 1975: PL 22-23 ; The J. Paul Getty Museum Journal, Vol 12, Los Angeles, 1984, s.243-244 Res.63.; Beazley, 1963: 759.24.
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 28
Müze Env. Nu. : 3535
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 11
Mezar No : M. 13
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 20.8 cm.
Ağız Çapı : 4.1 cm.
Omuz Genişliği : 6.9 cm.
Kaide Çapı : 4.6 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı
7.5 YR 7/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N, Kırmızı 2.5 YR 5/8

Tanım : Açık kiremit renk hamurlu ve parlak dokulu eserin ağız, dudak, boyun, omuz, gövde ve kaidesinde yer yer kırıklar ve dökülmeler mevcuttur. Yuvarlak geniş ağızlı ve geniş dudaklı olup uzun ve dar boyunludur. Omuzdan dibe doğru keskin bir biçimde daralan bir gövdeye sahiptir. Şişkin gövdenin beyaza boyandığı görülmektedir. Dibe doğru daralan gövde yükseltirmiş disk biçimli kaide ile sonlandırılmıştır. Eserin omuz kısmının siyah boyalı palmet motifleriyle işlendiği görülmektedir. Gövdenin üst kısmında birbirine paralel iki ince şerit içinde meander motifi işlenmiştir. Gövde üzerinde detayları siyah çizgilerle yapılmış fakat bezemeler akma, kalkerlenme ve dökülmeler nedeniyle tam anlamıyla anlaşılamamaktadır. Ayrıca eserin omzunda da nokta bezeme ve palmet motifleri yer almaktadır. Lekythosun kulbu, ağzı ve kaidesiyle birlikte gövdenin alt kısmı da siyah firnislidir. Yer yer kırılmaların görüldüğü kaidesinin kenarları hamur renginde bırakılmıştır.

Tipoloji : DL Tipi
Analoji : Beazley, 1963: 301.7. ; Kurtz 1975: PL 59-3.
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 29
Müze Env. Nu. : 3552
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 11
Mezar No : M. 44
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 26 cm.
Ağız Çapı : 4.9 cm.
Omuz Genişliği : 6.9 cm.
Kaide Çapı : 4.4 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Silindirik gövde yapısına sahip olan eser boyundan omuza keskin bir profille bağlanmaktadır. Gövde üzeri beyaz boyalı parlak bir dokuya sahiptir ve bu bölümde dökülmeler mevcuttur. Eserin üzerinde yoğun kırıklar ve çatlaklar görülmektedir. Geniş ekhinus ağızlı ve geniş dudaklıdır. İnce ve uzun boyunlu olan eser, omuzdan dibe doğru daralan bir gövdeye sahiptir. Gövde, hafif yükseltilmiş kademeli disk biçimli kaide üzerine oturtulmuştur. Ağzın iç ve dış yüzeyi, boynu, kulp ve kaideyle birlikte gövdenin alt kısmı siyah firnislidir. Eser üzerinde detayları kırmızı boya ile çizilmiş bir mezar steli ve mezar stelinin yanında iki kadın figürü resmedilmiştir. Figürlerden biri ayakta diğeri oturur durumdadır. Oturan kadın elini mezara doğru uzatırken ayaktaki kadın figürü sağ kolunu bedenine doğru kıvırmış durumdadır. Mezar steli iki basamak üzerinde yükseltilmiştir ve dikdörtgen alınlık ve silmeler ile sonlandırılmıştır. Onun üzerinde aynı renk tonlarıyla dikdörtgen bir yükselti eklenerek çatı izlenimi verilmek istenmiştir. Eserin omuzunun altında ve üstünde iki sıra olmak üzere şerit bant bulunmaktadır ancak içerisindeki doldurma motiflerine ait izler görülmemektedir.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Beazley, 1963: 1382.127.
Tarihleme : M.Ö. 430-400.

Kat. Nu. : 30
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 11
Mezar No : M. 44
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 23.7 cm.
Ağız Çapı : 4.4 cm.
Omuz Genişliği : 6.8 cm.
Kaide Çapı :4.9 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Silindirik gövde yapısına sahip olan eser boyundan omuza doğru keskin bir profille bağlanmaktadır. Gövde üzeri beyaz boyalı parlak bir dokuya sahip olup yer yer dökülmeler mevcuttur. Bunun yanında eserin üzerinde yoğun kırıklar ve çatlaklar görülmektedir. Eser geniş ekhinus ağızlı ve geniş dudaklıdır. İnce ve uzun boyunlu olup omuzdan dibe doğru daralan bir gövdeye sahiptir. Gövde, hafif yükseltilmiş kademeli disk biçimli kaide üzerine oturtulmuştur ve kulbu kırık durumdadır. Ağzın iç ve dış yüzeyi, boynu, kulbun görülen çıkıntısı ve kaideyle birlikte gövdenin alt kısmı siyah firnislidir. Eser üzerinde detayları kırmızı boya ile çizilmiş bir insan figürü yer almaktadır. Figür, hafif eğik pozisyonda bir nesneye dayanır pozisyondadır. Bir elini ileriye doğru salan figür, diğer elini çenesine doğru götürmüş şekildedir. Oldukça kötü durumda olan sahnenin geri kalanı silinmiş olduğundan sahne bütünlüğü söz konusu değildir.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Oakley, 1992: PL 58, 1-3.
Tarihleme : M.Ö. 430-400.

Kat. Nu. : 31
Müze Env. Nu. : 3699
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 14
Mezar No : M. 1
Üretim Merkezi : Attika Dışı
Yükseklik : 15.4 cm.
Ağız Çapı : 4.2 cm.
Omuz Genişliği : 5 cm.
Kaide Çapı :4 cm.
Hamur Rengi :Açık Sarımsı Kahve
10 YR 6/4
Firnis Rengi : Ağız ve kaidede firnis taklidi kırmızı boya (10 R 5/6)

Tanım : Açık kiremit renk hamurlu olan kap oldukça çarpık bir form yapısına sahiptir. Geniş ekhinus ağızlı ve uzun boyunludur. Uzun boyun, keskin bir profil ile omuza birleşmektedir. Eserin kulbu oldukça uzunca tutulmuş ve omuz yerine gövdeye kadar uzatılmıştır. Gövde oldukça aşınmış durumdadır. Gövde üzerinde yer yer kısmen korunmuş beyaz boya kalıntılarına rastlanmıştır ve bu beyaz boyanın üzerinde de ne olduğu anlaşılamayan kırmızı boya kalıntıları gözlenmiştir. Oldukça küçük bir bölgede görülen bu kalıntılar ışığında bezeme ya da figür hakkında net bir gözlem söz konusu değildir. Eserin kaidesinin üst kısmı hamur renginde olup kırık durumda ele geçmiştir ve restorasyon ile birleştirilmiştir. Eser kaidesinin alt kısmında ve ağzında ise yer yer firnis taklidi kırmızı boya izleri mevcuttur.

Tipoloji :Tip 3
Analoji :Yiğit, 2007: s. 163.
Tarihleme :M.Ö. 475-450.

Kat. Nu. : 32
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 14
Mezar No : M. 10
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 17.5 cm.
Ağız Çapı : 4 cm.
Omuz Genişliği : 6 cm.
Kaide Çapı :4.3 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Sarımsı Kırmızı 5YR 4/6, Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Silindirik ve basık bir gövde yapısına sahip olan eserde yer yer eksik parçalar mevcuttur. Yarı keskin bir profille omuza geçiş sağlanmaktadır. Boyun, kulp, alt gövde ve kaidesi kötü pişirmeden kaynaklı kırmızımsı siyah firnislidir. Ekhinus ağızlı olan lekythos basık gövdesi ile orantılı bir boyun uzunluğuna sahiptir. Omuzdan daralarak aşağı doğru inen gövde incelerek disk kaide ile birleşmektedir. Lekythosun üzerinde yer yer korozyon mevcuttur ve beyaz zemini oldukça tahrip olmuş durumdadır. Bu yüzden eser kiremit rengi gövdeye kadar aşınmış durumdadır. Beyaz boyanın yer yer görüldüğü eserde başka herhangi bir boya izine ya da figüre rastlanmamaktadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Kurtz, 1975: PL 52,1-2.
Tarihleme : M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. **:** 33
Müze Env. Nu. **:** 3665
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST 14
Mezar No **:** M. 10
Üretim Merkezi **:** Attika
Yükseklik **:** 22 cm.
Ağız Çapı **:** 4.8 cm.
Omuz Genişliği **:** 6.1 cm.
Kaide Çapı **:** 4.8 cm.
Hamur Rengi **:**Kırmızımsı Sarı
5 YR 6/6
Firnis Rengi **:** Gley 1 Siyah, 2.5/N

Tanım **:** Kırık durumda bulunan eserin eksik parçalarının restorasyon ile tamamlandığı görülmektedir. Ekhinus ağızlı, silindirik gövdeli olan lekythosun boyundan omuza bağlanan kısmı yarı keskin bir profil göstermektedir. Eserin ağız, boyun, kup, alt gövdesinde ve kaide üzerinde siyah firnis kullanılırken ağız kenarı ve kaide kenarları hamur rengi bırakılmıştır. Şişkin bir form yapısına sahip olan gövdesi disk ayak üzerine dar bir geçiş ile oturmaktadır. Gövdesi beyaz boya ile kaplı olan eserin üzerinde anlam bütünlüğü taşımayan siyah renkte akmış boyalar ve bu yüzden belirsiz bezemeler yer almaktadır.

Tipoloji **:** Standart Silindir Tip
Analoji **:** Kurtz, 1975: PL 52-2.
Tarihleme **:** M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 34
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 14
Mezar No : M. 10
Üretim Merkezi : Attika Dışı
Yükseklik : 35 cm.
Ağız Çapı : 7 cm.
Omuz Genişliği : 9.8 cm.
Kaide Çapı :7.1 cm.
Hamur Rengi :Açık Kırmızı
2.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah, 2.5/N

Tanım : Kırık durumda bulunan eserin eksik parçalarının restorasyonla ile tamamlandığı görülmektedir. Ekhinus ağızlı, silindirik gövdeli olan lekythosun boyundan omuza bağlanan kısmı yarı keskin bir profil göstermektedir. Eserin ağız, boyun, kup, alt gövdesinde ve kaide üzerinde siyah firnis kullanılırken ağız kenarı ve kaide kenarları hamur rengi bırakılmıştır. Şişkin bir form yapısına sahip olan gövdesi disk ayak üzerine dar bir geçiş ile oturmaktadır. Gövdesi beyaz boya ile kaplı olan eserin üzerinde iki basamak üzerinde yükselmiş yay formunda bir mezar ve mezarın yanında belirsiz iki figür yer almaktadır. Figürlerden birinin eli ve kıvrımlı dizi görülmektedir. Olasılıkla eğilip mezara sunu yapar durumdadır. Ayrıca eserin omzunda detayları kiremit rengiyle belirlenen bir bant yer almaktadır. Bantın içerisindeki olası bezemeler aşınmalar nedeniyle kaybolmuştur. Bantın üzerinde boyun kısmına yakın bölümde de detayları siyah çizilmiş bitkisel dal motiflerinin çok silik durumda izleri mevcuttur.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Kurtz, 1975: PL 52-2.
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 35
Müze Env. Nu. : 3684
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 14
Mezar No : M. 10
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 18.8 cm.
Ağız Çapı : 4.4 cm.
Omuz Genişliği : 5.4 cm.
Kaide Çapı : 4.3 cm.
Hamur Rengi :Yoğun Kahverengi 7.5 YR 5/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Kırık durumda bulunan eserin eksik parçalarının restorasyonla ile tamamlandığı görülmektedir. Ekhinus ağızlı, silindirik gövdeli olan lekythosun boyundan omuza bağlanan kısmı yarı keskin bir profil göstermektedir. Eserin ağız, boyun, kup, alt gövdesinde ve kaide üzerinde siyah firnis kullanılırken ağız kenarı ve kaide kenarları hamur rengi bırakılmıştır. Şişkin bir form yapısına sahip olan gövdesi disk ayak üzerine dar bir geçiş ile oturmaktadır. Gövdesi beyaz boya ile kaplı olan eserin üzerinde silik durumda ve yay biçiminde bir mezar yer almaktadır. Siyah boya ile çizilen yay biçimindeki bu mezar iki basamak üzerinde yükseltilmiştir fakat yüzey deforme olduğundan sahne bütünlüğünü koruyamamıştır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Kurtz, 1975: PL 52-2.
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 36
Müze Env. Nu. : 3780
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 27
Mezar No : Mezar Dışı
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 17.5 cm.
Ağız Çapı : 3.8 cm.
Omuz Genişliği : 5.3 cm.
Kaide Çapı : 4.2 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı
5 YR 6/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Açık kiremit renk hamurlu, silindirik gövdeli olan eser omuzdan keskin bir profil yapısına sahiptir. Geniş ekhihus ağzı, kulpu, boynunun bir bölümü, gövdesinin alt kısmı ve kaidesinin üst bölümü siyah firnislidir. Kaide ve dudak kenarları hamur rengi bırakılmıştır. Tüm gövde aşınmış olduğundan dolayı üzerindeki beyaz boyanın sadece izi mevcut olup üzerinde herhangi bir süsleme öğesi görülmemektedir. Gövdede derin çatlaklar görülen eserin sonradan restorasyona tamamlandığı görülmektedir.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Kurtz 1975: PL 39-2.
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 37
Müze Env. Nu. : 3778
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 31
Mezar No : M. 23
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik :19.9 cm.
Ağız Çapı : 3.7 cm.
Omuz Genişliği : 5.6 cm.
Kaide Çapı :3.8 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı
7.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Çok Koyu Siyah 2.5 Y 3/1

Tanım : Açık kiremit renk hamurlu olan kabın gövdesi neredeyse tamamen aşınmış durumdadır. Geniş ekhinus ağız yapılı, uzun boyunlu ve keskin profilli bir omuz yapısına sahiptir. Kalın olan gövdesinden kaideye geçiş incelerek sağlanmaktadır. İncelen alt gövde disk kaide üzerine oturtulmuştur. Lekythosun ağız, boyun, kulp, alt gövde ve kaide üstü siyah firnislidir. Kaide ve dudak kenarları hamur renginde bırakılmıştır. Kap üzerinde aşınmalardan dolayı herhangi bir bezeme tespit edilememiştir.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Kurtz, 1975: PL 39, 4.
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. **:** 38
Müze Env. Nu. **:** Etüdlük
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST 32
Mezar No **:** M. 26
Üretim Merkezi **:** Attika
Yükseklik **:** 20.3 cm.
Ağız Çapı **:** 4.3 cm.
Omuz Genişliği **:** 5.7 cm.
Kaide Çapı **:** 4.8 cm.
Hamur Rengi **:**Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 6/6
Firnis Rengi **:** Siyah 5Y 2.5/1

Tanım **:** Kırık durumda bulunan eser restorasyon ile birleştirilmiştir. Silindirik gövdeli, ekhinus ağızlı, uzun boyunlu ve dar omuzlu bir form yapısına sahiptir. Gövdeden disk ayağa geçiş incelerek sağlanmaktadır. Lekythosun ağzı, boynu kulbu ve disk kaidesinin üzeri siyah firnisli olup firnislerinde yer yer dökülmeler mevcuttur. Açık kiremit renk hamura sahip olan eserin yüzeyi oldukça kalkerli durumdadır. Bu yüzden üzerinde herhangi bir bezeme olup olmadığı tespit edilememiştir.

Tipoloji **:** Standart Silindir Tip
Analoji **:** -
Tarihleme **:** M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 39
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 32
Mezar No : M. 26
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : 4.3 cm
Ağız Çapı : -
Omuz Genişliği : -
Kaide Çapı :4.8 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Siyah 5Y 2.5/1

Tanım : Çok parçalı olarak ele geçen eser oldukça kötü bir durumdadır. Bulunan parçalar doğrultusunda ekhinus ağızlı, dar boyunlu ve açılı bir omuz yapısına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kiremit renk gövdesinin üzeri beyaz boyalıdır ve oldukça kalkerlenmiştir. Eserin ağız, boyun, alt gövdesi ve disk kaidesinin üstü siyah firnisli olup kaide kenarı hamur rengi bırakılmıştır. Eser üzerinde herhangi bir süsüleme öğesine ya da farklı boya kalıntısına rastlanmamıştır. Parçalardan anlaşıldığı kadarıyla eserin aynı mezar buluntusu olan Kat. Nu. 38 ile benzer bir form yapısına sahip olduğu görülmektedir.

Tipoloji :Standart Silindir Tip
Analoji :-
Tarihleme :M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 40
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 38
Mezar No : Mezar Dışı
Üretim Merkezi : Attika
Yükseklik : (Korunan) 7.1 cm.
Ağız Çapı : -
Omuz Genişliği : -
Kaide Çapı : 4.2 cm.
Hamur Rengi :Açık Kırmızı 2.5 YR 6/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah, 2.5/N

Tanım : Kötü durumda ele geçen lekythosun büyük bir kısmı bulunamamıştır. Alt gövde ve kaideye ait olduğu görülen parça oldukça kötü durumda ele geçmiştir. Kiremit renk hamur üzerine uygulanan beyaz boyası oldukça parlak ve iyi korunmuş olup beyaz boya üzerinde herhangi bir süsleme öğesi ya da bezemeye rastlanmamıştır. Disk kaide iki kademeli olup üzeri siyah firnislidir ve kaide kenarı hamur rengindedir. Alt gövdenin de siyah firnisli olduğu görülen kap kaide üzerine dar bir geçiş ile oturmaktadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : -
Tarihleme : M.Ö. 450-400.

Kat. Nu. : 41
Müze Env. Nu. : Etüdlük
Buluntu Yeri : Ainos – S.T. Nek.
Açma : ST 38
Mezar No : M. 11
Üretim Merkesi : Attika
Yükseklik : 18.1 cm.
Ağız Çapı : 3.9 cm.
Omuz Genişliği : 5.5 cm.
Kaide Çapı : 4.3 cm.
Hamur Rengi :Kırmızımsı Sarı
5 YR 6/6
Firnis Rengi : Gley 1 Siyah 2.5/N

Tanım : Eser kırık olarak ele geçirilmiş olup restorasyon ile birleştirilmiştir. Silindirik gövdesinde aşınmalar mevcuttur. Bunun yanında kulpta, gövdede, boyunda ve kaidede de yıpranmalar görülmektedir. Açık kiremit renk hamurlu olan eser parlak bir dolguya sahiptir. Yuvarlak dar ağızlı, geniş dudaklı, uzun ve dar boyunludur. Omuzdan dibe doğru daralan bir gövdeye sahip olup yükseltilmiş disk kaide ile sonlandırılmıştır. Ağız, boyun, kulp ve kaideyle birlikte gövdenin alt kısmı siyah firnislidir. Gövdesindeki boya kalıntılarından beyaz boyalı olduğu görülürken üzerinde yoğun şekilde kalkerle kaplı olduğu görülmektedir. Eserin üzerinde herhangi bir süsleme motifi bulunmamaktadır.

Tipoloji : Standart Silindir Tip
Analoji : Kurtz, 1975: PL 52-2.
Tarihleme : M.Ö. 425-400.

Kat. Nu. **:** 42
Müze Env. Nu. **:** Etüdlük
Buluntu Yeri **:** Ainos – S.T. Nek.
Açma **:** ST 38
Mezar No **:** M. 11
Üretim Merkezi **:** Attika Dışı
Yükseklik **:** (Korunan) 16.6 cm.
Ağız Çapı **:** -
Omuz Genişliği **:** 6.8 cm.
Kaide Çapı **:** -
Hamur Rengi **:**Kahverengimsi Sarı 10 YR 6/8
Firnis Rengi **:** -

Tanım **:** Silindirik gövdeli olan eserde aşınmalar mevcuttur. Bunun yanında ağız ve kaidesine ait parçaları eksiktir. Uzun boynu tıpkı Korinth Tip ii örneklerindeki yerel uygulamada olduğu gibi beyaz boyalıdır ve keskin bir profil ile omuza bağlanmaktadır. Eserin kulbunda da alışılmışın dışında siyah firnisin uygulanmadığı görülmektedir. Beyaz boyalı olan ve kaideye doğru daralarak inen gövde kırmızı renkli kumaşlarla süslenmiş olup kumaşların arasına da sarı ve kırmızı renklerle tasvir edilmiş bir mezara ait iki basamak yapılmıştır. Mezarın basamaklarından yukarısı korunmamıştır. Ayrıca eserin boynundan omuz birleşimine kadar olan bölümünde de kırmızı boya ile yapılmış 3 adet dil motifi mevcuttur.

Tipoloji **:** Tip 2
Analoji **:** Palmer, 1964: PL 67, 426-7.
Tarihleme **:** M.Ö. 425-400.

KAYNAKÇA

Antik Kaynaklar

Herodotos, (Çev. Ökmen, M.,) *Herodot Tarihi,* İstanbul, 1983.

Homeros, (Çev. Erhat, A., Kadir, A.,) *İlias*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 1958.

Plinius, (Çev. Rackham, H.,) *Naturalis Historia (Natural History)*, Harvard University Press, Londra, 1961.

Piri Reis, *Kitabı Bahriye*, Türk Tarihi Araştırmaları Kurumu Yayınları, İstanbul, 1935.

Strabon, (Pekman, A.,) *Geographika*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1987.

Vergilius, (Çev. Z. Eyüpoğlu,) *Aeneas*, Payel Yayınevi, Ankara, 1995.

Modern Kaynaklar

Arrington, N., T., "Fallan Vesses and Risen Spirist: Conveying the Presence Of The Death On White-Ground Lekythoi", *Athenian Potters And Painters Vol.3*, Ed. Oakley J. H., Oxbow Books, Philadelphia, 2014.

Başaran, S., "Enez (Ainos) 1996 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *XIX. KST.*, Ankara, 1998.

Başaran, S., "Enez (Ainos) 2001 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *XXIV.KST.*, Cilt 2, Ankara, 2002.

Başaran, S., "Enez (Ainos) 2001 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *Anadolu Araştırmaları*, Cilt 16, İstanbul, 2002.

Başaran, S., "Enez (Ainos) 2004 Yılı Kazı, Onarım ve Koruma Çalışmaları", *XXVII. KST*, Cilt 2, Ankara, 2005.

Başaran, S., "Enez (Ainos) 2006 Yılı Kazısı ve Onarım Çalışmaları", *XXIX. KST*, Cilt 3, Ankara, 2007.

Başaran, S., " Enez (Ainos) 2008 Yılı Kazısı, Onarım-Koruma Çalışmaları", *XXXI. KST*. Cilt 2, Ankara, 2009.

Başaran, S., " Enez (Ainos) 2009 Yılı Kazı ve Onarım Koruma Çalışmaları", *XXXII. KST*. Cilt 4, Ankara, 2010.

Başaran, S., *Enez (Ainos)*, Paragraf Basım, İstanbul, 2012.

Başaran, S.,("Enez (Ainos) 2011 Yılı Arkeoloji Kazısı", *XXXIV. KST*., Cilt 2., Ankara, 2012.

Başaran, S., "Enez-Ainos", Enez Doğal Kültürel ve Turistik Güzellikleri, Ed. Yeşil A., Uzun A., Aksu. G. A., İstanbul Üniversitesi Yayınları, Babil Basım Evi, İstanbul, 2013.

Başaran, S., "Enez (Ainos) 2012 Yılı Kazı Çalışmalarıyla İlgili Rapor, *XXXV. KST*. Cilt 3, Ankara, 2013.

Başaran, S.," Enez (Ainos) 2014 Çalışmaları", *XXXVII. KST*. Cilt 2, Ankara, 2015.

Başaran, S., "Enez - Ainos", Arkeoloji ve Sanat Doğu Trakya Kazıları Özel Sayısı, Sayı:152, İstanbul, 2016.

Beazley, J., D., *Attic Black Figure Vase Painters*, Oxford, 1956.

Beazley, J., D., *Attic Red-Figure Vase Painters*, 2nd Edition, Oxford, 1963.

Beazley J., D., Ashmole, B., *Greek Sculpture And Painting*, Cambridge University Press, Cambridge, 1966.

Boardman, J., Robertson, M.,: "Northampton Castle Ashby", *CVA Great Britain*, Fascicule 15, Oxford Universty Press, 1979.

Boardman, J., *Athenian Red Figure Vases the Clasical Period*, Thames and Hudson Wold Of Art, London, 2001.

Burn, L., "Red Figure and White Ground of the Later Fifth Century", *Looking At Greek Vases*, Ed. Rasmunsen T., Spivey N., Cambridge, 1991.

Burow, J., "Tubingen, Antikensammlung Des Archaologischen Instıtuts Der Universitat", *CVA Deutschland*, Band 5, München, 1986.

Cook, R., M., *Greek Painted Pottery*, Routledge 3rd ed., London, 1997.

Çevirici, F., *Polyksena Lahdi*, (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2006.

Dunant, C., Kahil, L., "Geneva, Musee D'Art et D'Histoire", *CVA Suisse*, Fascicule 2, Editions Peter Lang, Berne, 1980.

Erzen, A., " 1971 Yılı Enez (Ainos) Araştırmaları", *Türk Arkeoloji Dergisi*, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Sayı: XX-2, 1973.

Erzen, A., "Enez Kazı Çalışmaları", *V. KST*, Ankara, 1983.

Erzen, A., "1983 Yılı Enez Kazısı", *VI. KST*, Ankara, 1984.

Erzen, A., "1985 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *VIII. KST*, Cilt 2, Ankara, 1986.

Erzen, A., "1986 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *IX. KST*, Cilt 2, Ankara, 1987.

Erzen, A., "1988 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *XI. KST*, Cilt 2, Ankara,1990.

Erzen, A., Başaran, A., "Enez (Ainos) Kazısı 1989 Yılı Çalısmaları", *XII. KST,* Cilt. II, Ankara, 1991.

Erzen, A., *İlk Çağ Tarihinde Trakya*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1994.

Eyice, S., '' Enez'de Yunus Kaptan Türbesi ve Has Yunus Bey'in Mezarı Hakkında Bir Araştırma'', *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Cilt 13, Sayı 17-18, İstanbul, 1963.

Eyice, S., "Trakya'da Bizans Devrine Ait Eserler", *Belleten,* Cilt 33, Sayı 131, TTK. Yayınları, Ankara, Temmuz 1969.

Fairbanks, A., *Athenian White Lekythoi*, The MacMillion Company, New York, 1907.

Geniere De La, J., "Palermo Collezione Mormino Banco Di Sicilia", *CVA Italia*, Fascicolo 1, L'erma di Bretschneider, Roma, 1971.

Gex, K., " Red-Figure Lekythoi from Eretria", *Proceedings Of The 3rd Symposium on Ancient Grek And Related Potery*, Ed. Christiansen J. Melander T., Nationalmuseet Ny Carlsberg Glyptotek Thorvaldsens Museum, Copenhagen, 1988.

Gex, K., "Rotfigurige und Weissgrundige Keramik," *Eretria, Ausgrbungen und Forschungen*, Schweizerisch Archologisch Schule in Griechenland, Vol. IX., Payot Losenne, Berne, 1993.

Gex, K., " Anthesteria in Eretria", *Griechische Keramik im Kulturellen Kontext***,** Ed., Schmaltz B., – Söldner M., Akten des Internationalen Vasen-Symposions in Kiel 2001, 2003.

Gex, K., "Red-Figure and White-Ground Pottery From Euboean Workshops", *The Regional Production of Red-figure Pottery: Greece, Magna Graecia and Etruria,* Ed. Schierup S., – Sabetai V., Aarhus University Press, 2014.

Gex, K., "Athens and the Funerary Lekythos", *Essays On Greek Pottery And Iconography In Honour Of Professor Michalis Tiverios*, Ed., P. Valanis, E. Manakidou, University Studio Press, Thessaloniki, 2014.

Hampe, R., Simon, R., *Griechisches Leben im Spiegel der Kunst*, Philipp von Zabern, Mainz, 1959.

Haspels, C., H., E., *Attic Black- Figured Lekythoi*, Paris, 1936.

Haspels, C., H., E., (Çev. Akarca A.,), *Eski Yunan Boyalı Seramiği*, İstanbul Üniversitesi Matbaası, İstanbul, 1946.

Hasdağlı İ., "Bir Deneme Parçası Işığında Doğu Thrakia'da Attika Taklidi Siyah Firnisli Seramik Üretimi", *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 13, Edirne, 2017.

Herbert, S., "The Red Figure Pottery", *Corinth*, ASCSA, Vol. 7, No: 4, New Jersey, 1977.

Higgins, R., *Minoan and Mycenaean Art*, Thames and Hudson, London, 1997.

Karaca E., *Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia*, (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2016.

Karadima C., "Ainos: An Unkonwn Amphora Production Centre In The Evros Delta", Ed. Eiring- J. Lund J., *Transport Amphorae And Trade In The Eastern Mediterranean, Acts Of The International Colloquium At The Danish Institu At Athens*, September 26-29, 2002, Danish Institute At Athens, Vol. 5, Aarhus, 2004.

Kurtz, D., C., Boardman, J., *Greek Burial Customs*, Cornell University Press, New York, 1971.

Kurtz , D., C., *Athenian White Lekythoi Patterns and Painters*, Clarendon Press, Oxford, 1975.

Lemos, A., A., "Aspect of East Greek Pottry and Vase Painting" *Akten des Symposions*, Die Ägäis und das Westliche Mittelmeer, Beziehungen und Weschselwirkungen 8. bis 5. Jh v. Chr., Wien, 24. bis 27. Marz 1999, (ed. Friedrich Krinzinger), Wien, 2000.

MacDonald, B., R., " The Emigration Of Potters From Athens In The Late Fifth Century B.C. And Its Effect On The Attic Pottery Industry", *AJA*, Vol. 85, No 2, 1981.

Mansel, A., M., " Trakya'nın Kültür ve Tarihi", *Edirne ve Yöresi Eski Eserleri Sevenler Kurumu Yayınlarından Sayı 5,* Resimli Ay Matbaası, İstanbul, 1938.

Mansel, A., M., *Ege ve Yunan Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1984.

Marton, A., Nemes, G., " Corinthian White-Ground Lekythoi", *Bulletin Du Musee Hongrois Des Beaux Arts*, Vol. 106-107, 2007.

Mertens, J., R., " Attic White Ground: Potter and Painter ",*The Colors of Clay Special Techniques in Athenian Vases,* Ed. B. Cohen, J. Paul Get Museum at the Getty Villa, Malibu, 2006.

Moore, M., B., "Attic Red-Figured and White-Ground Pottery",*The Athenian Agora*, The American School Of Classical Studies At Athens Pringetion , Vol. 30, New Jersey, 1997.

Moignard, E., "Edinburg National Museum of Scotland", *Corpus Vasorum Antiquorum*, Fascicule 16, Oxford University Press, 1989.

Moignard, E., "Glasgow Collection", *CVA Great Briatain*, Fascicule 18, Oxford Uiversty Press, 1997.

Oakley, H. J., "Walters Art Gallery Batimore Attic Red-Figure and White ground Vases", *CVA U.S.A.*, Fasicule 1, Philipp von Zabern, Mainz, 1992.

Oakley, H., J., *Picturing Death in Classical Athens The Evidence Of The White Lekythoi*, Cambridge University Press, 2004.

Oakley, J., H., "State of The Discipline Greek Vase Painting", *AJA, Vol. 113*, 2009.

Palmer, H., "The North Cemetery", *Corinth*, ASCSA, Vol. 13, New Jersey, 1964.

Özyıldırım, M., "Antik Kaynaklarda Ainos" *Olba Dergisi*, Sayı VI, Mersin, 2002.

Osborne, R., *Archaic And Classical Greek Art*, Oxfort History of Art, 1998.

Pipili, M., " 24 White Ground Lektythoi in Athenian Private Collections: Some Iconographic Observations'', *Athenian Potters and Painters Vol. 2*, Ed. Oakley J. Palagia O., Oxford, 2009.

Rhodes, R., F., *Eclectic Antiquity the Classical Collection of the Snite Museum of Art*, University of Notre Dame, Indiana, 2010.

Richter, G., M., A., Milne, J., M., *Shapes And Names Of Athenian Vases*, The Metropolitan Museum Of Art, New York, 1935.

Robertson, M., *The Art of Vase Painting in Classical Athens*, Cambridge University Press, 1992.

Saltuk, S., *Arkeoloji Sözlüğü*, İnkılap Yayın Evi, İstanbul, 1997.

Schreiber, T., *Athenian Vase Construction*, J. Paul Getty Museum Press, Malibu, 1999.

Sevin, V., *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2007.

Sparkes, B., A., Talcott, L., "Black And Plain Pottery Of The 6th, 5th and 4th Centuries B.C.", *The Athenian Agora,* The American School Of Classical Studies At Athens Pringetion , Vol. 12, New Jersey, 1970.

Simon, E., *The Kurashiki Ninagawa Museum Grek Etruscan and Roman Antiquities*, Philipp von Zabern, Mainz, 1982.

Şahin, N., "Beyaz Lekythos'lar ışığında Klasik Devirde Atina'da Ölüm İkonografisi ve Ölü Kültü", *Arkeoloji Dergisi*, Sayı 4, İzmir, 1996.

Şahin, R., *Ainos Enez Kazılarında Bulunan Kırmızı Figürlü Keramikler,* (İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2013.

Ünal, E., "Beyaz Zeminli Kaplar", *II. Uluslar Arası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Yayınları, Eskişehir, 2002.

Yiğit, H.,: *Çanakkale Müzesi Calvert Koleksiyonu'nda Saklanan Boyunlu Lekythoslar*, (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2007.

Elektronik Kaynaklar

Başaran, S., "Trakya'da Bir Prenslik Merkezi: Ainos Antik Kenti", *http://www.obarsiv.com/e voyvoda 0708.html* (13.10.2016), 2009.

Yazarsız Kaynaklar

Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2008.

Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2009.

Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2010.

Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2011.

Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2012.

Ainos Antik Kenti Günlük Kazı Raporları, Ainos Kazı Arşivi, 2014.

The J. Paul Getty Museum Journal, Vol. 12, Los Angeles, 1984.

TABLOLAR

Kat Nu.	Kazı Envanter No.	Müze Envanter No	Buluntu Yeri	Tarih/Dönem	Merkezi /Ressamı	Eserin Tipi	Mezar Tipi	Bezeme/ Boya Kalıntısı
1	2004/3	2911	Çakıllık	M.Ö. 450-400	Attika	Standart Silindir Tip	Kremasyon	Yok
2	2004/4	2912	Çakıllık	M.Ö. 450-400	Attika	Standart Silindir Tip	Kremasyon	Yok
3	2004/5	2913	Çakıllık	M.Ö. 450-400	Attika	Standart Silindir Tip	Kremasyon	Yok
4	2004/6	2914	Çakıllık	M.Ö. 430-400	Attika Reed Ressamı	Standart Silindir Tip	Kuyu Mezar	Var
5	2004/7	2915	Çakıllık	M.Ö. 430-400	Attika Reed Ressamı	Standart Silindir Tip	Kuyu Mezar	Var
6	2004/9	2917	Çakıllık	M.Ö. 430-400	Attika Reed Ressamı	Standart Silindir Tip	Kuyu Mezar	Var
7	2004/10	2928	Çakıllık	M.Ö.430-400	Attika Reed Ressamı	Standart Silindir Tip	Kuyu Mezar	Var

Kat Nu.	Kazı Envanter No.	Müze Envanter No.	Buluntu Yeri	Tarih/Dönem	Merkezi /Ressamı	Eserin Tipi	Mezar Tipi	Bezeme/ Boya Kalıntısı
8	E08 ST1/1	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	Taş Lahit	Yok
9	E08 ST1/53	3143	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 475-425	Attika	ATL	İnhumasyon	Var
10	E08 ST1/54	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 475-425	Attika	ATL	İnhumasyon	Var
11	E08 ST1/56	3141	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 475-425	Attika	ATL	Mezar Dışı	Var
12	E09 ST2/12	3274	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	Mezar Dışı	Yok
13	E09 ST4/30	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 430-400	Attika Reed Ressamı	Standart Silindir Tip	İnhumasyon	Var
14	E09 ST4/30a	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 430-400	Attika Reed Ressamı	Standart Silindir Tip	İnhumasyon	Var

Kat Nu.	Kazı Envanter No.	Müze Envanter No.	Buluntu Yeri	Tarih/Dönem	Merkezi /Ressamı	Eserin Tipi	Mezar Tipi	Bezeme/ Boya Kalıntısı
15	E09 ST5/72	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 450-400	Attika	Standart Silindir Tip	Mezar Dışı	Var
16	E09 ST6/21	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö 475-425	Attika	ATL	Mezar Dışı	Var
17	E09 ST6/16	3269	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 475-425	Attika	ATL	Mezar Dışı	Var
18	E10 ST10/41	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 450-400	Attika	Standart Silindir Tip	Mezar Dışı	Yok
19	E10 ST10/42	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	Mezar Dışı	Var
20	E10 ST10/43	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	Mezar Dışı	Var
21	E10 ST10/53	3564	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	İnhumasyon	Var

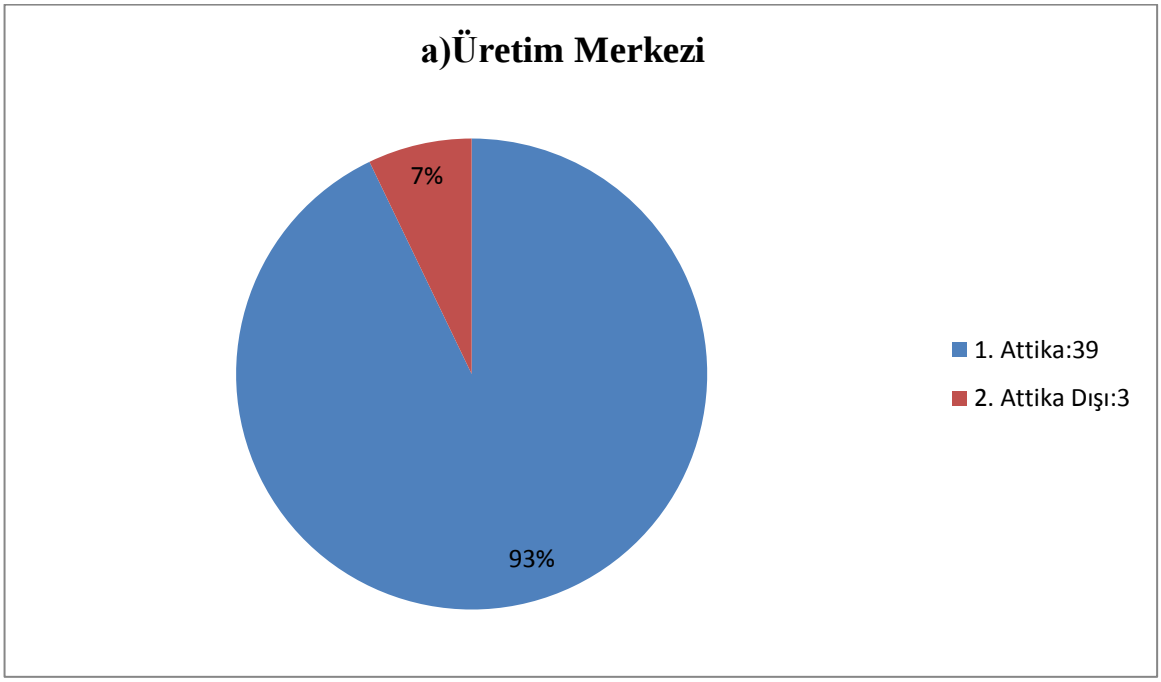
Kat Nu.	Kazı Envanter No.	Müze Envanter No.	Buluntu Yeri	Tarih/Dönem	Merkezi /Ressamı	Eserin Tipi	Mezar Tipi	Bezeme/ Boya Kalıntısı
22	E10 ST10/96	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	Mezar Dışı	Var
23	E10 ST10/97	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	Mezar Dışı	Yok
24	E10 ST11/7	3496	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Dışı	Tip 1	Kiremit Tipi	Var
25	E10 ST11/13	3529	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 450-400	Attika	Standart Silindir Tip	Mezar Dışı	Yok
26	E10 ST11/18	3544	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 450-400	Attika	Standart Silindir Tip	İnhumasyon	Yok
27	E10 ST11/27	3509	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 450-400	Attika	ATL	Mezar Dışı	Var
28	E10 ST11/40	3535	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 450-400	Attika	DL	Amphora Tipi Urne	Var

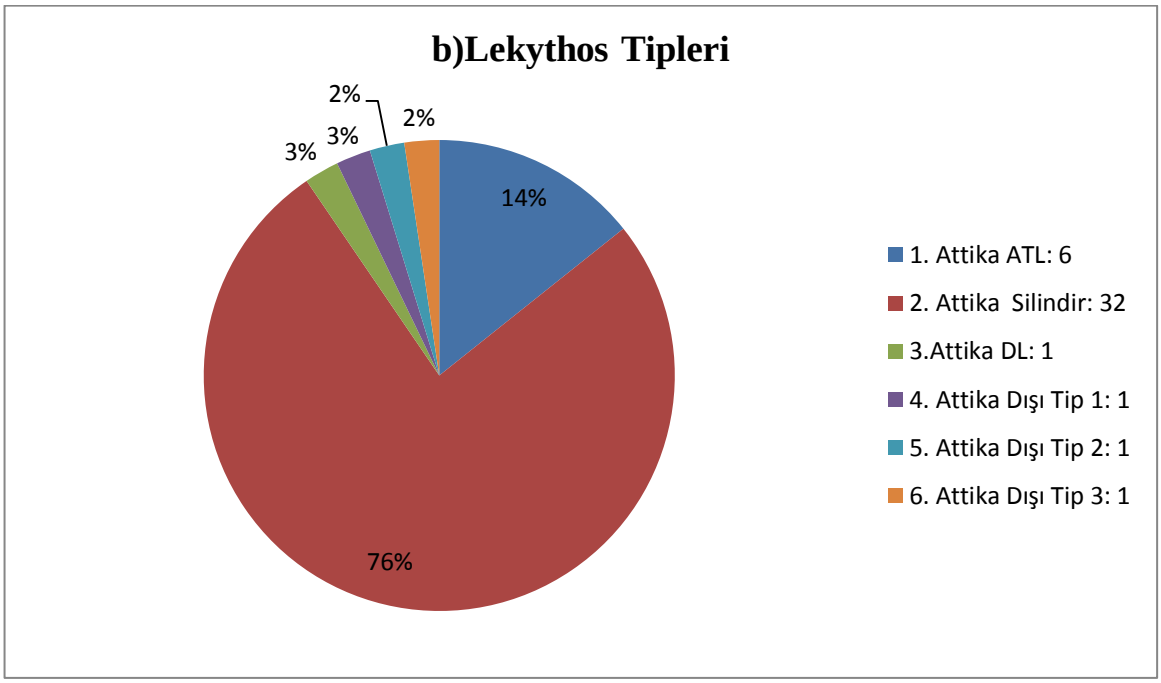
Kat Nu.	Kazı Envanter No.	Müze Envanter No.	Buluntu Yeri	Tarih/Dönem	Merkezi /Ressamı	Eserin Tipi	Mezar Tipi	Bezeme/ Boya Kalıntısı
29	E10 ST11/117	3552	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 430-400	Attika Reed Ressamı	Standart Silindir Tip	Pithos	Var
30	E10 ST11/127	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 430-400	Attika Reed Ressamı	Standart Silindir Tip	Pithos	Var
31	E11 ST14/20	3699	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 475-450	Attika Dışı	Tip 3	Taş Lahit	Var
32	E11 ST14/52	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	Kiremit Sandık	Yok
33	E11 ST14/53	3665	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	Kiremit Sandık	Var
34	E11 ST14/54	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	Kiremit Sandık	Var
35	E11 ST14/55	3684	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	Kiremit Sandık	Var

Kat Nu.	Kazı Envanter No.	Müze Envanter No.	Buluntu Yeri	Tarih/Dönem	Merkezi /Ressamı	Eserin Tipi	Mezar Tipi	Bezeme/ Boya Kalıntısı
36	E12 ST27/26	3780	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö.450-400	Attika	Standart Silindir Tip	Mezar Dışı	Yok
37	E12 ST31/46	3778	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö.450-400	Attika	Standart Silindir Tip	İnhumasyon	Yok
38	E12 ST32/32	3758	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 450-400	Attika	Standart Silindir Tip	İnhumasyon	Yok
39	E12 ST32/33	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 450-400	Attika	Standart Silindir Tip	İnhumasyon	Yok
40	E14 ST38/48	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 450-400	Attika	Standart Silindir Tip	Mezar Dışı	Yok
41	E14 ST38/54	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö.425-400	Attika Kopenhag 4986Sınıfı	Standart Silindir Tip	İnhumasyon	Yok
42	E14 ST38/66	-	Su Terazisi Nekropolü	M.Ö. 425-400	Attika Dışı	Tip 2	Mezar Dışı	Var

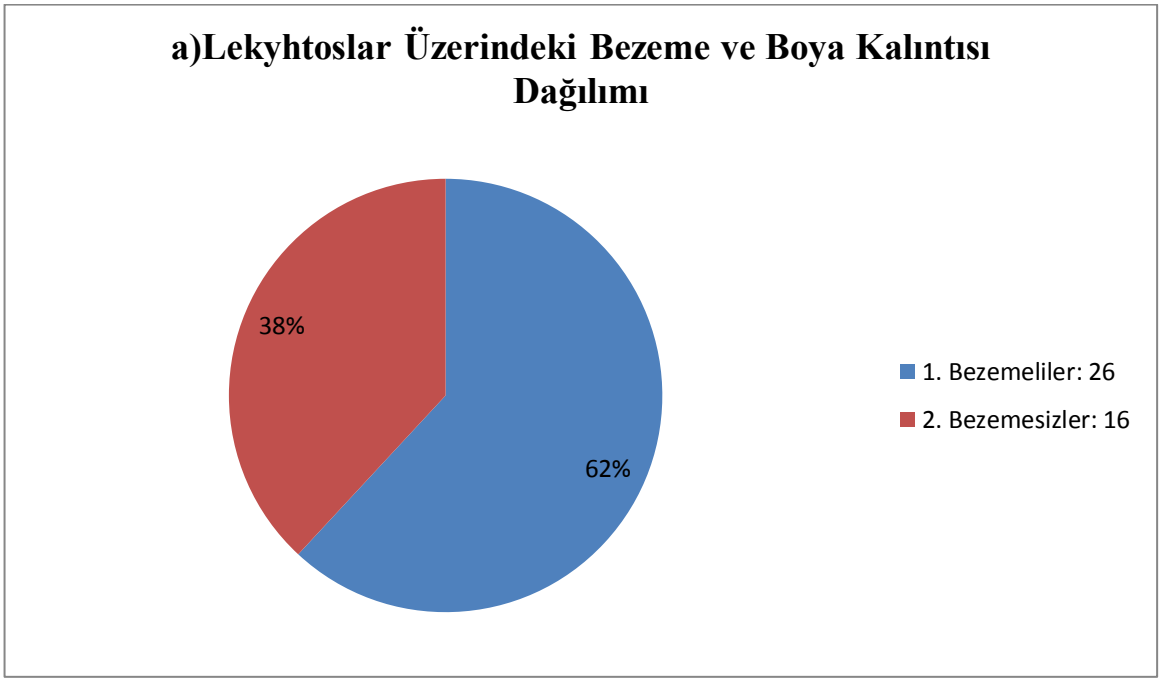
GRAFİKLER

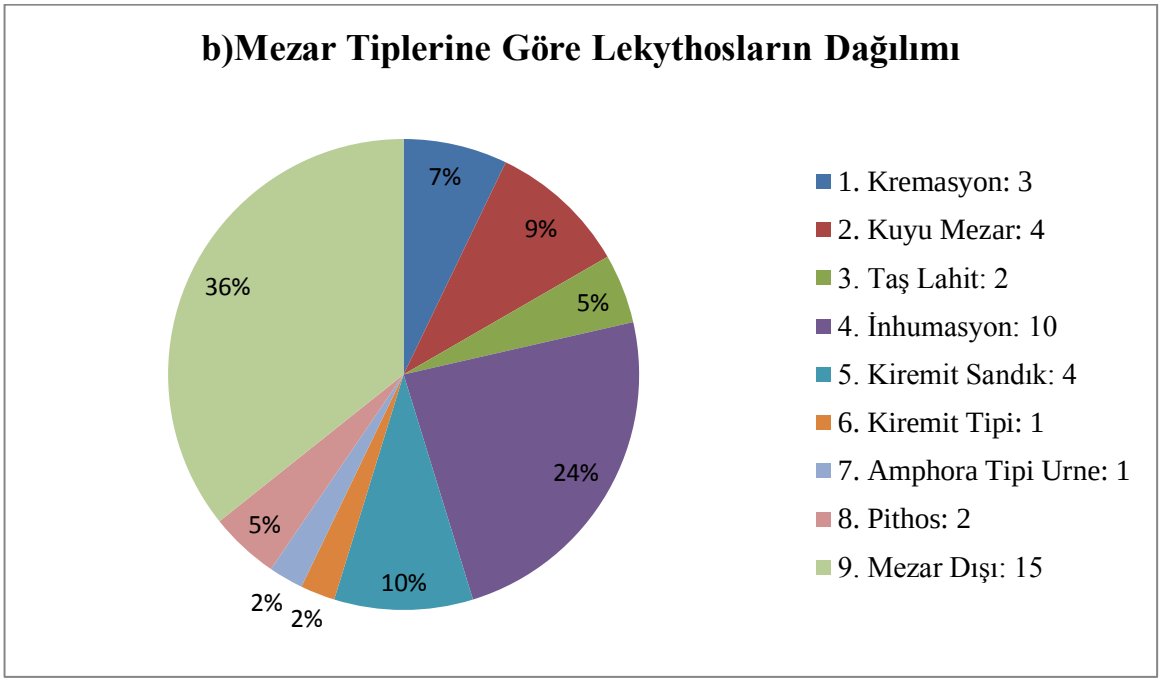
GRAFİK 1

a)Üretim Merkezi
7%
93%
1. Attika:39
2. Attika Dışı:3

b)Lekythos Tipleri
2%
2%
3%
3%
14%
76%
1. Attika ATL: 6
2. Attika Silindir: 32
3.Attika DL: 1
4. Attika Dışı Tip 1: 1
5. Attika Dışı Tip 2: 1
6. Attika Dışı Tip 3: 1

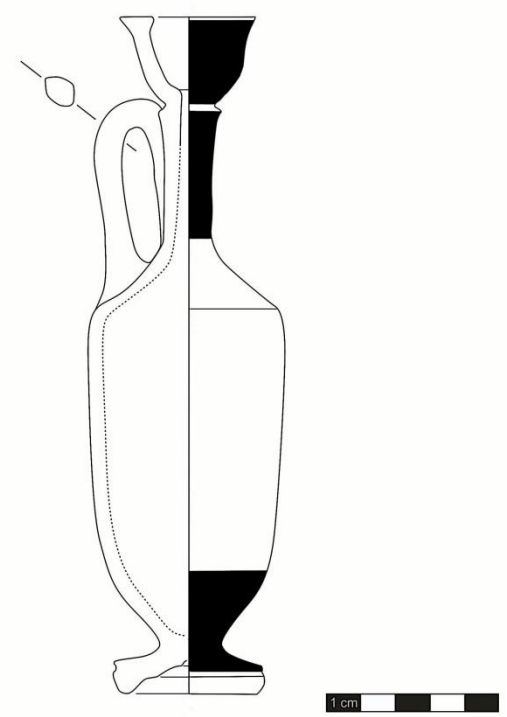
GRAFİK 2

a)Lekyhtoslar Üzerindeki Bezeme ve Boya Kalıntısı Dağılımı
38%
62%
1. Bezemeliler: 26
2. Bezemesizler: 16

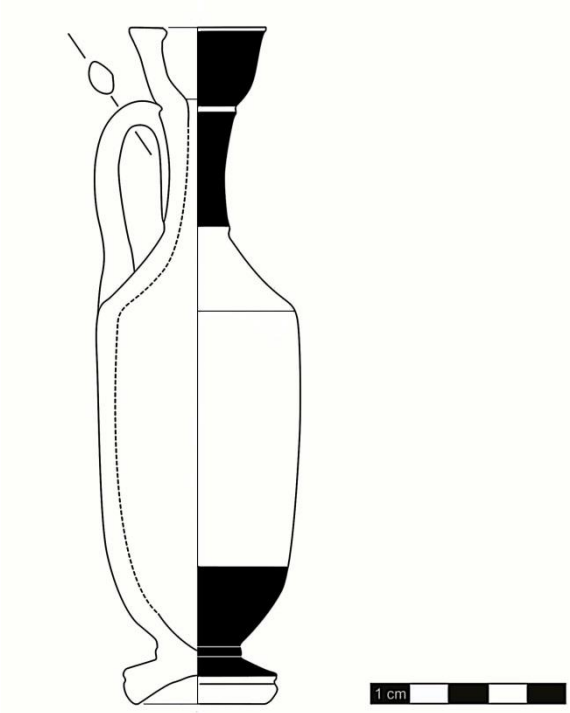

b)Mezar Tiplerine Göre Lekythosların Dağılımı
7%
9%
5%
24%
10%
2%
2%
5%
36%
1. Kremasyon: 3
2. Kuyu Mezar: 4
3. Taş Lahit: 2
4. İnhumasyon: 10
5. Kiremit Sandık: 4
6. Kiremit Tipi: 1
7. Amphora Tipi Urne: 1
8. Pithos: 2
9. Mezar Dışı: 15

ÇİZİMLER

ÇİZİM 1

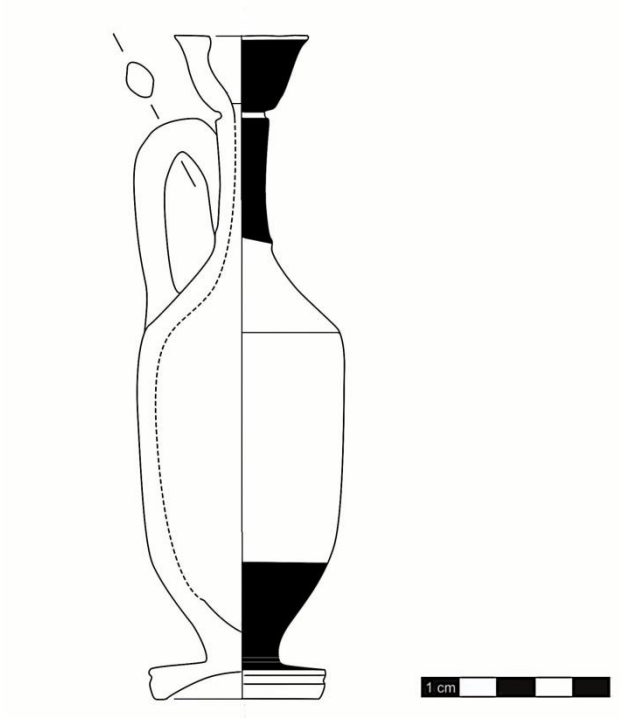

a. (Kat. Nu. 1)

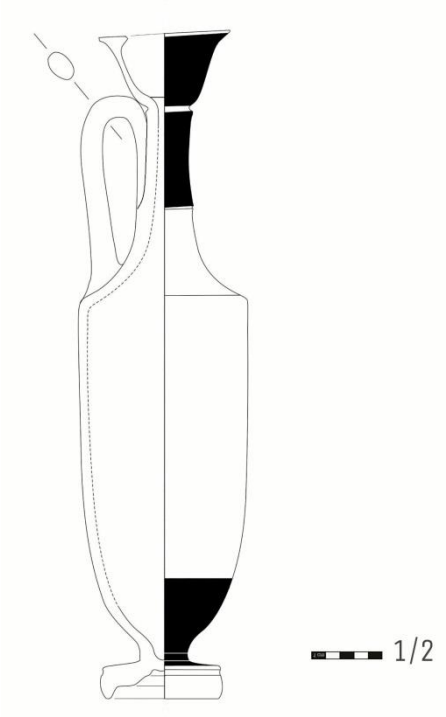

b. (Kat. Nu. 2)

ÇİZİM 2

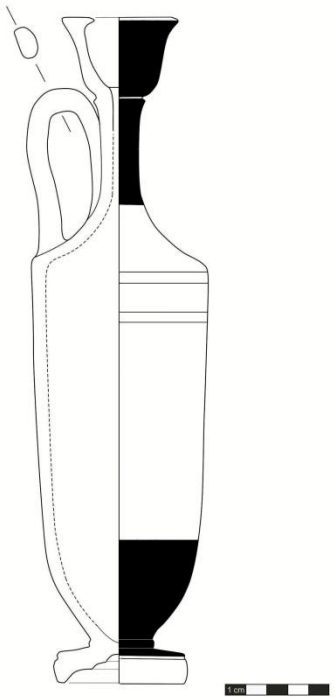

a.(Kat. 3)

b.(Kat. Nu. 7)

ÇİZİM 3

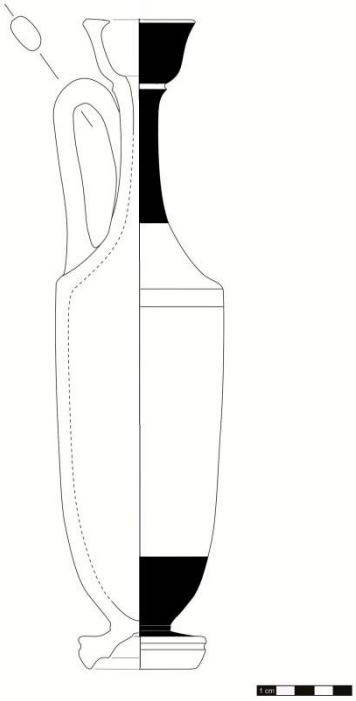

a.(Kat. Nu. 4)

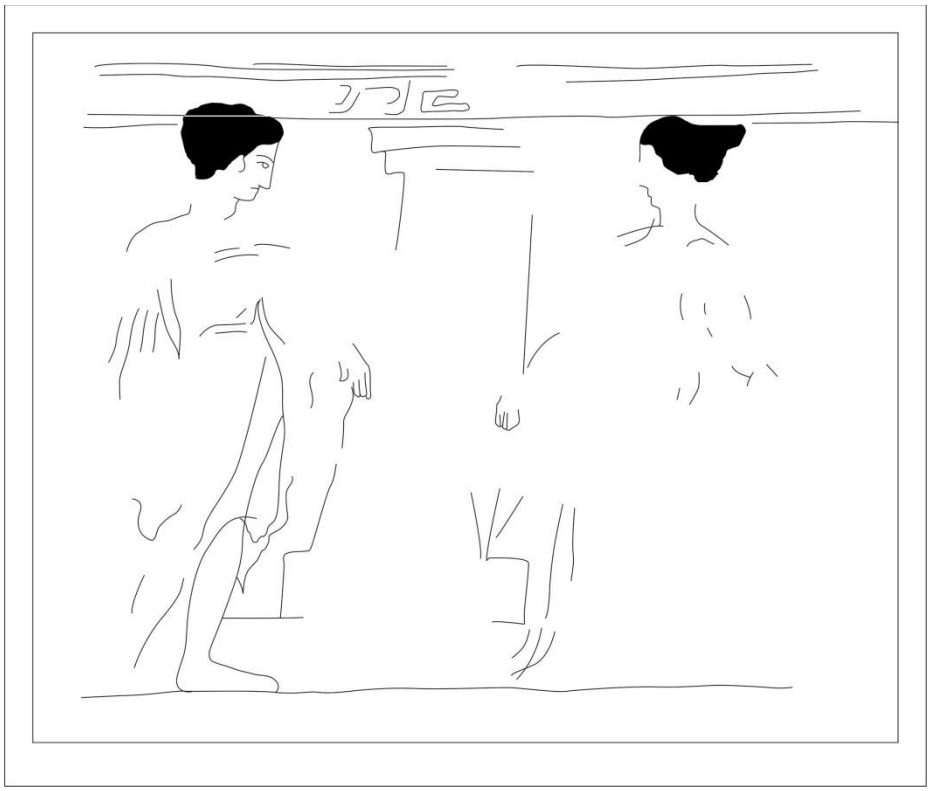

b.(Kat. Nu. 4 Sahne)

ÇİZİM 4

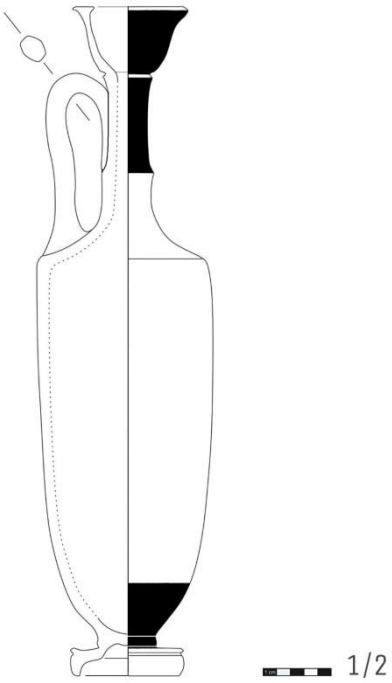

a.(Kat. Nu. 5)

b.(Kat. Nu. 5 Sahne)

ÇİZİM 5

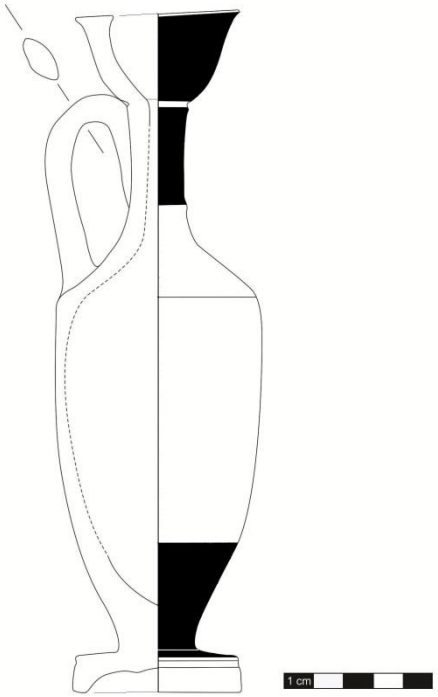

a.(Kat. Nu. 6)

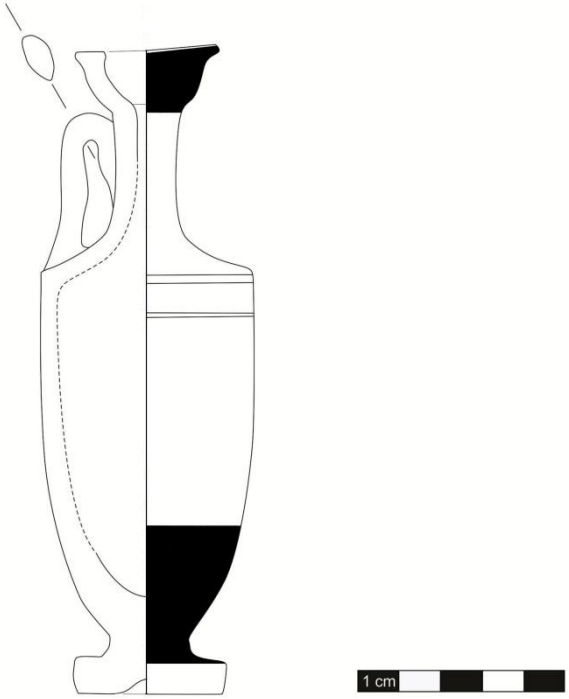

b.(Kat. Nu. 6 Sahne)

ÇİZİM 6

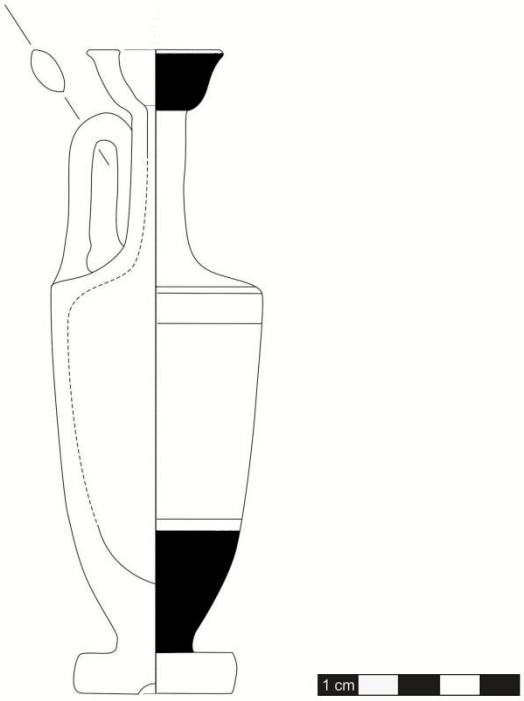

a.(Kat. Nu. 8)

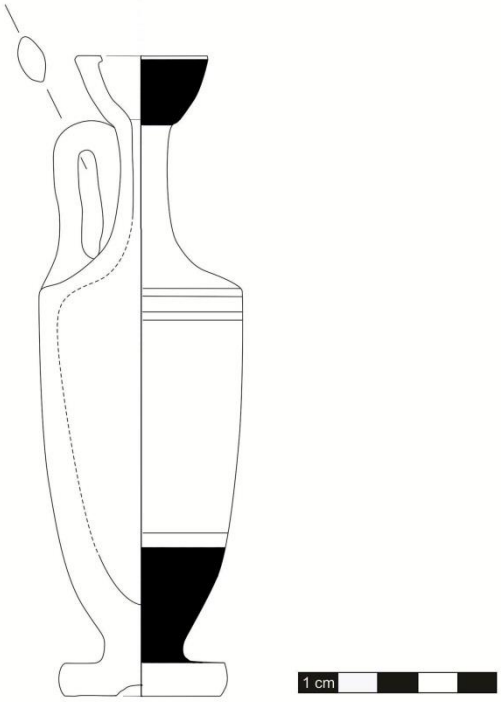

b.(Kat. Nu. 9)

ÇİZİM 7

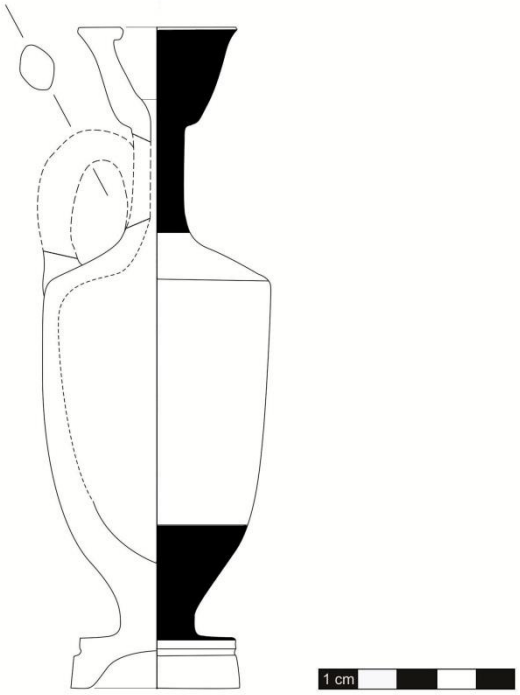

a.(Kat. Nu. 10)

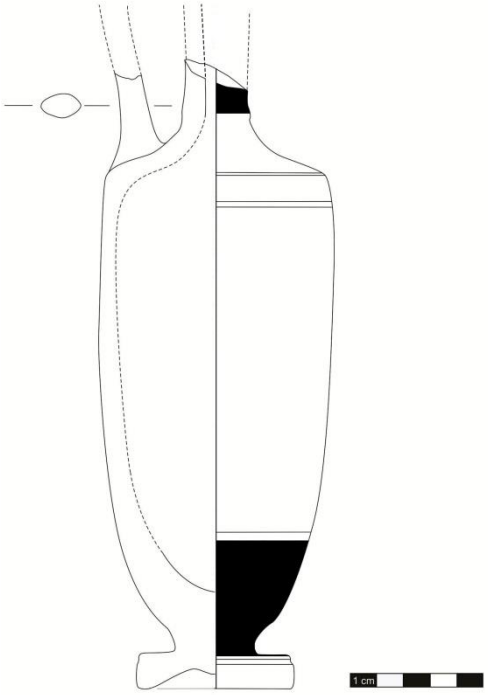

b.(Kat. Nu. 11)

ÇİZİM 8

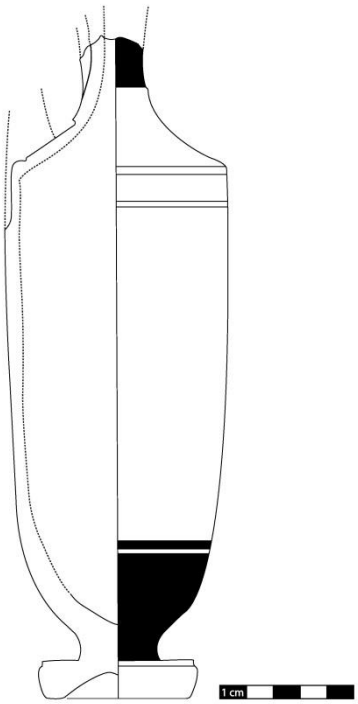

a.(Kat. Nu. 12)

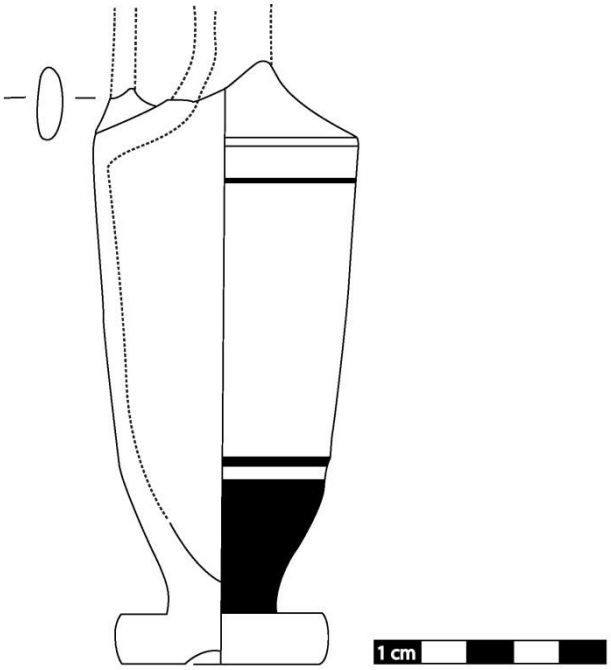

b.(Kat. Nu. 13)

ÇİZİM 9

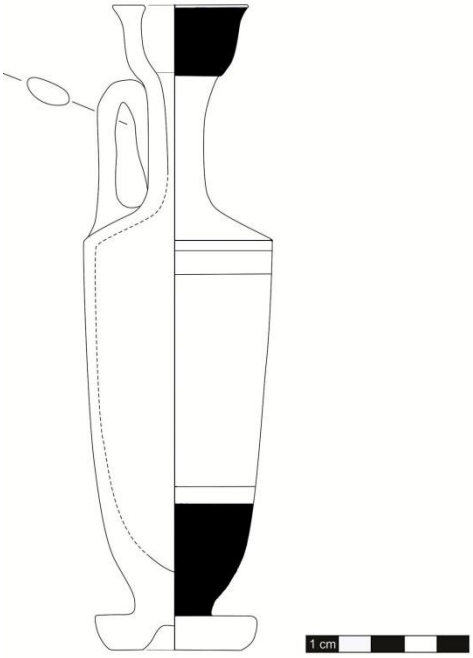

a.(Kat. Nu. 15)

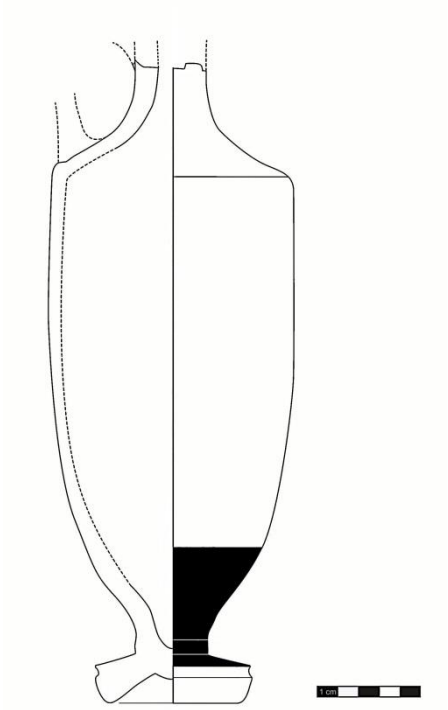

b.(Kat. Nu. 16)

ÇİZİM 10

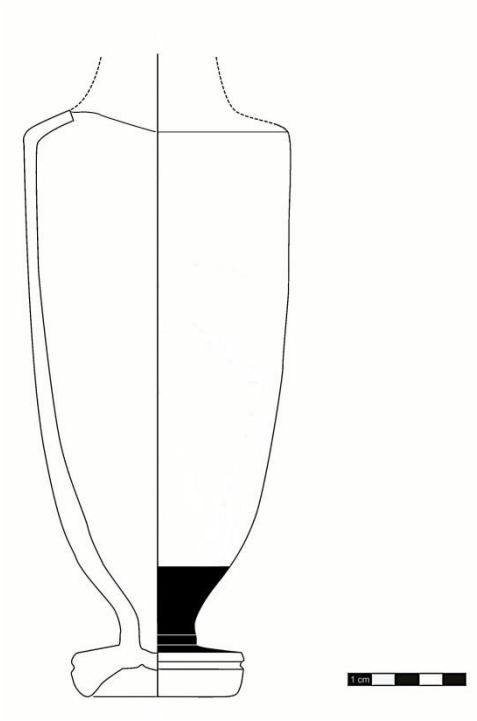

a.(Kat. Nu. 17)

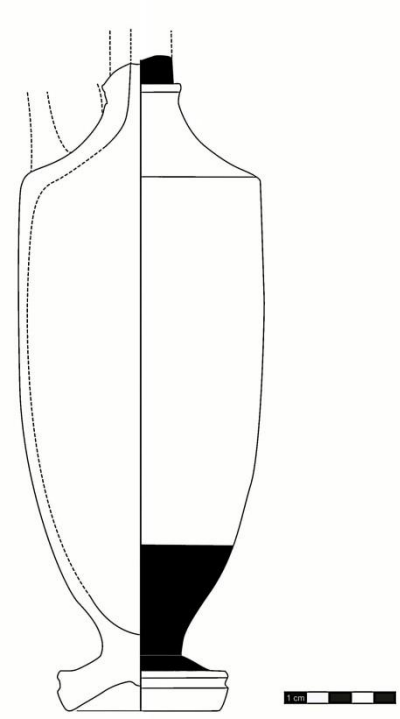

b.(Kat. Nu. 18)

ÇİZİM 11

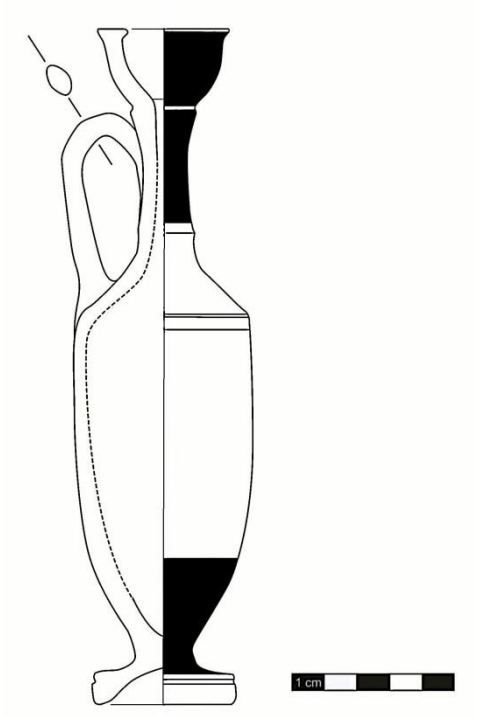

a.(Kat. Nu. 19)

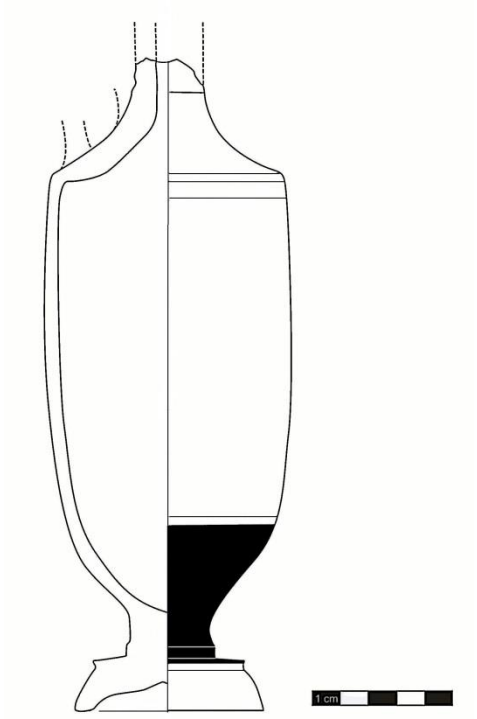

b.(Kat. Nu. 20)

ÇİZİM 12

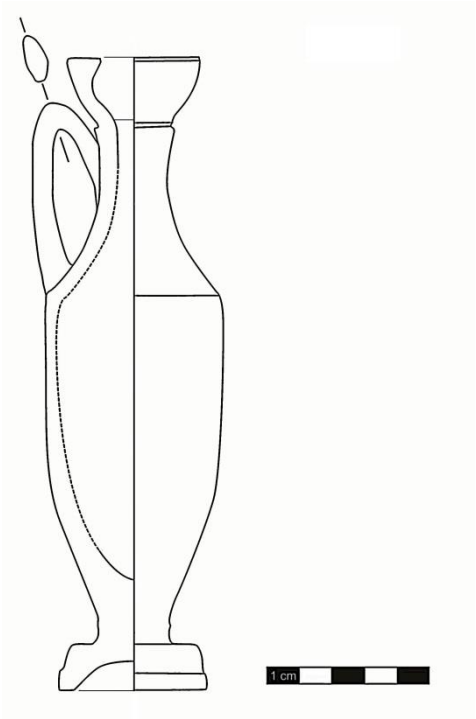

a.(Kat. Nu. 21)

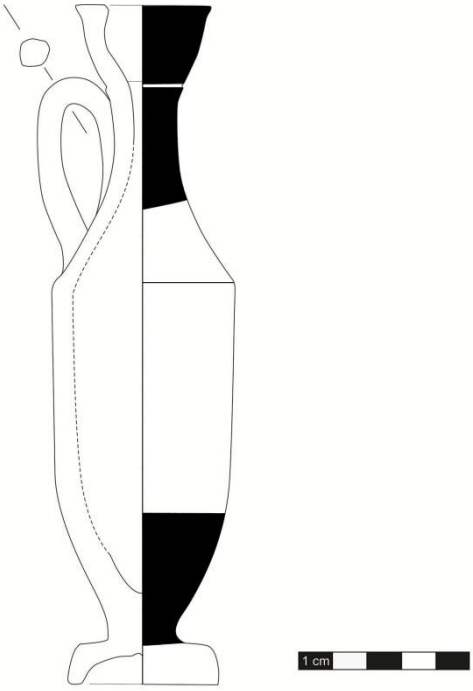

b.(Kat. Nu. 22)

ÇİZİM 13

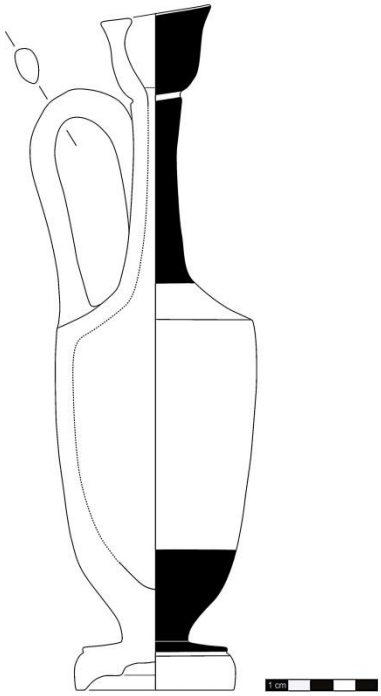

a.(Kat. Nu. 24)

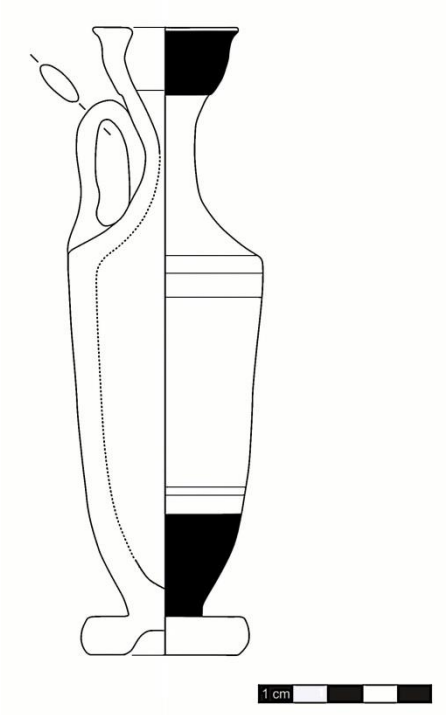

b.(Kat. Nu. 25)

ÇİZİM 14

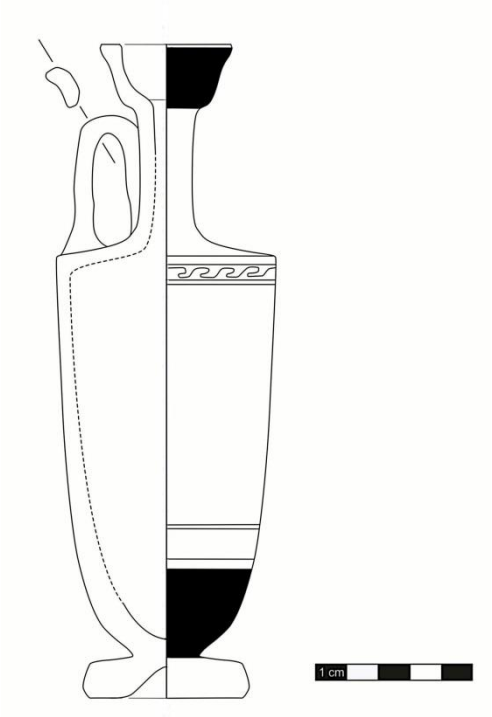

a.(Kat. Nu. 26)

b.(Kat. Nu. 27)

ÇİZİM 15

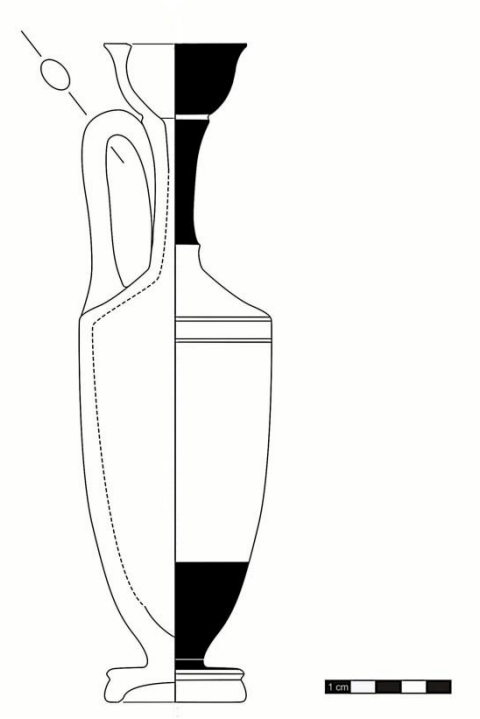

a.(Kat. Nu. 28)

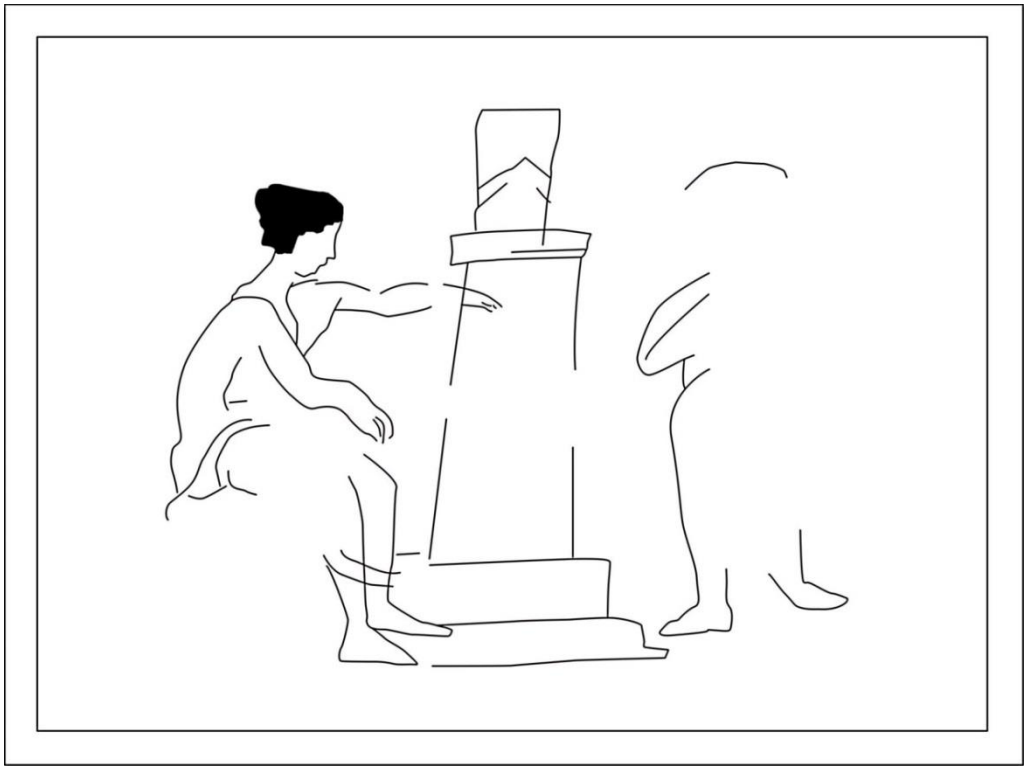

b.(Kat. Nu. 28 Omuz Bezemesi)

ÇİZİM 16

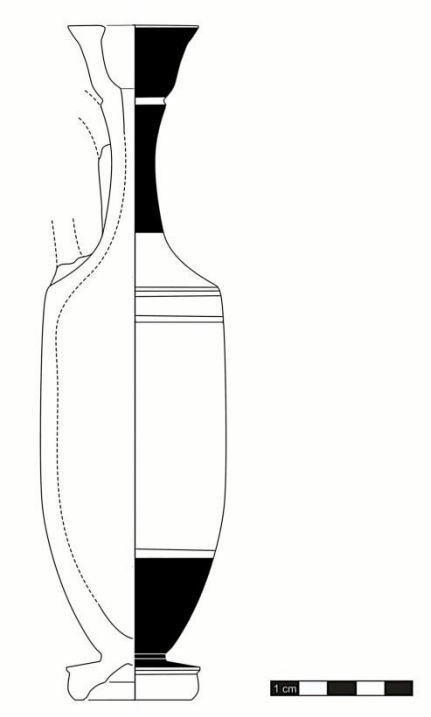

a.(Kat. Nu. 29)

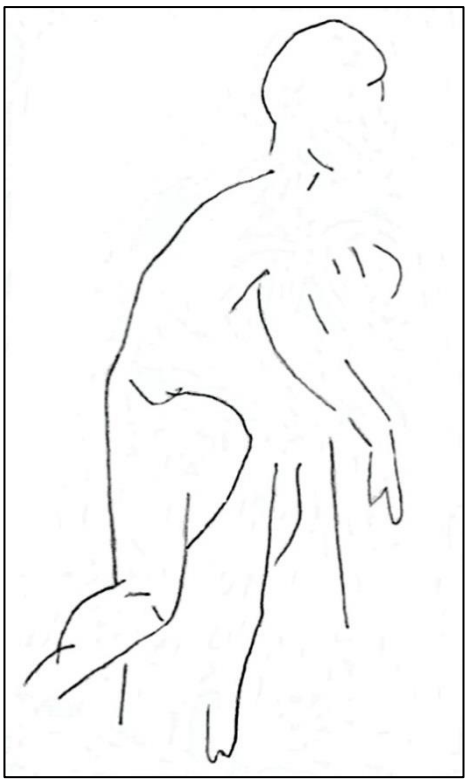

b.(Kat. Nu. 29 Sahne)

ÇİZİM 17

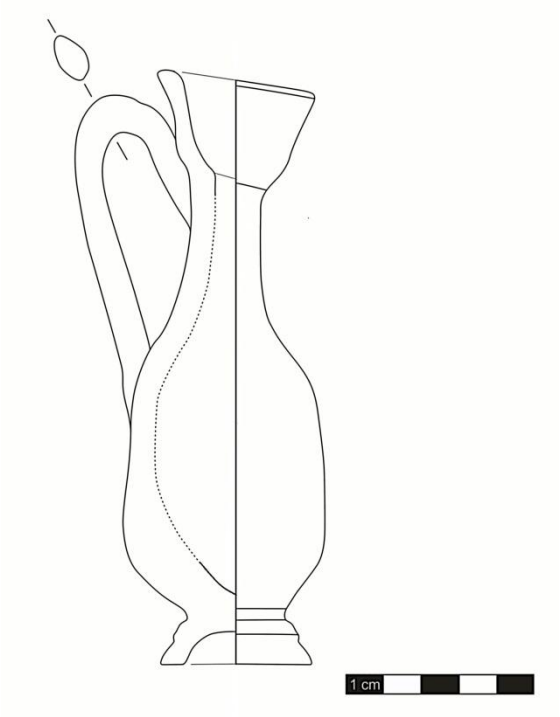

a.(Kat. Nu. 30)

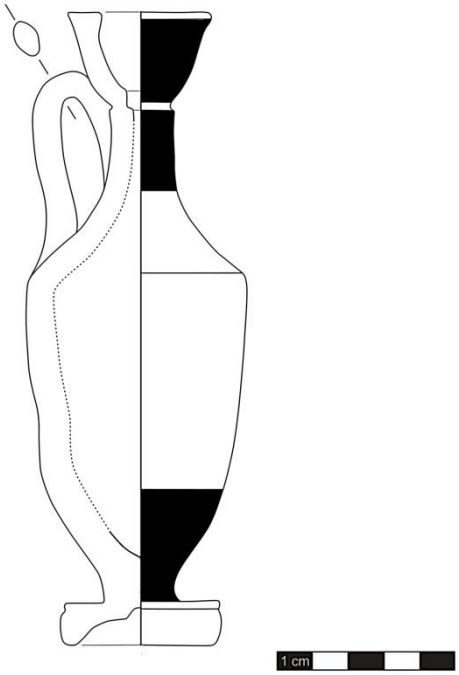

b.(Kat. Nu. 30 Sahne)

ÇİZİM 18

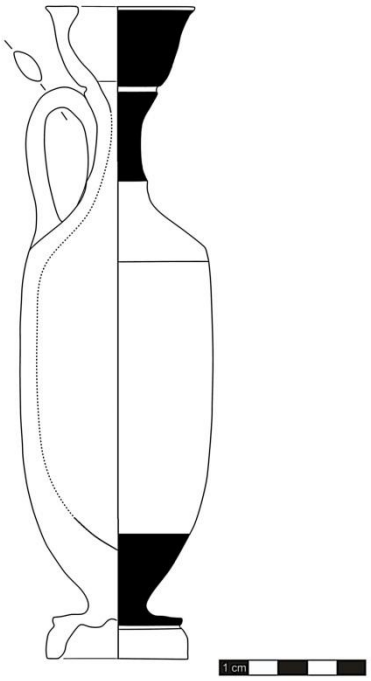

a.(Kat. Nu. 31)

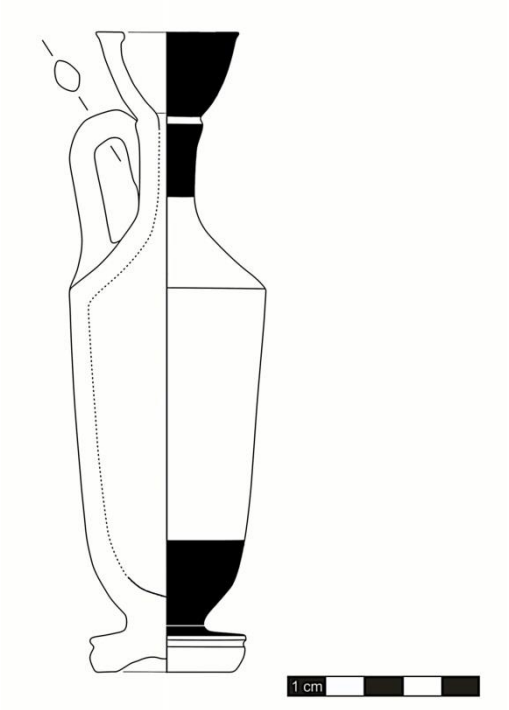

b.(Kat. Nu. 32)

ÇİZİM 19

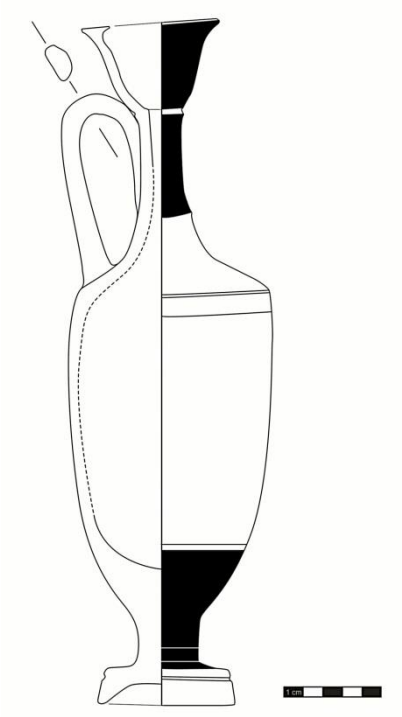

a.(Kat. Nu. 33)

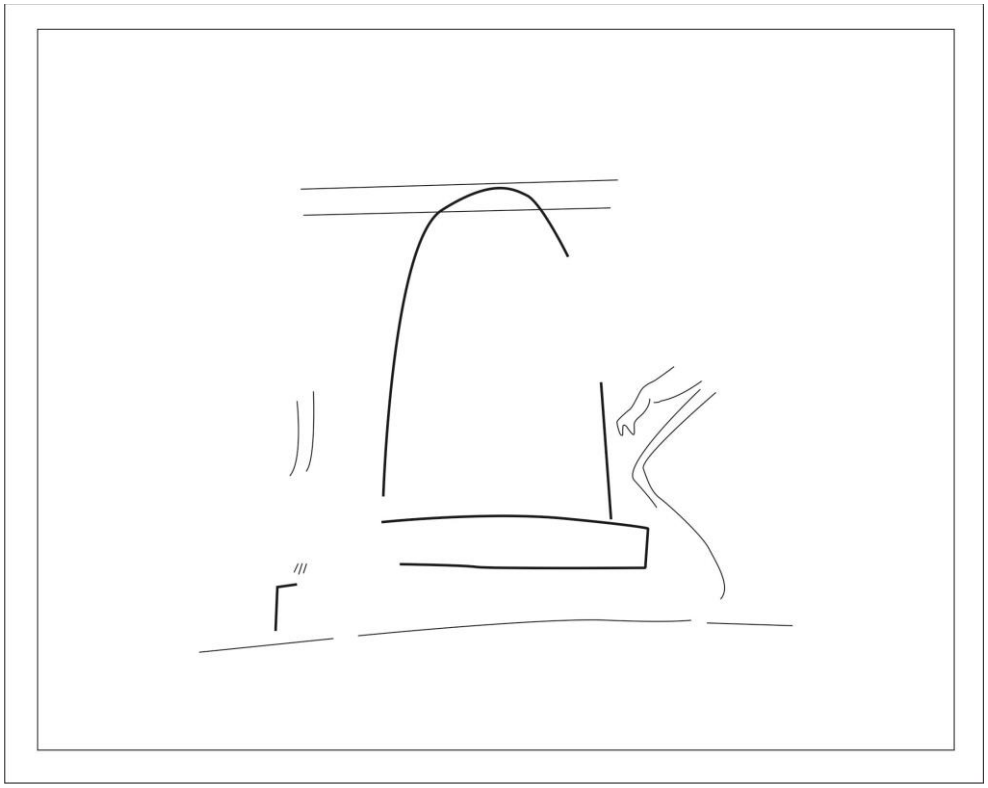

b.(Kat. Nu. 36)

ÇİZİM 20

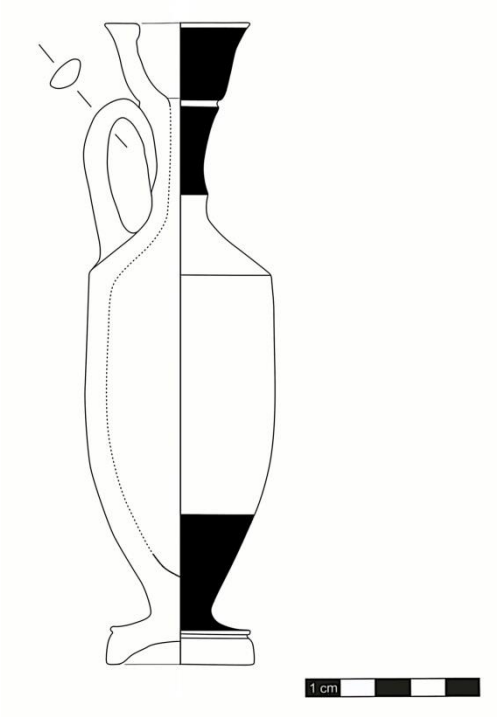

a.(Kat. Nu. 34)

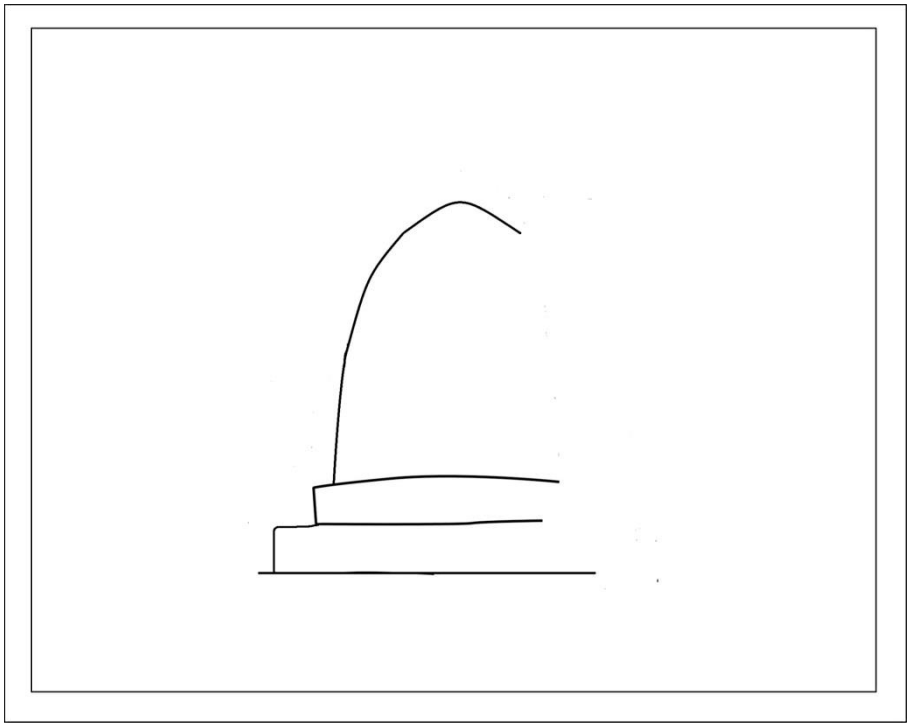

b.(Kat. Nu. 34 Sahne)

ÇİZİM 21

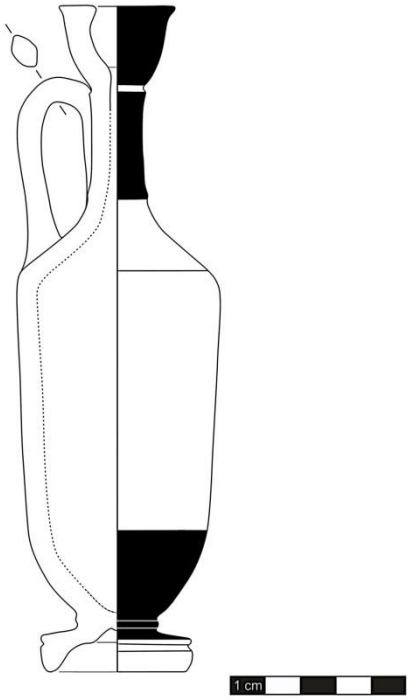

a.(Kat. Nu. 35)

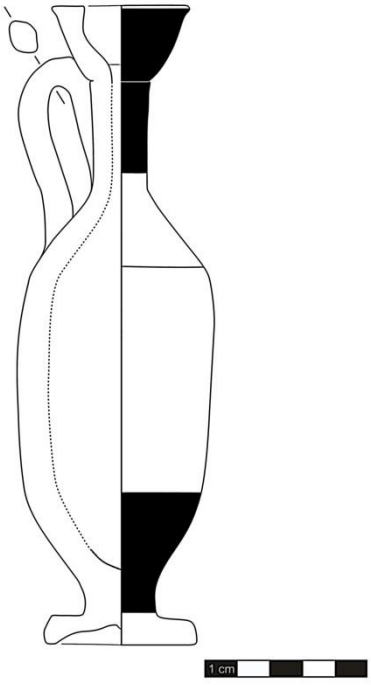

b.(Kat. Nu. 35 Sahne)

ÇİZİM 22

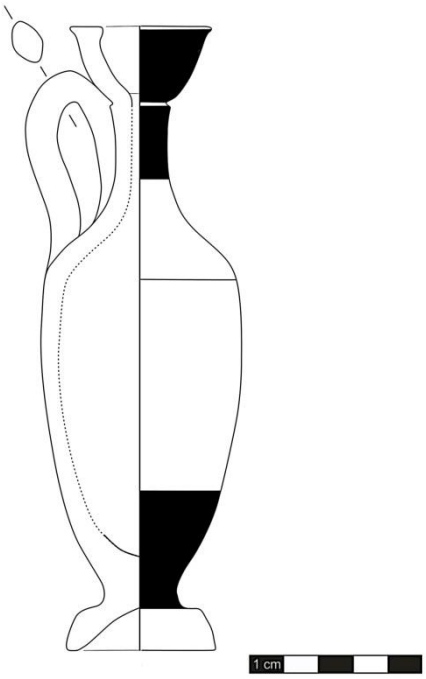

a.(Kat. Nu. 37)

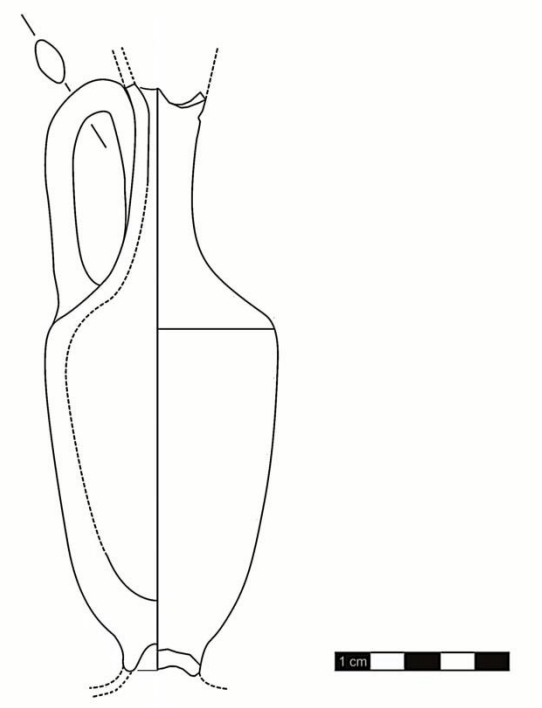

b.(Kat. Nu. 38)

ÇİZİM 23

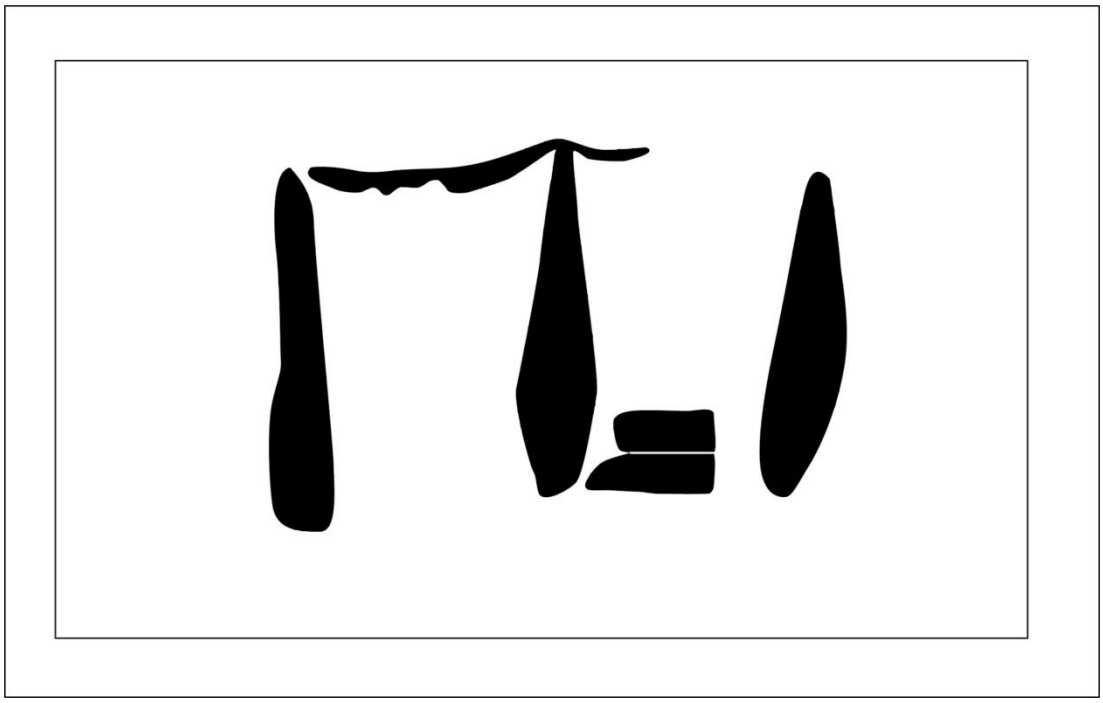

a.(Kat. Nu. 41)

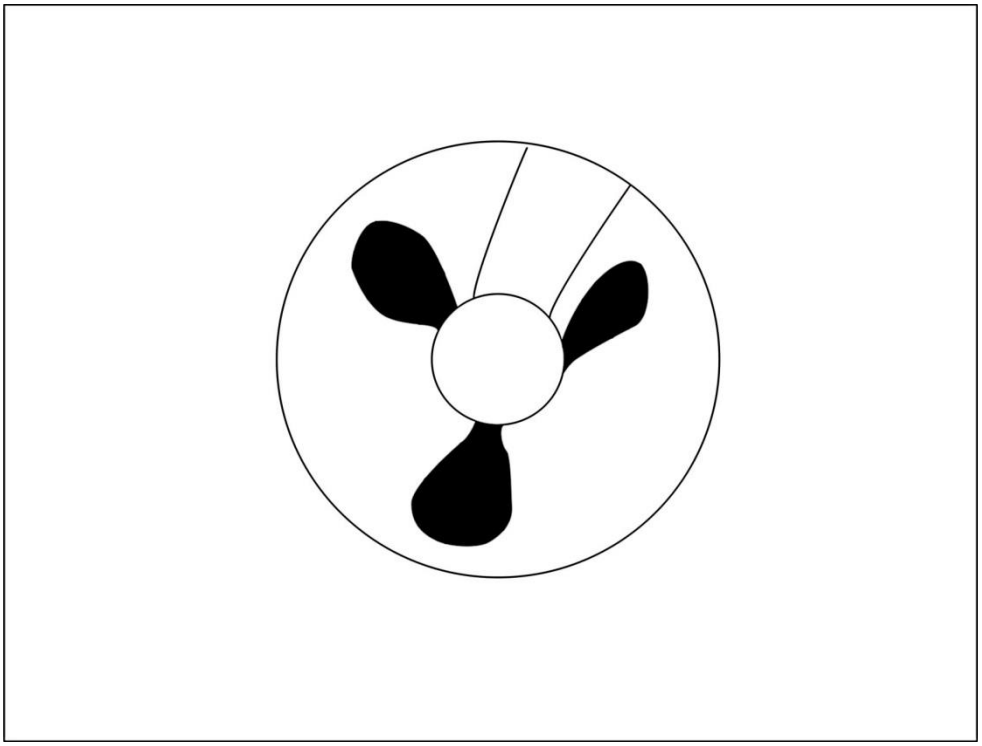

b.(Kat. Nu. 42)

ÇİZİM 24

a.(Kat. 42. Gövde Bezemesi)

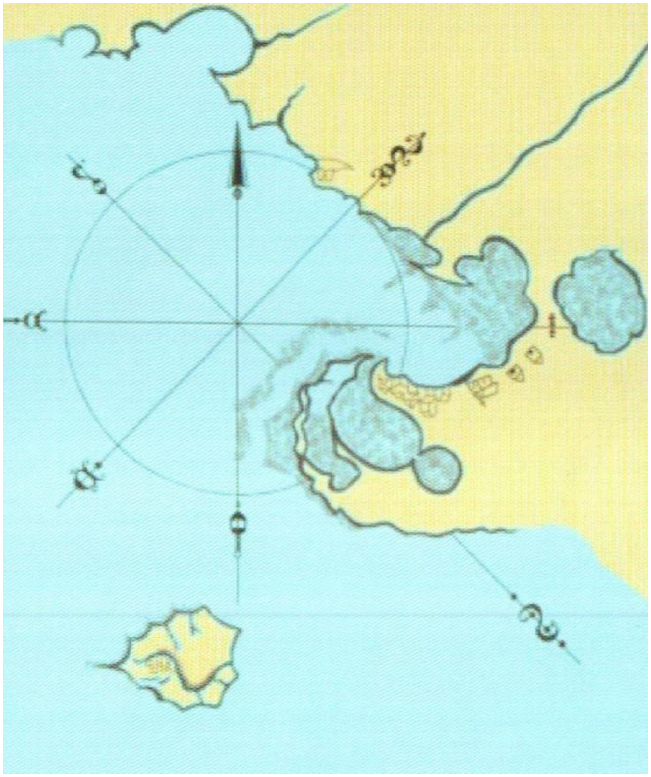
b.(Kat. Nu. 42 Omuz Bezemesi)

LEVHALAR

LEVHA 1

a) Enez'in Konumu

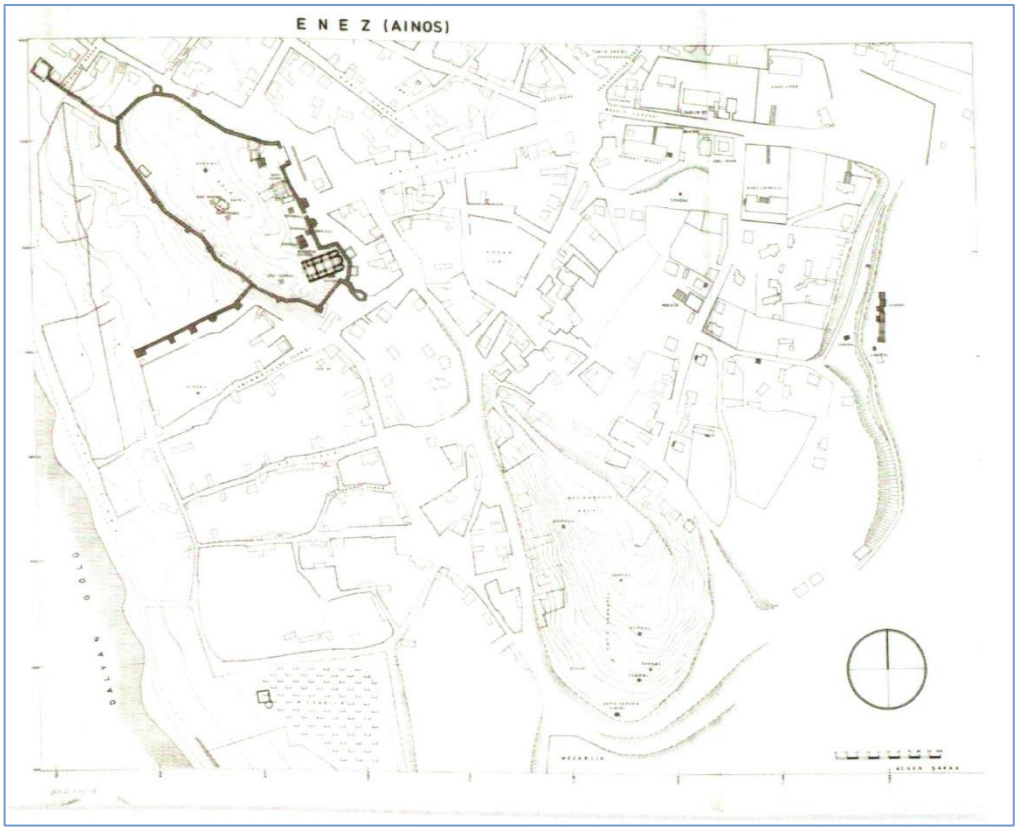

b) Piri Reis'in Enez'i Gösteren Haritası

LEVHA 2

a) Bugünkü Enez'in ve Kalesinin Genel Görünüşü

b) Ainos'un Topografik Planı

LEVHA 3

a) Enez Kalesi

b) Via Egnatia Güzergahı ve Ainos

LEVHA 4

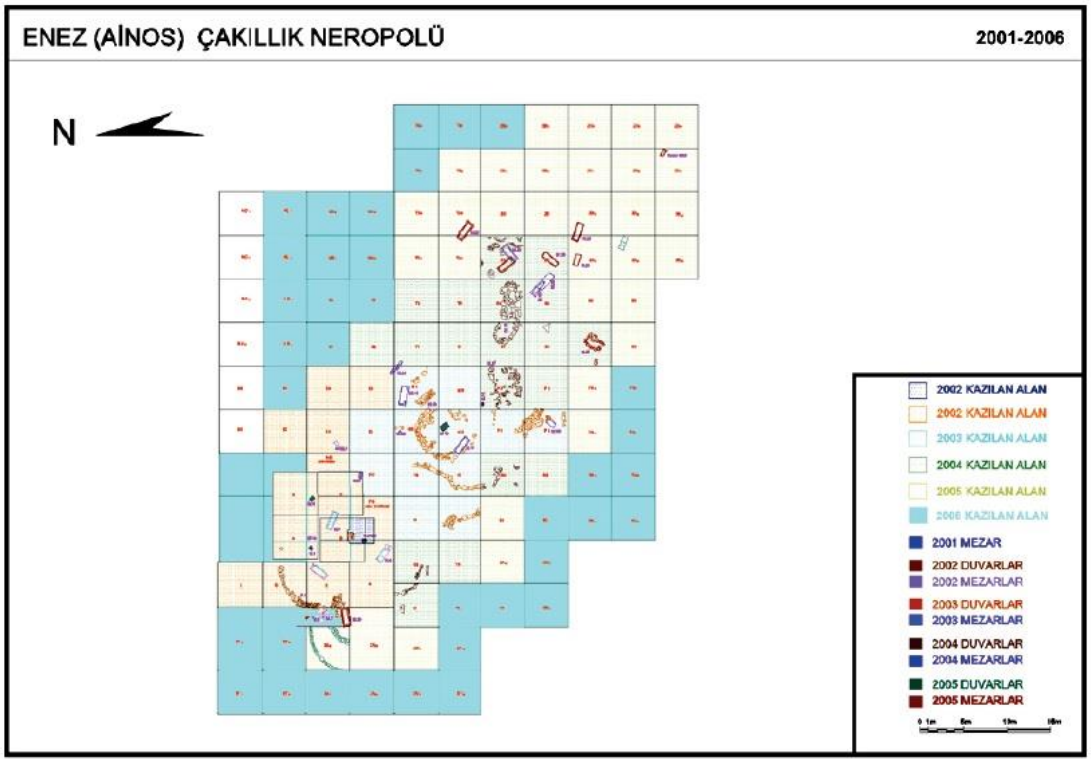

a) Çakıllık Nekropolü'nün Genel Görünüşü

b) Çakıllık Nekropolü'nün Toprak Yapısı

LEVHA 5

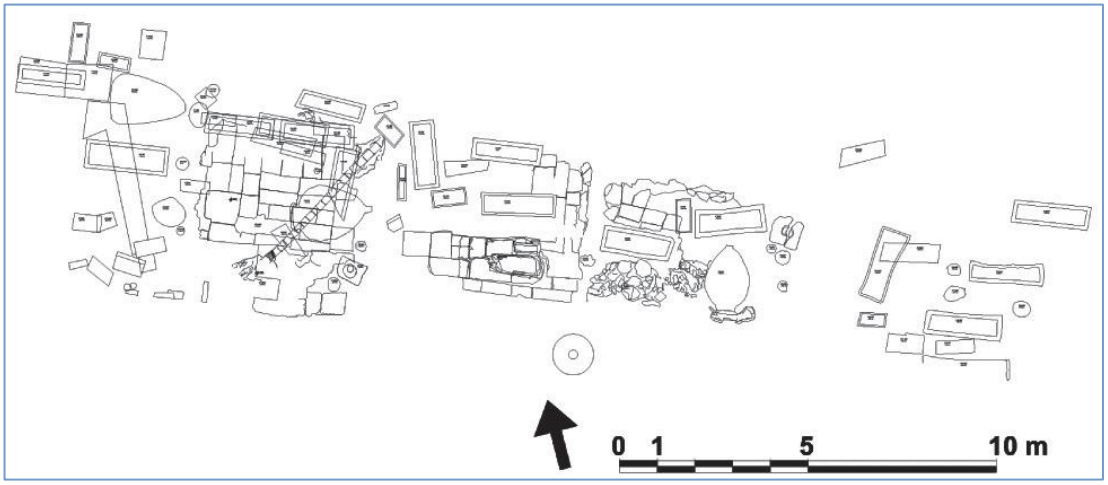

a) Çakıllık Nekropolü'nün Genel Planı

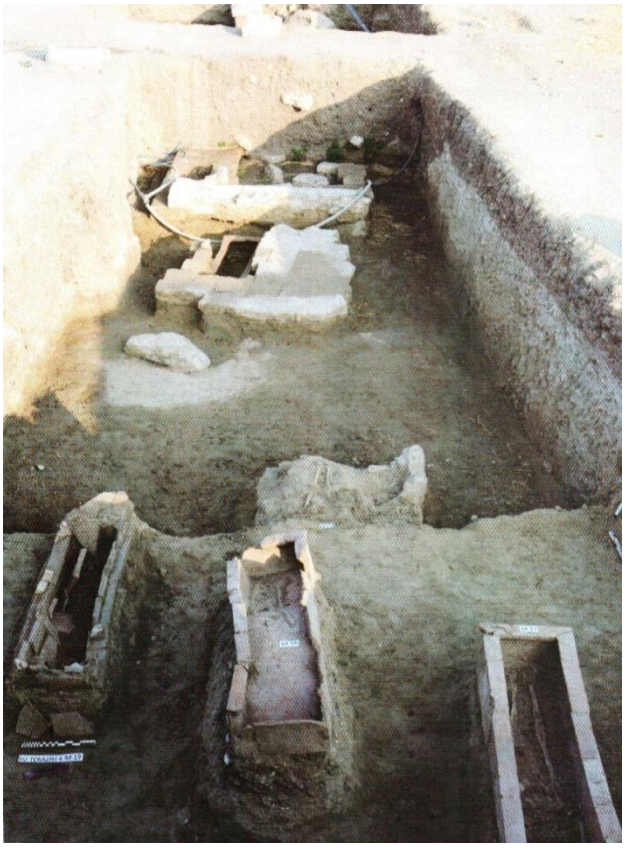

b) Su Terazisi Nekropolü'nün Bulunduğu Alan

LEVHA 6

a) Su Terazisi Nekropolü'nün Planı

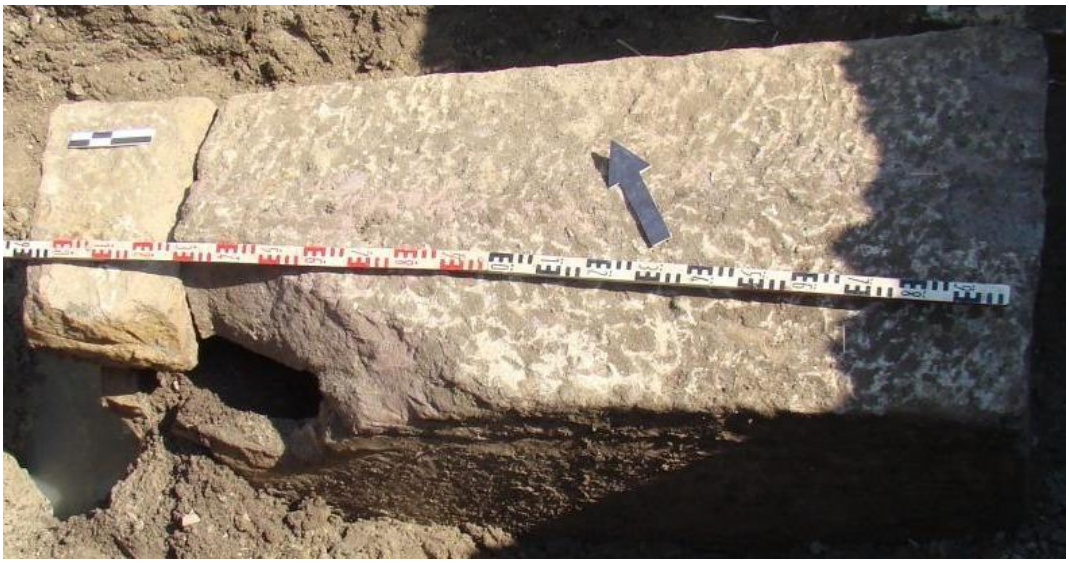

b) Su Terazisi Nekropolü Klasik ve Hellenistik Dönem Tabakası

LEVHA 7

a) Su Terazisi Nekropolü Arkaik Dönem Tabakası

b) ST-1 M.1

LEVHA 8

a) ST-1 M.22

b) ST-4 M.15

c) ST-10 M.20

LEVHA 9

a) ST-11 M.1

b) ST-11 M.9

c) ST-11 M.13

LEVHA 10

a) ST-11 M.44

b) ST-14 M.1

c) ST-14 M.10

LEVHA 11

a) ST-31 M.23

b) ST-32 M.26

c) ST-38 M.11

LEVHA 12

a) Miken Üzengi Kulplu Kap

b) Lekythos Formunun Gelişimi (Soldan Sağa): Deianeira Tipi M.Ö. 6. yy., Omuzlu Lekythos M.Ö. 575-500, Silindir Tipi M.Ö. 5. yy., Bodur lekythos M.Ö. 4. yy.

c) Birleştirilerek Yapılmış Bir Lekythos Örneği (Kat. Nu. 20)

LEVHA 13

a) Edinburgh Ressamı

b) Timokrates Ressamı

c) Atina 1826 Ressamı

d) Yazıt Ressamı

e) Tymbos Ressamı

f) Akhilleus Ressamı

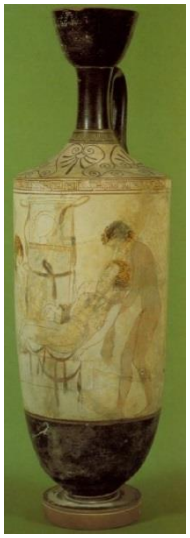

g) Sabouroff Ressamı

h) Bosanquet Ressamı

LEVHA 14

a)Thanatos Ressamı

b) Phiale Ressamı

c) Münich 2335 Ressamı

d) Kuş Grubu

e) Quadrate Ressamı

f) Kadın Ressam

g) Triglyph Ressamı

LEVHA 15

a)Kopenhag 4986 Sınıfı

Kopenhag Ulusal Müzesi

b)Kopenhag 4986 Sınıfı

New York Metropolitan Müzesi

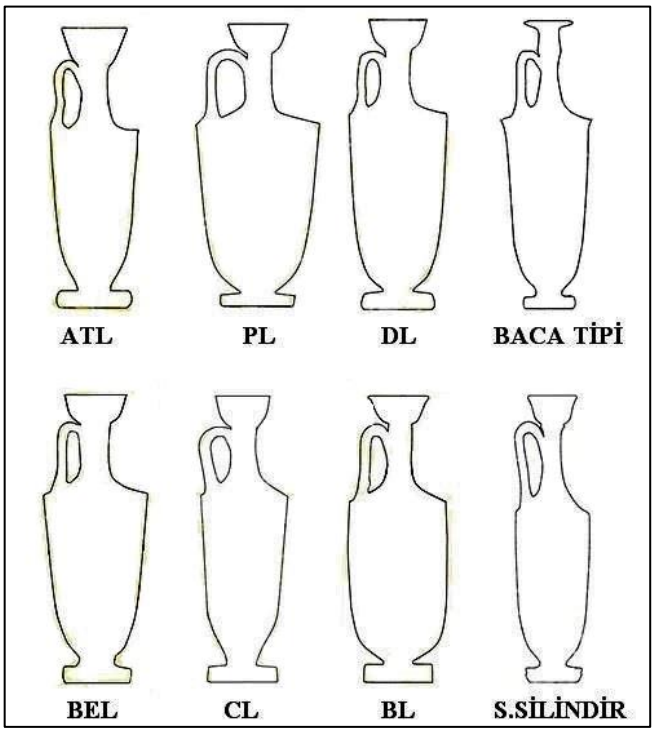
c)Büyük Lektyhos

Grubu

d)Taş Lekythos

LEVHA 16

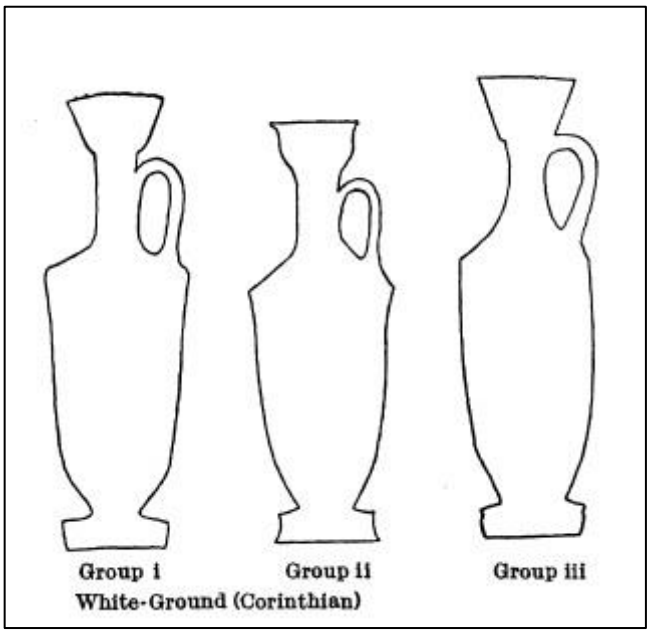

a)Attia Beyaz Zeminli Lekythos Tipleri

b)Attika Beyaz Zeminli Lekythos Tipleri

LEVHA 17

a)Korinth Beyaz Zeminli Lekythos Tipleri

b)Tip 1

c)Tip 2

d)Tip 3

LEVHA 18

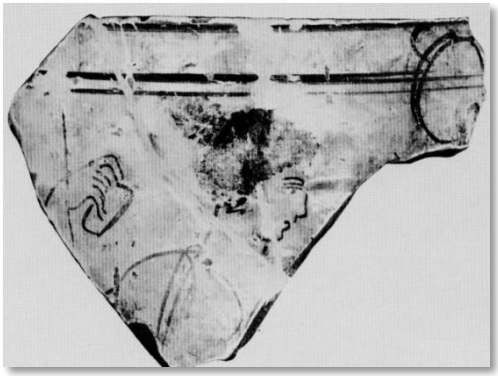
a) Kat. Nu. 4 Sahne Detayı

b) Kat. Nu. 4 Sahne

c)Reed Ressamı-Atina Ulusal Müzesi

d) Reed Ressamı- Tübingen

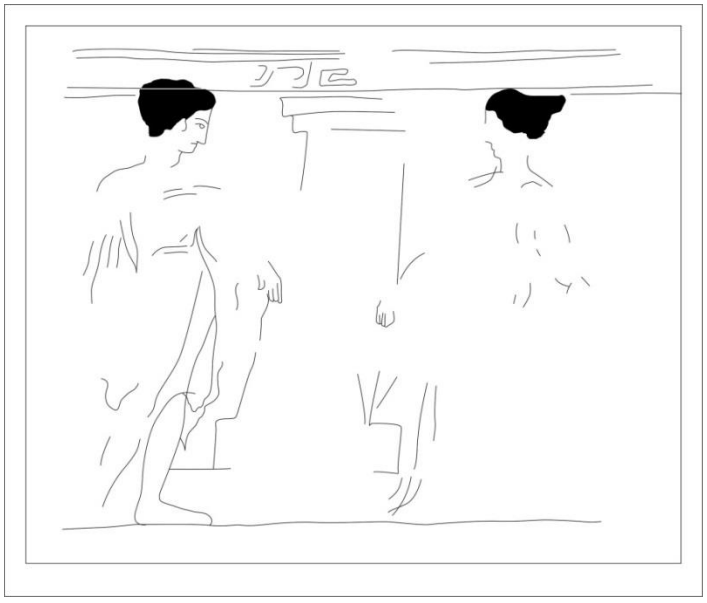
LEVHA 19

a)Kat. Nu. 5 Sahne Detayı

b)Reed Ressamı-Münih

c)Kat. Nu. 5 Sahne

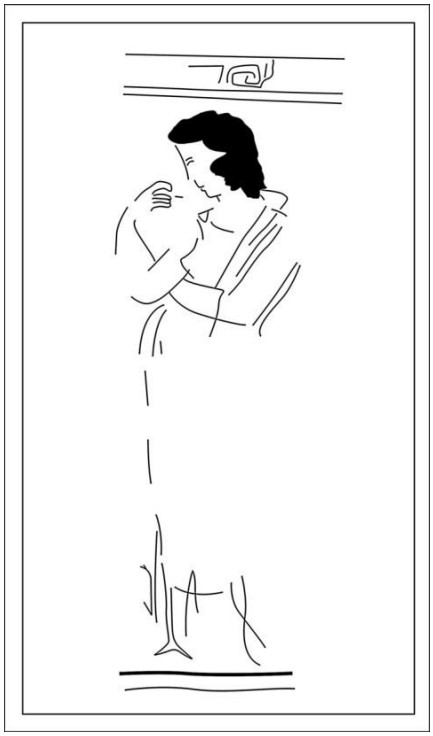

d)Reed Ressamı-Boston

LEVHA 20

a)Kat. Nu. 6 Sahne Detayı

b)Kat. Nu. 6 Sahne

c)Reed Ressamı-Edinburgh Ulusal Müzesi

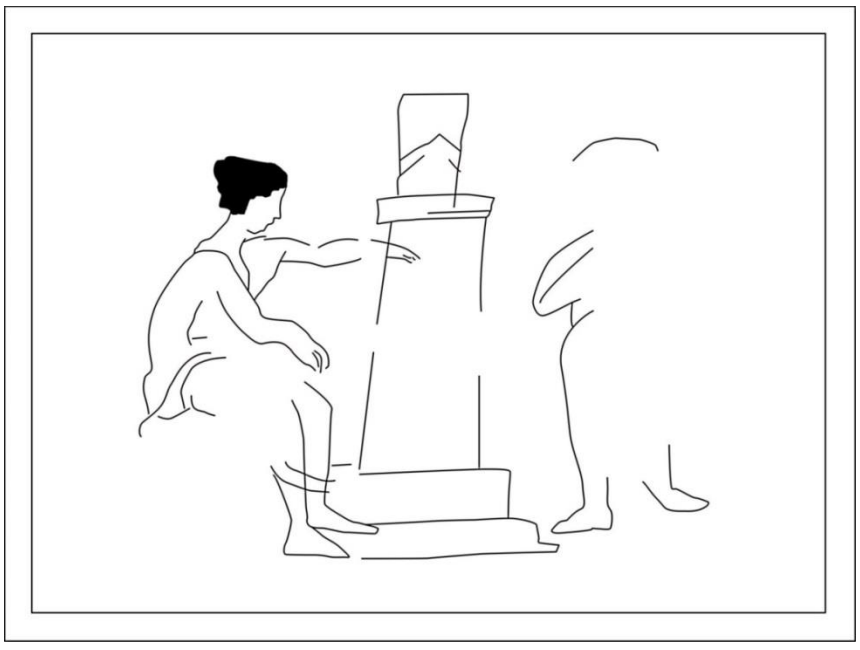

d)Reed Ressamı-Atina Ulusal Müzesi

LEVHA 21

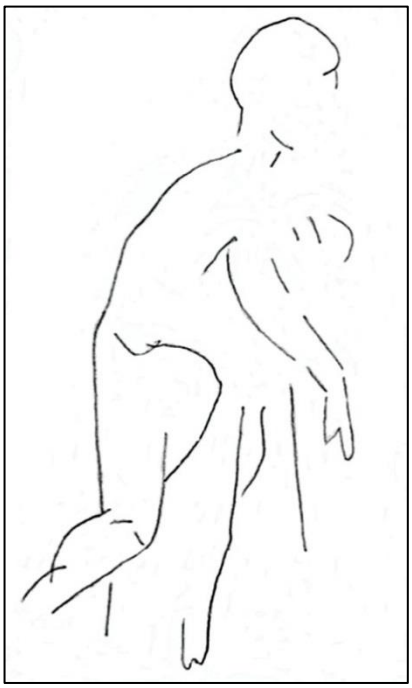

a)Kat. Nu. 29 Sahne Detayı

b)Kat. Nu. 29 Sahne

LEVHA 22

a)Kat. Nu. 30 Sahne

b)Reed Ressamı-Atina Ulusal Müsesi

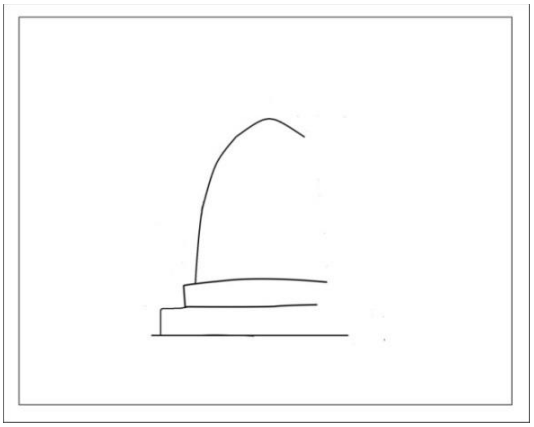

c)Reed Ressamı-Palermo

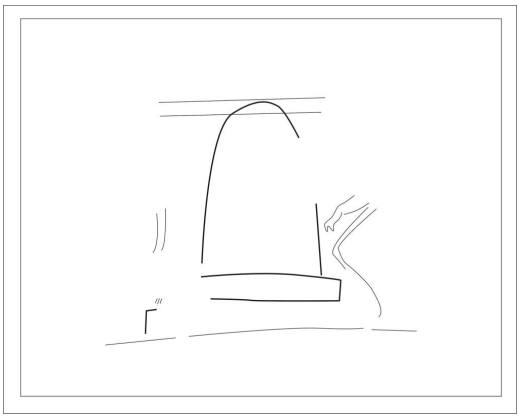

d)Reed Resssamı-Walters Sanat Galerisi

LEVHA 23

a)Kat. Nu. 34 Sahne

b)Kat. Nu. 35 Sahne

c)Atina Ulusal Müzesi